

Metodické komentáře a úlohy ke Standardům pro základní vzdělávání

Editorka: Simona Šedá
NÚV 2016

Publikace vznikla v rámci kmenového úkolu NÚV Standardy pro základní vzdělávání – souhrny metodických komentářů.
Toto dílo je licencováno pod licencí Creative Commons.

Mgr. Simona Šedá, 2016

ISBN 978-80-7481-171-5

Vydal NÚV, Praha 2016

Metodické komentáře a úlohy ke Standardům pro základní vzdělávání

Editorka: Simona Šedá

NÚV 2016

Autorský tým:

Mgr. Simona Šedá

PhDr. Jana Stará, Ph.D.

Mgr. Jakub Holec

Mgr. Dana Šidláková

Recenze:

PhDr. Jana Doležalová, Ph.D.

Mgr. Pavel Škramlík

Obsah

Úvod.....	1
Soubory ilustrativních úloh a metodických komentářů pro vzdělávací obor Člověk a jeho svět	1
Nastavení obtížnosti ilustrativních úloh	2
Ilustrativní úlohy a metodické komentáře	3
Tematický okruh: Místo, kde žijeme	3
Tematický okruh: Lidé kolem nás.....	21
Tematický okruh: Lidé a čas	39
Tematický okruh: Rozmanitost přírody	65
Tematický okruh: Člověk a jeho zdraví.....	72
Literatura	85
Přílohy	86

ÚVOD

Pod vedením Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT) byly v Národním ústavu pro vzdělávání (NÚV) v roce 2014 vytvořeny Standardy pro základní vzdělávání. Tyto standardy vycházejí z očekávaných výstupů vzdělávacích oborů stanovených v Rámcovém vzdělávacím programu pro základní vzdělávání (RVP ZV) a pomocí indikátorů a ilustrativních úloh blíže specifikují minimální cílové požadavky v klíčových etapách vzdělávání, na konci 5. a 9. ročníku základní školy.

Ilustrativní úlohy zařazené ve Standardech pro základní vzdělávání jsou vztaženy k jednomu či více indikátorům a jejich prostřednictvím by žáci měli prokázat dosažení alespoň minimální úrovně příslušného očekávaného výstupu RVP ZV. Záměrem pedagogů by však měla být snaha o dosažení maximální možné úrovně požadovaného výsledku učení, samozřejmě s ohledem na individuální schopnosti každého žáka. Ve spolupráci s odborníky z praxe proto NÚV připravil soubory ilustrativních úloh s metodickými komentáři, které by pro učitele mohly být inspirací při plánování i realizaci diferencované a individualizované výuky. Prostřednictvím těchto úloh by žáci měli dostat šanci zabývat se úkoly, které svou náročností odpovídají aktuální úrovni jejich znalostí a dovedností. Nezbytným předpokladem tohoto procesu je průběžná pedagogická diagnostika a soustavné sledování žákova učebního pokroku. Skutečnost, že žák obdrží úkol, který je pro něho přiměřenou výzvou, a současně je v jeho silách úkol úspěšně řešit, přispívá k žákově pozitivní sebereflexi a podporuje motivaci k dalšímu vzdělávání. Učitel by tedy měl výběru odpovídající úrovně úlohy věnovat patřičnou pozornost a být připraven operativně reagovat na situaci, kdy se během řešení úlohy ukáže, že je úloha pro žáka nepřiměřeně těžká, či naopak příliš lehká.

SOUBORY ILUSTRATIVNÍCH ÚLOH A METODICKÝCH KOMENTÁŘŮ PRO VZDĚLÁVACÍ OBOR ČLOVĚK A JEHO SVĚT

Každý soubor ilustrativních úloh a metodických komentářů je vztažen k vybranému očekávanému výstupu či několika souvisejícím očekávaným výstupům RVP ZV. Je tvořen odkazem na příslušný tematický okruh, očekávaný výstup RVP ZV a indikátory Standardu pro vzdělávací obor Člověk a jeho svět, čtyřmi úlohami, metodickým komentářem a přehledem zdrojů. Úlohy jsou formulovány tak, aby směřovaly k naplnění požadavků příslušného očekávaného výstupu, avšak na různých úrovních – snížené, minimální, optimální a excelentní. Úloha pro sníženou úroveň je určena pro žáky s potřebou podpůrných opatření, kteří mají s ohledem na své schopnosti upraven a redukován vzdělávací obsah (žáci se specifickými poruchami učení, lehkým mentálním postižením, autistickými rysy, vadami řeči apod.). Úloha pro minimální úroveň je koncipována tak, aby naplňovala požadavky RVP ZV a zvládli ji vyřešit i slabší žáci, požadavky na žádoucí výkon žáka představuje úroveň optimální. Pro žáky nadané a mimořádně nadané je určena úroveň excelentní.

Soubory úloh a metodických komentářů doplňují pracovní listy pro žáky, které učitelé naleznou v části Přílohy. Přehled pracovních listů pro jednotlivé úrovně obtížnosti je umístěn vždy na konci oddílu příslušného tematického okruhu. Pracovní listy obsahují název úlohy, základní identifikační údaje (jméno žáka, třídu), označení úrovně obtížnosti úlohy (A., B., C., D.), zadání a dostatečný prostor pro záznam řešení a požadované výstupy. Každá úroveň je graficky zpracována na samostatném listu, což usnadňuje učitelům přípravu na vyučování a distribuci úloh mezi žáky. V části

Přílohy jsou k dispozici také další obrazové materiály, které žáci ke splnění úkolu potřebují (fotografie, obrázky, kartičky apod.).

Soubory ilustrativních úloh pro vzdělávací obor Člověk a jeho svět byly ověřeny na Základní škole, nám. Curieových 2, Praha 1 a Sportovní soukromé základní škole s.r.o., Podkrušnohorská 1677, Litvínov.

NASTAVENÍ OBTÍŽNOSTI ILUSTRATIVNÍCH ÚLOH

Vzdělávací obor Člověk a jeho svět zaujímá svým široce pojatým syntetickým obsahem a úzkou vazbou na reálný život zvláštní postavení ve vzdělávání na 1. stupni základní školy. Jeho prostřednictvím si žáci nejen osvojují poznatky a dovednosti z různých vědních oborů a poznávají svět, který je obklopuje, ale rozvíjejí také svoje schopnosti porozumět sobě samým i lidem okolo sebe. Vzdělávacím cílem by tedy mělo být nejen osvojení základních znalostí a dovedností, ale i kultivace schopností a postojů žáků a jejich hodnotových preferencí tak, aby v jakékoli etapě svého života byli schopni aktivně se zapojit do života společenství, jehož jsou součástí.

Nastavení úrovně obtížnosti úloh by dle názoru autorského týmu mělo být v souladu s těmito principy a zahrnovat na všech úrovních nejen sledování kognitivních cílů (osvojování poznatků a intelektových dovedností – znalost, porozumění, aplikace, analýza, syntéza a hodnotící posouzení), ale i cílů afektivních (osvojování postojů, tvoření hodnotové orientace – vnímavost, reagování, oceňování hodnoty, integrování hodnot), cílů sociálních (zaměření k zapojení člověka do společnosti, tak aby byl schopen uvědoměle a kvalifikovaně plnit své sociální funkce a být aktivním občanem) a cílů psychomotorických (osvojování psychomotorických dovedností – řeč, psaní, manipulace, imitace, zpřesňování, koordinace, automatizace).

Očekávané výstupy v RVP ZV „vymezují úroveň, které mají všichni žáci prostřednictvím učiva dosáhnout“ (VÚP, 2007). Z pohledu kognitivních cílů v sobě očekávané výstupy vzdělávacího oboru Člověk a jeho svět, závazné i pro žáky s minimální úrovní znalostí a dovedností v tomto vzdělávacím oboru, zahrnují všechny úrovně myšlenkových operací, od znalosti faktů (kousek informace) přes poznání konceptuální a procedurální (komplexnější a uspořádanější znalost) až po poznání metakognitivní (porozumění vlastním myšlenkovým procesům a schopnost je řídit).

Odlišnost úrovně jednotlivých úloh je tedy vázána nikoli na vnitřní gradaci výše uvedených skupin cílů, ale na stupňující se rozsah, úroveň či náročnost požadovaných znalostí a dovedností. Žádoucí výkon žáka pro danou úroveň úlohy je popsán prostřednictvím kategorie Vzdělávací cíl. Porovnání vzdělávacích cílů pro jednotlivé úrovně umožňuje učiteli sledovat způsob gradace cílů v kontextu zvyšujících se nároků na žákův výkon.

Úlohy jsou k jednotlivým úrovním přiřazeny na základě expertního úsudku autorského týmu.

ILUSTRATIVNÍ ÚLOHY A METODICKÉ KOMENTÁŘE

TEMATICKÝ OKRUH: MÍSTO, KDE ŽIJEME

ORIENTACE

Vzdělávací obor	Člověk a jeho svět
Ročník	5.
Tematický okruh	1. Místo, kde žijeme
Očekávané výstupy RVP ZV	ČJS-5-1-01 Žák určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu. ČJS-5-1-02 Žák určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě. ČJS-5-1-04 Žák vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam z hlediska přírodního, historického, politického, správního a vlastnického.
Indikátory	ČJS-5-1-01 2. žák určí pomocí světových stran polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem k určenému bodu 4. žák porovná krajinu svého bydliště s jiným typem krajiny ČJS-5-1-02 3. žák vyhledá na mapě cíl cesty popisované v textu pomocí světových stran a značek na mapě ČJS-5-1-04 5. žák porovná informace o osídlení (hospodářství, přírodních zvláštnostech apod.) daného regionu s jiným regionem
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření	ČJS-5-1-01p, ČJS-5-1-02p Žák se orientuje na mapě České republiky, určí světové strany. ČJS-5-1-04p Žák zná region, ve kterém bydlí, jeho pamětihodnosti, zvláštnosti a zajímavosti.

Úroveň obtížnosti:	Snížená	Minimální	Optimální	Excelentní
Vzdělávací cíl:	Žák vyhledá na mapě památné místo ČR a jednoduše vysvětlí jeho význam pro český národ.			
Amálka je na prázdninách u dědečka a babičky. Venku se rozpršelo, a tak dědeček vytáhl mapu a vymyslel, že Amálce zkrátí čekání na slunce hrou. Má s pomocí několika dědečkových nápodív a mapy zjistit, odkud je fotografie, kterou dědeček pořídil při nedávném výletu s babičkou.				

Dědečkovy nápovědy:

*Toto místo je významně spjato s naší zemí.
V těžkých chvílích bylo pro český lid vždy symbolem naděje.
Leží ve Středočeském kraji, na jihovýchod od Benešova a na jih od Vlašimi.
Na jeho vrcholu stojí rozhledna.*

1. Pomocí nápověd a mapy vyhledej místo, na kterém byli dědeček a babička Amálky na výletě. Jak zní jeho přesný název?
2. Jaká pověst se k tomuto místu váže a kdo a jak má českému lidu pomoci? Chybějící informace si případně vyhledej na internetu.
3. Máte ve vašem regionu také nějakou významnou historickou památku? Jakou?

Úroveň obtížnosti:	Snížená	Minimální	Optimální	Excelentní
Vzdělávací cíl:	Žák vyhledá na mapě pomocí světových stran památné místo ČR, jednoduše vysvětlí jeho význam pro český národ a uvede odlišné a shodné znaky okolní krajiny v porovnání s krajinou svého bydliště.			

Amálka je na prázdninách u dědečka a babičky. Venku se rozpršelo, a tak dědeček vytáhl mapu a vymyslel, že Amálce zkrátí čekání na slunce hrou. Má s pomocí několika dědečkových nápověd a mapy zjistit, odkud je fotografie, kterou dědeček pořídil při nedávném výletu s babičkou.

Dědečkovy nápovědy:

*Toto místo je významně spjato s naší zemí.
V těžkých chvílích bylo pro český lid vždy symbolem naděje.
Leží ve Středočeském kraji, na jihovýchod od Benešova a na jih od Vlašimi.
Na jeho vrcholu stojí rozhledna.*

1. Pomocí nápověd a mapy vyhledej místo, na kterém byli dědeček a babička Amálky na výletě. Jak zní jeho přesný název?
2. Jaká pověst se k tomuto místu váže a kdo a jak má českému lidu pomoci?
3. Na jakou světovou stranu od tvého bydliště toto místo leží?
4. S pomocí mapy porovnej krajinu kolem tohoto místa s krajinou svého bydliště a popiš alespoň jeden shodný a jeden rozdílný znak.

Úroveň obtížnosti:	Snížená	Minimální	Optimální	Excelentní
Vzdělávací cíl:	Žák samostatně vyhledá na mapě památná místa ČR, objasní jejich význam pro český národ, určí pomocí světových stran jejich polohu a porovná typ krajiny s krajinou svého bydliště.			
Amálka je na prázdninách u dědečka a babičky. Venku se rozpršelo, a tak dědeček vytáhl mapu a vymyslel, že Amálce zkrátí čekání na slunce hrou. Má s pomocí několika dědečkových nápověd a mapy zjistit, odkud jsou fotografie, které má dědeček ve svém albu.				
 Dědečkovy nápovědy k 1. fotografii: <i>Toto místo je významně spjato s naší zemí. V těžkých chvílích bylo pro český lid vždy symbolem naděje. Leží ve Středočeském kraji, na jihovýchod od Benešova a na jih od Vlašimi. Na jeho vrcholu stojí rozhledna.</i>				
 Dědečkovy nápovědy ke 2. fotografii: <i>I toto místo je významně spjato s naší historií. Najdeš ho v Ústeckém kraji. Leží asi 4 km na jih od Roudnice nad Labem. Na úpatí tohoto místa vyvěrají tři prameny, z nichž jeden je považován za léčivý.</i>				
1. Pomocí nápověd a mapy vyhledej místa, jejichž fotografie má dědeček ve svém albu. Jak zní jejich přesný název? 2. Jaké pověsti jsou s těmito místy spjaty? 3. Na jakou světovou stranu od tvého bydliště tato místa leží? 4. S pomocí mapy porovnej krajinu kolem obou těchto míst s krajinou svého bydliště a uveď tři rozdíly. 5. Máte ve vašem regionu také nějakou významnou historickou památku? Jakou a co o ní víš?				
Úroveň obtížnosti:	Snížená	Minimální	Optimální	Excelentní
Vzdělávací cíl:	Žák samostatně vyhledá na mapě památná místa ČR, objasní jejich význam pro český národ, pomocí světových stran popíše zadanou trasu, porovná typ krajiny s krajinou svého bydliště a formuluje a ověří hypotézu týkající se zajímavého fyzikálního jevu.			

Amálka je na prázdninách u dědečka a babičky. Venku se rozpršelo, a tak dědeček vytáhl mapu a vymyslel, že Amálce zkrátí čekání na slunce hrou. Má s pomocí několika dědečkových náповěd a mapy zjistit, odkud jsou fotografie, které má dědeček ve svém albu.

Dědečkovy náповědy k 1. fotografii:

*Toto místo je významně spojeno s naší zemí.
V těžkých chvílích bylo pro český lid vždy symbolem naděje.
Leží ve Středočeském kraji, na jihovýchod od Benešova a na jih od Vlašimi.
Na jeho vrcholu stojí rozhledna.*

Dědečkovy náповědy ke 2. fotografii:

*I toto místo je významně spojeno s naší historií.
Najdeš ho v Ústeckém kraji.
Leží asi 4 km na jih od Roudnice nad Labem.
Na úpatí tohoto místa vyvěrají tři prameny, z nichž jeden je považován za léčivý.*

1. Pomocí náповěd a mapy vyhledej místa, jejichž fotografie má dědeček ve svém albu. Jak zní jejich přesný název?
2. Jaké pověsti jsou s těmito místy spjaty?
3. Pokud bys vzdušnou čarou spojil místo svého bydliště s místem na 1. fotografii, to s místem na 2. fotografii, z místa na 2. fotografii se vrátil zpět do místa svého bydliště a tuto trasu následně absolvoval letadlem, na jakou světovou stranu by ses v uzlových bodech musel vydat?
4. S pomocí mapy porovnej krajinu kolem obou těchto míst (osídlení, hospodářství, přírodní zvláštnosti apod.) s krajinou svého bydliště.
5. Na jednom z hledaných míst dochází k zajímavému jevu – výchylce střelky kompasu. Naformuluj hypotézu o tom, co by mohlo být příčinou těchto výchylek. S pomocí dostupných zdrojů (např. internetu) pak zjisti, zda byla tvá hypotéza pravdivá, či nikoli.

Metodický komentář:

Typ úlohy: Pro všechny úrovně je zadání formulováno jako úloha otevřená, odpovědi hledá a formuluje žák sám. Zadání úloh pro první dvě úrovně je obsahově totožné, pro optimální a excelentní úroveň je zadání úloh rozšířeno. Ve všech úrovních je důraz kladen na práci s textem, vyhledávání klíčových informací, orientaci na mapě pomocí světových stran a objasnění významu památných míst ČR. U excelentní úrovně je navíc sledována schopnost formulace hypotéz a následného ověření jejich relevantnosti.

Způsob zadání úlohy: Učitel může přidělit žákům příslušnou úroveň úlohy na základě svého odborného úsudku nebo si žáci úroveň úlohy mohou vybrat sami.

Realizace ve výuce: Zadání úlohy by mělo být vztaženo k dovednostem, které si žáci osvojili během předchozí výuky daného tématu. U žáků s potřebou podpůrných opatření (snížená úroveň) je třeba průběžně sledovat plnění úkolů a v případě potřeby poskytnou žákovi individuální podporu (kladení doplňujících otázek, možnost nahrazení písemné odpovědi ústní, možnost práce s předem připravenými internetovými odkazy apod.). U snížené a excelentní úrovně je třeba zajistit pro žáky přístup k internetu.

Řešení:

A. (Snížená úroveň), B. (Minimální úroveň)

Velký Blaník

C. (Optimální úroveň), D. (Excelentní úroveň)

Velký Blaník, Říp

D. (Excelentní úroveň)

Říp – čedič obsahuje kromě olivínu i magnetovec, což způsobuje lokální magnetické anomálie (výchyly střelky kompasu).

Postřehy z ověřování:

Zadání týkající se vzájemného porovnání dvou regionů z různých úhlů pohledu (osídlení, hospodářství, přírodních zvláštností apod.) může učitel modifikovat podle svých potřeb (např. vybrat jen jedno z kritérií, zadat každému žákovi jiné kritérium).

Zdroje:

Obrázek 1: MICHÁLEK, Martin. flickr.com: *Rozhledna na Velkém Blaníku* [online]. 2006-06-15 [cit. 2016-08-16]. Dostupný pod licencí CC-BY na WWW: <<https://www.flickr.com/photos/machal/167924637/>>

Obrázek 2: BORAK, Matt. Wikimedia.org: *Rotunde-of-St.-George-at-Rip* [online]. 2011-12-11 [cit. 2016-08-17]. Dostupný pod licencí Creative Commons Attribution-Share Alike 3.0 na WWW: <<https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Rotunde-of-St.-George-at-Rip.jpeg>>.

MAPA

Vzdělávací obor	Člověk a jeho svět
Ročník	5.
Tematický okruh	1. Místo, kde žijeme
Očekávané výstupy RVP ZV	ČJS-5-1-03 Žák rozlišuje mezi náčrty, plány a základními typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy a polokoulí.
Indikátory	1. žák vybere nejvhodnější zobrazení a typ mapy pro získání informací (plán, vlastivědná mapa, mapa kulturních památek, turistická mapa apod.) 2. žák z mapy vyčte a vypíše údaje o osídlení a přírodních podmínkách, v legendě mapy vyhledá potřebnou informaci
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření	ČJS-5-1-03p Žák má základní znalosti o České republice a její zeměpisné poloze v Evropě.

Úroveň obtížnosti:	Snížená	Minimální	Optimální	Excelentní
Vzdělávací cíl:	Žák vyhledá na mapě České republiky konkrétní geografický objekt a určí jeho polohu.			

Tatínek Petra byl skoro celý rok nezaměstnaný. V červnu se mu podařilo získat práci v nově vybudované továrně na okraji Děčína. Celá Petrova rodina se tedy během prázdnin narychlo přestěhovala za ním.

1. Vyber si vhodný typ mapy a zjisti, kde vlastně Děčín leží (v jaké části České republiky).

Děčín leží:

- a) na východě ČR
- b) na severu ČR
- c) na západě ČR
- d) na jihu ČR

Jak jsi to zjistil (odkud):

2. S pomocí mapy zjisti, jestli bude mít Petr kde chytat ryby (je totiž vášnivý rybář).

Co jsi zjistil:

Jak jsi to zjistil (odkud):

Úroveň obtížnosti:	Snížená	Minimální	Optimální	Excelentní
Vzdělávací cíl:	Žák vybere vhodný typ mapy pro zjištění polohy dané země, svůj výběr zdůvodní a vyhledá na mapě další potřebné údaje.			

Filip přinesl do školy novinový článek o ztracených a znovu objevených městech. Jedním z těchto měst je i Machu Picchu v Peru. Filip je přesvědčený, že Peru je stát na severní polokouli, jeho kamarád Štěpán si naopak myslí, že leží na jižní polokouli.

1. Vyber si vhodný typ mapy a ověř, kdo z nich má pravdu:

Peru je stát, který leží na polokouli.

Světadíl, na kterém Peru leží, se jmenuje:

Jakou mapu sis pro splnění úkolu vybral:

2. S pomocí mapy zjisti, co označuje zvýrazněné slovo z novinového článku, a doplň chybějící slova ve větě:

Město Machu Picchu (česky Starý Vrch) leží v peruánských **Andách**. Postavili ho Inkové v polovině 15. století a k jeho stavbě použili pouze suché kamenné kvádry, které naskládali na sebe. I bez jakéhokoli pojiva však jejich stavby přetrvaly staletí. Říká se, že většina původních obyvatel města zemřela v 16. století na neštovice, kterými se nakazili od španělských osadníků. Machu Picchu tak osiřelo a stalo se „městem duchů“, o jehož existenci po několik století vědělo jen pár místních

obyvatel. Světu jej v roce 1911 s pomocí domorodého, jedenáctiletého chlapce znovuobjevil americký historik Hiram Bingham.

Andy jsouna (světová strana) Jižní Ameriky.

Úroveň obtížnosti:	Snížená	Minimální	Optimální	Excelentní
Vzdělávací cíl:	Žák vybere vhodný typ mapy, vyhledá základní geografické údaje o určitém místě a posoudí relevantnost dostupných zdrojů pro zjištění potřebných informací.			

Představ si následující situaci:

Po prázdninách jste se zase sešli se spolužáky ve škole. Je vás však ve třídě o jednoho méně, protože Kájův tatínek, který je lékař, získal roční stáž (studijně pracovní pobyt) na univerzitě v New Havenu a v srpnu odcestoval za oceán s celou rodinou. Zajímá vás, na jakém kontinentu New Haven leží a do jakého státu Kája vlastně jel. Nejjednodušší by bylo zeptat se paní učitelky, ale ta se tváří tajemně a nechce nic prozradit. Prý už máte dostatek informací a ve třídní knihovničce naleznete vše potřebné k tomu, abyste během čtvrtroční lehce sami zjistili, co chcete vědět, a vyhledali odpovědi i na další záludné otázky, které si pro vás připravila ona.

Protože otázek je celkem sedm a vás trochu tlačí čas, dohodli jste se, že každý ve třídě vyhledá samostatně odpovědi na dvě různé otázky. Svě odpovědi na tytéž otázky si pak vzájemně porovnáte, abyste si mohli být jisti správností odpovědi.

1. Ty máš za úkol zjistit:

a) Na jaký kontinent Kájova rodina odcestovala?

Kontinent, na kterém teď Kája s rodiči žije, se jmenuje:

Zdroj, ze kterého jsi čerpal:

b) Jak zní oficiální název státu, ve kterém Kájův tatínek získal stáž?

Oficiální název státu, ve kterém Kájův tatínek získal stáž, zní:

Zdroj, ze kterého jsi čerpal:

Protože sis se svým úkolem poradil opravdu rychle, máš ještě spoustu času přemýšlet o tom, zda se vám v určeném čase opravdu podaří zjistit všechno, co chcete vy a paní učitelka vědět. Vaše zdroje informací jsou omezené (z důvodu výpadku sítě nemáte aktuálně k dispozici připojení na internet).

2. Zakroužkuj v níže uvedené tabulce u každé otázky všechny vám dostupné zdroje, ze kterých byste mohli zjistit správnou odpověď.

Otázka	Zdroj				
a) Na jaký kontinent Kájova rodina odcestovala?	máš zjištěno				
b) Jak zní oficiální název státu, ve kterém Kájův tatínek získal stáž?	máš zjištěno				
c) Je město New Haven větší než to vaše (žije v něm víc lidí)?	Ottův nový atlas světa (podrobný atlas světa obsahující více jak 200 map světa, kontinentů a jejich částí)	New Haven a okolí (turistická mapa)	New Haven (plán města)	Rozhledny státu Connecticut (tematická mapa)	Evropa (nástěnná politická mapa)
d) Mohl do New Havenu Kája přicestovat letadlem (je tam letiště pro dopravní letadla)?	Ottův nový atlas světa (podrobný atlas světa obsahující více jak 200 map světa, kontinentů a jejich částí)	New Haven a okolí (turistická mapa)	New Haven (plán města)	Rozhledny státu Connecticut (tematická mapa)	Evropa (nástěnná politická mapa)

e) Je v New Havenu nějaká významná historická památka?	Ottův nový atlas světa (podrobný atlas světa obsahující více jak 200 map světa, kontinentů a jejich částí)	New Haven a okolí (turistická mapa)	New Haven (plán města)	Rozhledny státu Connecticut (tematická mapa)	Evropa (nástěnná politická mapa)
f) Kam by Kája a jeho rodiče mohli podniknout jednodenní výlet, kdyby chtěli jít celou cestu pěšky, vidět nějakou přírodní zajímavost a celá trasa by neměla být delší než 20 km?	Ottův nový atlas světa (podrobný atlas světa obsahující více jak 200 map světa, kontinentů a jejich částí)	New Haven a okolí (turistická mapa)	New Haven (plán města)	Rozhledny státu Connecticut (tematická mapa)	Evropa (nástěnná politická mapa)
g) Jak se jmenuje univerzita, na které Kájův tatínek nyní pracuje a studuje?	Ottův nový atlas světa (podrobný atlas světa obsahující více jak 200 map světa, kontinentů a jejich částí)	New Haven a okolí (turistická mapa)	New Haven (plán města)	Rozhledny státu Connecticut (tematická mapa)	Evropa (nástěnná politická mapa)

3. Je pravděpodobné, že i s výše uvedenými zdroji informací se vám podaří získat správné odpovědi na všechny otázky?

Ano, protože:

Ne, protože:

Úroveň obtížnosti:	Snížená	Minimální	Optimální	Excelentní
Vzdělávací cíl:	Žák vybere zdroje vhodné pro získání požadovaných geografických údajů; navrhne efektivní způsob řešení úkolu s ohledem na časový limit; svůj návrh zrealizuje, posoudí jeho úspěšnost a vyvodí závěry.			

Představ si následující situaci:

Po prázdninách jste se zase sešli se spolužáky ve škole. Je vás však ve třídě o jednoho méně, protože Kájův tatínek, který je lékař, získal roční stáž (studijně pracovní pobyt) na univerzitě v New Havenu a v srpnu odcestoval za oceán s celou rodinou.

Zajímá vás, na jakém kontinentu New Haven leží a do jakého státu Kája vlastně jel. Nejjednodušší by bylo zeptat se paní učitelky, ale ta se tváří tajemně a nechce nic prozradit. Prý už máte dostatek informací a ve třídě naleznete vše potřebné k tomu, abyste během čtvrt hodiny lehce sami zjistili, co chcete vědět, a vyhledali odpovědi i na další záludné otázky, které si pro vás připravila ona.

Otázky:

- a) Na jaký kontinent Kájova rodina odcestovala?
- b) Jak zní oficiální název státu, ve kterém Kájův tatínek získal stáž?
- c) Je město New Haven větší než to vaše (žije v něm víc lidí)?
- d) Mohl do New Havenu Kája přicestovat letadlem (je tam letiště pro dopravní letadla)?
- e) Je v New Havenu nějaká významná historická památka?
- f) Kam by Kája a jeho rodiče mohli v okolí New Havenu podniknout jednodenní výlet, kdyby chtěli jít celou cestu pěšky, vidět nějakou přírodní zajímavost a celá trasa by neměla být delší než 20 km?
- g) Jak se jmenuje univerzita, na které Kájův tatínek nyní pracuje a studuje?

Na vyhledání odpovědí na všechny otázky máte 15 minut času. Máte pracovat ve dvojicích a využít zdroje, které máte v dispozici ve třídě (atlasy, encyklopedie, mapy, internet apod.).

1. Rozhodni, pro které otázky je odpovědi možné vyčíst z map, které máte ve třídě k dispozici. Body označující tyto otázky zakroužkuj:

- a) b) c) d) e) f) g)

2. Navrhni efektivní postup řešení úkolu včetně rozdělení úkolů mezi sebe a spolužáka a časového harmonogramu.

3. Postup zdůvodni.

4. Využij sebou navržený postup řešení úkolu, vysvětli ho kamarádovi a pokuste se podle něj vyhledat během čtvrt hodiny odpovědi na všech osm otázek a doplnit tabulku. Nezapomeň, že je třeba kromě odpovědi zaznamenat také zdroj, ze kterého jste při zodpovídání otázek čerpali.

Otázka	Odpověď	Zdroj
a) Na jaký kontinent Kájova rodina odcestovala?		
b) Jak zní oficiální název státu, ve kterém Kájův tatínek získal stáž?		
c) Je město New Haven větší než to vaše (žije v něm víc lidí)?		
d) Mohl do New Havenu Kája přicestovat letadlem (je tam letiště pro dopravní letadla)?		
e) Je v New Havenu nějaká významná historická památka?		
f) Kam by Kája a jeho rodiče mohli podniknout jednodenní výlet, kdyby chtěli jít celou cestu pěšky, vidět nějakou přírodní zajímavost a celá trasa by neměla být delší než 20 km?		
g) Jak se jmenuje univerzita, na které Kájův tatínek nyní pracuje		

a studuje?		
------------	--	--

5. Existuje na otázku B: Jak zní oficiální název státu, ve kterém Kájův tatínek získal stáž? **více správných odpovědí?**

Ano, protože:

Ne, protože:

6. Podařilo se vám úkol splnit v uvedeném limitu?

Pokud ano, proč:

Pokud ne, napiš, co bylo příčinou nedodržení časového limitu:

Metodický komentář:

Typ úlohy: Ve všech úrovních se jedná o úlohu otevřenou, se stručnou či širokou odpovědí. Zadání úloh pro první dvě úrovně je obsahově odlišné, pro optimální a excelentní úroveň jsou zadání totožná. Ve všech úrovních je důraz kladen nejen na vyhledání správných odpovědí na zadané otázky, ale také výběr vhodných geografických zdrojů. U excelentní úrovně je navíc sledován rozvoj kompetence k řešení problémů a schopnost sebereflexe.

Způsob zadání úlohy: Učitel může přidělit žákům příslušnou úroveň úlohy na základě svého odborného úsudku nebo si žáci úroveň úlohy mohou zvolit sami.

Realizace ve výuce: Učitel by měl žákům předem připravit databázi vhodných zdrojů (školní atlas světa, mapy, plány atd.). Zadání úlohy pro sníženou a pro minimální úroveň by mělo být vztaženo k poznatkům, které si žáci osvojili během předchozí výuky daného tématu. U žáků s potřebou podpurných opatření (snížená úroveň) je třeba průběžně sledovat plnění úkolů a v případě potřeby poskytnou žákovi individuální podporu (kladení návodných otázek týkajících se např. znalosti světových stran, zobrazení světových stran na mapě, turistických a mapových značek, hledání podle rejstříku; možnost nahrazení písemné odpovědi ústní apod.).

Řešení:

A. (Snížená úroveň)

1. b)

B. (Minimální úroveň)

1. jižní polokouli, Jižní Amerika
2. pohoří na západě

C. (Optimální úroveň)

1. a) Severní Amerika
1. b) Spojené státy americké, případně též Connecticut (State of Connecticut)

Postřehy z ověřování:

U excelentní úrovně (D.) je možné při realizaci 4. úkolu vytvořit tandemy s žáky řešícími úroveň optimální, kteří budou zřejmě hotovi dříve. Zadání obou úrovní jsou obsahově totožná, pro žáky na optimální úrovni výkonu by tedy mohlo být zajímavé zjistit odpovědi i na otázky, jejichž zodpovězení nebylo na nižší úrovni požadováno.

Zdroje:

Obrázek 1: SOLOVSKÝ, Jakub. flickr.com : Děčín [online]. 2015-06-16 [cit. 2015-08-18]. Dostupný pod licencí CC-BY na WWW: <<https://www.flickr.com/photos/jakubsolovsky/18669956320/>>.

Obrázek 2: LoggaWiggler. Pixabay.com : [online]. [cit. 2015-08-18]. Dostupný pod licencí Public Domain na WWW: <<https://pixabay.com/en/machu-picchu-peru-inca-tourism-43387/>>.

Obrázek 3 a 4: EmiriF. Wikimedia.org : Yale University Phelps [online]. 2014-02-12 [cit. 2015-08-18]. Dostupný pod licencí Creative Commons Attribution-Share Alike 3.0 na WWW: <https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Yale_University_Phelps.jpg>.

CESTY

Vzdělávací obor	Člověk a jeho svět
Ročník	5.
Tematický okruh	1. Místo, kde žijeme
Očekávané výstupy RVP ZV	ČJS-5-1-05 Žák zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích.
Indikátory	ČJS-5-1-05-01 žák popíše uskutečněnou cestu (polohu místa, přírodu, zajímavosti apod.) ČJS-5-1-05-02 žák vystihne charakteristické znaky způsobu života v naší vlasti a v jiných zemích ČJS-5-1-05-03 žák porovná způsob života i přírodu naší a vybrané zahraniční země
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření	ČJS-5-1-05p Žák sdělí poznatky a zážitky z vlastních cest.

Úroveň obtížnosti:	Snížená	Minimální	Optimální	Excelentní
Vzdělávací cíl:	Žák nakreslí a popíše, jak vypadalo místo, kde byl na prázdninách. Uvede, co bylo na tomto místě stejné a co jiné v porovnání s místem, kde žije.			
1. Kde jsi byl/a o prázdninách? Napiš název jednoho místa, kde jsi byl/a o prázdninách. 2. Jak to tam vypadalo? Nakresli a pak vyprávěj paní učitelce / spolužákovi / paní asistentce. (nehodící se v žákovské verzi škrtněte) 3. Napiš, v čem se toto místo shodovalo s tvým domovem: 4. Napiš, čím se toto místo lišilo od tvého domova:				
Úroveň obtížnosti:	Snížená	Minimální	Optimální	Excelentní
Vzdělávací cíl:	Žák označí a popíše to, co je z hlediska přírodních podmínek a způsobu života lidí stejné a co odlišné v porovnání s místem, kde žije.			
1. Popiš slovně, co vidíš na obrázcích.				

2. Porovnej obrázky s místem, kde žiješ, a zakroužkuj:

- červeně to, co nemůžeš vidět v místě, kde bydlíš.
- modře to, co je v místě, kde žiješ, stejné nebo podobné.

3. Porovnej přírodu a způsob života lidí na prvním obrázku s místem, kde žiješ.

Úroveň obtížnosti:	Snížená	Minimální	Optimální	Excelentní
Vzdělávací cíl:	Žák uvede příklady vhodných cílů cest za odlišným účelem. Porovná z hlediska přírodních podmínek a způsobu života lidí místo, kde žije, s místem, které navštívil / které by si přál navštívit.			

1. Důvody, proč cestujeme, mohou být různé. Vyber z míst, která jsi během svého života navštívil/a, ke každému z uvedených záměrů jeden příklad. Pokud cestuješ zřídka, uveď příklady míst, která bys chtěl/a navštívit.

Turistický výlet:

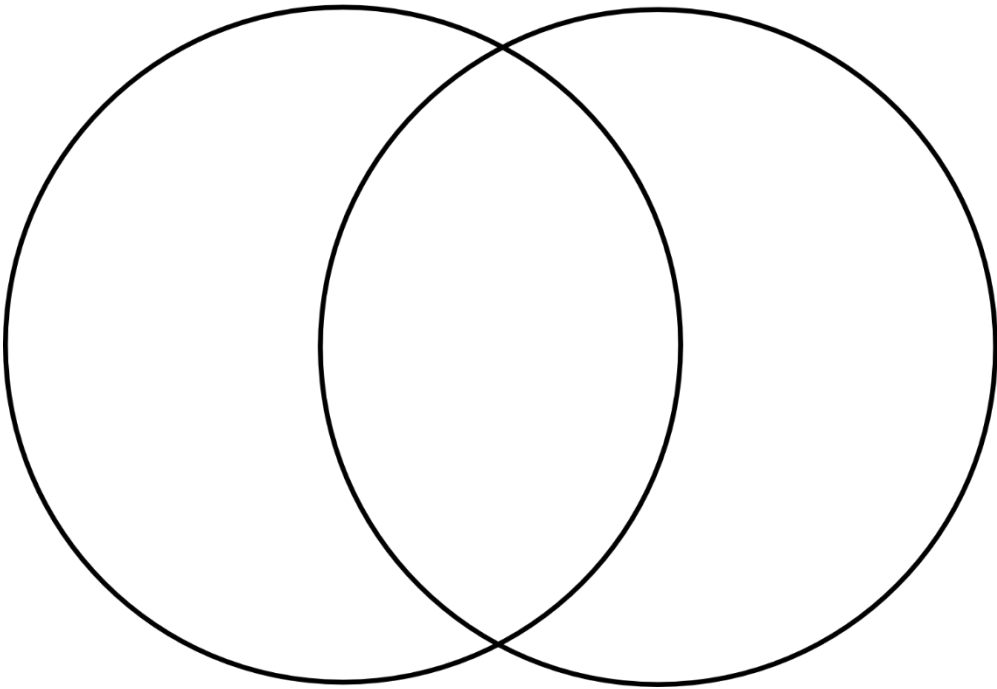
Rekreační pobyt:

Kulturní akce:

2. Porovnej místo, kde jsi byl/a nebo kam bys chtěl/a jet na rekreaci, s místem, kde žiješ. Shody a rozdíly přírodních podmínek a způsobu života lidí zakresli do Vennova diagramu. Napiš, co zajímavého jsi během pobytu viděl/a nebo proč bys toto místo chtěl/a navštívit.

Místo, kde jsem byl/a nebo kam bych
chtěl/a jet na rekreaci

Místo, kde žiju

Co mě při pobytu zaujalo nebo proč bych toto místo chtěl/a vidět na vlastní oči:

Úroveň obtížnosti:	Snížená	Minimální	Optimální	Excelentní
Vzdělávací cíl:	Žák navrhne vhodné tuzemské nebo zahraniční destinace, způsob dopravy a délku pobytu odpovídající různým účelům cest. Návrhy porovná z hlediska finanční, časové a ekologické náročnosti. Podle zadaných kritérií provede výběr dvou lokalit a svoji volbu zdůvodní.			
1. Důvody, proč cestujeme, mohou být různé. Připrav pro spolužáky nabídku 2 možných cílů jejich cest za odlišným účelem. Vybírej z míst, která jsi během svého života navštívil nebo (pokud cestuješ zřídka) na která by ses chtěl podívat ty sám. Zdůvodni, proč jsi vybral/a právě tato místa a čím by mohla být pro tvé spolužáky atraktivní. 2. Navrhni způsob dopravy k tebou vybraným cílům cest a optimální délku pobytu. Zohledni přitom účel cesty. Turistický výlet: 1. Zdůvodnění: Způsob dopravy: Optimální délka pobytu: 2. Zdůvodnění: Způsob dopravy: Optimální délka pobytu: Rekreační pobyt: 1. Zdůvodnění: Způsob dopravy: Optimální délka pobytu: 2. Zdůvodnění: Způsob dopravy: Optimální délka pobytu: Kulturní akce: 1. Zdůvodnění: Způsob dopravy: Optimální délka pobytu: 2. Zdůvodnění: Způsob dopravy: Optimální délka pobytu: 3. Zhodnoť časovou, finanční a ekologickou náročnost navržených cest. Všechna tato hodnocení uveď přehledně do tabulky, kterou sám vymyslíš. Vyjádři se také k tomu, která ze zmíněných cest tě láká nejvíce a která nejméně, a zdůvodni proč.				

Metodický komentář:

Typ úlohy: Úloha pro sníženou a minimální úroveň je založena na hledání shod a rozdílů (mezi různými místy). V úloze pro sníženou úroveň žák popisuje místo, kde trávil prázdniny, v úloze pro minimální úroveň pracuje s vybranými fotografiemi zahraničních destinací. Optimální a excelentní úroveň požaduje, aby žák uvedl příklady jemu známých míst nebo míst, která by chtěl navštívit, a to podle nadefinovaných kritérií. V úloze pro optimální úroveň žáci zaznamenávají shody a rozdíly mezi dvěma místy do diagramu, pro excelentní úroveň je požadováno, aby žáci sami navrhli přehlednou tabulku a její členění.

Způsob zadání úlohy: Je třeba, aby žákům, kteří řeší úlohu pro sníženou či minimální úroveň, učitel na základě průběžné pedagogické diagnostiky vybral a přidělil úlohu odpovídající jejich momentálnímu výkonu a úrovni schopností. U úloh pro optimální a excelentní úroveň mohou žáci volbu provést sami nebo po splnění optimální úrovně pokračovat úlohou pro úroveň excelentní.

Realizace ve výuce: Zadání úlohy pro sníženou (A.), minimální (B.) i optimální úroveň (C.) by mělo být vztaheno k poznatkům, které si žáci osvojili během předchozí výuky daného tématu. U žáků s potřebou podpůrných opatření (snížená úroveň) je třeba průběžně sledovat plnění úkolů a poskytovat žákovi žádoucí individuální podporu (kladení návodných otázek týkajících se např. popisu místa, kde žák trávil prázdniny, či hledání rozdílů mezi tímto místem a místem, kde žák bydlí; podpora při kreslení obrázku apod.).

Postřehy z ověřování:

C. (Optimální úroveň)

Žákům je třeba zdůraznit, že shody i rozdíly mohou napsat mimo kruhy Vennova diagramu a šipkami naznačit, kam do Vennova diagramu patří.

D. (Excelentní úroveň)

Na přehled časové, finanční a zejména ekologické náročnosti navržených cest je vhodné navázat po skončení úkolu diskuzí, do níž mohou být zapojeni i ostatní žáci třídy.

Zdroje:

Obrázek 1:

KRiemer. Pixabay.com : [online]. [cit. 2016-09-23]. Dostupný pod licencí Public Domain na WWW: <<https://pixabay.com/en/samos-greece-island-sea-water-931200/>>

Obrázek 2:

Niksy. Pixabay.com : [online]. [cit. 2016-09-23]. Dostupný pod licencí Public Domain na WWW: <<https://pixabay.com/en/zakynthos-greece-beach-978396/>>

Přehled pracovních listů pro žáky dostupných v kapitole Přílohy:

Název úlohy	Úroveň obtížnosti	Označení pracovního listu
ORIENTACE	Snížená	A.
	Minimální	B.
	Optimální	C.
	Excelentní	D.

MAPA	Snížená	A.
	Minimální	B.
	Optimální	C.
	Excelentní	D.
CESTY	Snížená	A.
	Minimální	B.
	Optimální	C.
	Excelentní	D.

TEMATICKÝ OKRUH: LIDÉ KOLEM NÁS

POVOLÁNÍ

Vzdělávací obor	Člověk a jeho svět
Ročník	5.
Tematický okruh	2. Lidé kolem nás
Očekávané výstupy RVP ZV	ČJS-5-2-02 Žák rozlišuje základní rozdíly mezi lidmi, obhájí a odůvodní své názory, připustí svůj omyl a dohodne se na společném postupu řešení.
Indikátory	1. žák rozliší rozdíly v povaze, povolání, vzdělání, zájmech a hodnotových žebříčcích lidí
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření	ČJS-5-2-02p Žák dodržuje pravidla pro soužití ve škole, v rodině, v obci (městě).

Úroveň obtížnosti:	Snížená	Minimální	Optimální	Excelentní
Vzdělávací cíl:	Žák s pomocí vizuální opory přiřadí příslušné povolání k odpovídajícímu pracovnímu prostředí a uvede alespoň jeden znak, který jednotlivá pracovní prostředí od sebe odlišuje.			

1. Přiřaď fotografie znázorňující určité prostředí k příslušnému povolání.

Obrázek 1

Obrázek 2

Obrázek 3

Obrázek 4

Pilot → Obrázek 4

Kuchařka → Obrázek

Obrázek 5

Prodavačka → Obrázek

Učitelka → Obrázek

Obrázek 6

Lékař → Obrázek

Číšník → Obrázek

2. Podívej se ještě jednou na fotografie. Liší se jednotlivá povolání pracovním prostředím, ve kterém jsou vykonávána?

3. Vyber si dva obrázky a popiš, čím se pracovní prostředí na nich zobrazená liší:

Úroveň obtížnosti:	Snížená	Minimální	Optimální	Excelentní
Vzdělávací cíl:	Žák pojmenuje vybraná, běžně známá povolání a popíše odlišné činnosti, které s nimi souvisejí.			

1. Doplň chybějící části níže uvedených vět tak, aby popis činnosti odpovídal příslušnému povolání.

Vzor: Lékař

Řešení: Lékař léčí nemocné.

Strojvedoucí osobní nebo nákladní

..... opravuje auta a jejich údržbu.

Pokladní od platbu za nákup.

..... pomáhá požáry.

..... sestra o pacienty v

2. Popiš sám několik činností, které vykonává učitel/učitelka:

Učitel/Učitelka

a)

b)

c)

d)

e)

3. Vyber si povolání, které dobře znáš. Může to být třeba povolání, které bys jednou chtěl vykonávat ty, nebo povolání, které vykonává někdo z tvých blízkých. Popiš, co člověk vykonávající toto povolání dělá, v jakém prostředí pracuje a jaké nástroje obvykle používá. Na závěr rozhodni, čím je toto povolání pro ostatní prospěšné.

Vybrané povolání:

Popis:

Čím je toto povolání pro ostatní prospěšné:

Úroveň obtížnosti:	Snížená	Minimální	Optimální	Excelentní
Vzdělávací cíl:	Žák přiřadí název neobvyklého povolání k obsahově souvisejícímu textu, odvodí na základě vlastního úsudku činnost vztahující se k netypickému nebo již neexistujícímu povolání a zdůvodní zánik tohoto povolání.			

1. Přečti si pozorně následující text týkající se tří zajímavých povolání.

Povolání X:

Dříve musel film na pásu širokém 35 mm nejprve přemotat na cívky. Dnes už nic nemotá. Místo klasických kotoučových promítaček stojí v promítací kabině 4K projektory, z nichž se promítají filmy v digitální podobě. přijde do práce, zkontroluje, zda jde připravený film z projektoru spustit, a když dorazí diváci, jen stiskne knoflík. U malých kin se musí postarat o chod celého biografu, zapnout topení, světla, otevřít sál a po promítání jej zase zavřít. Když už film běží, sleduje jej pražský Martin spolu s diváky, někdy i ze sálu. „U projektoru sedět nemusím,“ tvrdí. Na stačí základní vzdělání, promítačský průkaz a uživatelská znalost počítače. Vše ostatní už na místě doučí kolegové. Řada má tuto profesi jako druhé zaměstnání. Pro Martina je to práce skoro na plný úvazek. Promítá obden, často přes deset hodin. Má za to 80 korun na hodinu.

Povolání Y:

Když se řekne, jen málokdo si napoprvé vybaví člověka, který razí tunely, chodby, štol pod zemí a pak je ještě pěkně zpevňuje ocelovými, dřevěnými nebo jinými výztužemi. Někdy je tak samostatný, že si předtím ještě pomůže nějakou trhavinou a na konci si vytěženou horninu naloží a odveze. Na tuto práci stačí střední vzdělání s výučním listem v oboru železobetonář. Odměna obvykle činí zhruba 20 tisíc korun měsíčně.

Povolání Z:

Nenechte se zmást. je vysoce kvalifikovaný pracovník, který se pohybuje na finančních trzích a pod palcem má složité obchody a obchodní operace. Takže například obchoduje na účet banky na mezibankovních trzích nebo navrhuje, jak bude banka se svěřenými penězi nakládat. mají většinou titul magistra v oboru ekonomika a management. A za svou práci dostanou podle sledovaných statistik kolem 50 tisíc.

(Zdroj: HOVORKOVÁ, Kateřina a DRAHOŠOVÁ, Blanka. *Idnes.cz : Zajímavé profese: „Tunelář neodklání peníze, kalič nevysedává v hospodě“* [online]. 17. března 2012 8:47. [cit. 2015-02-12]. Dostupný z WWW: < http://finance.idnes.cz/zajimave-profese-tunelar-neodklani-penize-kalic-nevysedava-v-hospode-1k1-/podnikani.aspx?c=A120313_1747583_podnikani_zuk >. Zkráceno, upraveno.)

2. Z nabídky vyber povolání, které dle tvého názoru odpovídá příslušnému popisu.

Nabídka: klíčník, tunelář, promítač, dealer, prýmkař, kalič, mlékař

Povolání X:

Povolání Y:

Povolání Z:

3. Víš, jaké vzdělání mají lidé vykonávající tato povolání? Zkus ke každému typu vzdělání přiřadit příslušné povolání z úvodního textu.

Základní vzdělání:

Střední odborné vzdělání:

Vysokoškolské vzdělání:

4. Některá povolání jsou opravdu neobvyklá. Odvod' a napiš, co asi dělá/dělal:

Stavěč kuželek:

Piercéř:

5. Jedno z těchto dvou povolání u nás dnes již neexistuje. Odhadneš které a proč?

Úroveň obtížnosti:	Snížená	Minimální	Optimální	Excelentní
Vzdělávací cíl:	Žák na základě jemu známých faktů odhadne činnosti související s již zaniklými povoláními; formuluje možné důvody jejich zániku; správnost svého odhadu ověří pomocí jím vybraných zdrojů; svůj postup zhodnotí a vyvodí závěry pro své další učení.			

Doba se mění a spolu s ní se mění i povolání, která lidé vykonávají. Kdybychom žili před sto lety nebo ještě dříve, mohli bychom si na vlastní kůži vyzkoušet některá zajímavá, dnes již zaniklá povolání.

1. Odhadni, co mohlo být hlavní náplní níže uvedených povolání a proč tato povolání zanikla.

Lampář

Co asi dělal:

Proč toto povolání už neexistuje:

Řezač ledu

Co mohl dělat:

Proč toto povolání zaniklo:

Živý budík

Co nejspíš dělal:

Proč toto povolání už neexistuje:

Krysař

Čím se zřejmě zabýval:

Proč toto povolání už neexistuje:

Předčítač

Co bylo asi náplní jeho práce:

Proč toto povolání už neexistuje:

2. Pomocí tebou vybraných zdrojů ověř, nakolik tvůj odhad odpovídal skutečnosti. Pokud se ti podařilo zjistit o těchto povoláních něco zajímavého, zaznamenej si to. Nezapomeň vždy uvést zdroj.

Příklad:

Pecivál

Podařilo se mi zjistit: Pecivál byl ve středověku člověk, který lidem opravoval a vymazával pece. Tuto práci vykonávali většinou muži menšího vzrůstu, protože při opravách museli někdy vlézt do pece dvířky zvenku.

(Zdroj: ŽÁKOVÁ, Lucie. Magazín.cz : „Dávno zaniklá kuriózní povolání“ [online]. 3. dubna 2014. [cit. 2015-02-17]. Dostupný z WWW: < <http://magazin.libimseti.cz/lifestyle/10340-davno-zanikla-kuriozni-povolani>>.)

Lampář

Zjistil jsem:

Zdroj:

Řezač ledu

Dozvěděl jsem se:

Zdroj:

Živý budík

Vypátral jsem:

Zdroj:

Krysař

Objevil jsem:

Zdroj:

Předčítač

Odhalil jsem:

Zdroj:

3. V čem ses ve svém odhadu mýlil? Proč? Pokud bys v budoucnosti řešil podobnou úlohu, mohl bys něco udělat jinak a lépe?

Metodický komentář:

Typ úlohy: Ve všech úrovních se jedná o úlohu otevřenou, s předem danou strukturou. Zadání úloh pro jednotlivé úrovně je obsahově odlišné. Žák by na základě jemu známých dílčích faktů měl samostatně dospět k různě myšlenkově náročnému zobecnění. Od minimální úrovně je v úlohách od žáků požadováno jednoduché či náročnější zhodnocení faktů či procesů, na excelentní úrovni je zařazeno i sebehodnocení vlastního výkonu.

Způsob zadání úlohy: Protože se jedná o gradovanou úlohu s odlišným typem zadání pro jednotlivé úrovně, je možné pracovat s úlohou tak, že žáci začnou od nejnižší úrovně a postupují do vyšších úrovní podle svých individuálních schopností. Lze však zvolit i časově méně náročnou variantu, při níž učitel každému žákovi individuálně úroveň úlohy vybere nebo si ji žák sám zvolí.

Realizace ve výuce: Zadání úlohy pro sníženou (A.) a pro minimální úroveň (B.) by mělo být vztaženo k poznatkům, které si žáci osvojili během předchozí výuky daného tématu. U žáků s potřebou podpůrných opatření (snížená úroveň) je třeba průběžně sledovat plnění úkolů a v případě potřeby poskytnou žákovi individuální podporu (kladení návodných otázek týkajících se např. velikosti pracovního prostředí, hluchosti, vybavení speciálními přístroji; možnost nahrazení písemné odpovědi ústní apod.). Pro žáky, kteří řeší úlohu pro excelentní úroveň (D.), je třeba zajistit přístup k internetu.

Řešení:

A. (Snížená úroveň)

Pilot → Obrázek 4, Kuchařka → Obrázek 5, Prodavačka → Obrázek 3, Učitelka → Obrázek 1, Lékař → Obrázek 2, Číšník → Obrázek 6

C. (Optimální úroveň)

Povolání X: promítač

Povolání Y: tunelář

Povolání Z: dealer

Základní vzdělání: promítač

Střední odborné vzdělání: tunelář

Vysokoškolské vzdělání: dealer

D. (Excelentní úroveň):

Lampář: Lampář chodil večer po městě, přes rameno nesl dlouhou, dřevěnou tyč s knotem a rozsvěcoval lampy.

Řezač ledu: V zimě vyřezával z ledu velké kostky, které se používaly k chlazení potravin.

Živý budík: Člověk, který klepal na okno a v určený čas tak budil lidi. Když bylo okno vysoko, používal dlouhou, dřevěnou hůl.

Krysař: Chytil přemnožené krysy a potkany.

Předčítač: Měl za úkol vzdělávat lidi v továrnách, četl jim při práci např. z novin.

Postřehy z ověřování:

V první části úlohy pro excelentní úroveň mají žáci sami odhadnout náplň práce již neexistujících povolání a formulovat hypotézu, proč tato povolání zanikla. Přístup k internetu by jim tedy měl být umožněn až ve fázi ověření správnosti hypotézy (2. úkol).

Zdroje:

Obrázek 1: PERKINS, Douglas. [cit. 2015-02-05]. Dostupný pod licencí Creative Commons na WWW: < http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Hitane_Elementary_School_classroom_1.jpg?uselang=cs>
Obrázek 2: SIENICKI, Tomasz. [cit. 2015-02-05]. Dostupný pod licencí Creative Commons na WWW: < http://commons.wikimedia.org/wiki/Hospitals#mediaviewer/File:Hospital_room_ubt.jpeg>
Obrázek 3: CUMULUS, Cloud. [cit. 2015-02-05]. Dostupný pod licencí Creative Commons na WWW: < http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Shopper_American_Apparel.jpg>

Obrázek 4: Airdrie. [cit. 2015-02-06]. Dostupný pod licencí Creative Commons na WWW:
< http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Sunset_@_16000%27_%28104909128%29.jpg>
Obrázek 5: Airdrie. [cit. 2015-02-06]. Dostupný pod licencí Creative Commons na WWW:
< http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Kitchen_050918_154652.jpg>
Obrázek 6: Bistrot de Capeyron. [cit. 2015-02-11]. Dostupný pod licencí Creative Commons na WWW:
< http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Bistrot_de_Capeyron.jpg>

PLÁN

Vzdělávací obor	Člověk a jeho svět
Ročník	5.
Tematický okruh	2. Lidé kolem nás 5. Člověk a jeho zdraví
Očekávané výstupy RVP ZV	ČJS-5-2-02 Žák rozlišuje základní rozdíly mezi lidmi, obhájí a odůvodní své názory, připustí svůj omyl a dohodne se na společném postupu řešení. ČJS-5-5-03 Žák účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky.
Indikátory	ČJS-5-2-02 1. žák rozliší rozdíly v povaze, povolání, vzdělání, zájmech a hodnotových žebříčcích lidí 3. žák připraví argumenty k prezentaci svého názoru 4. žák vyslechne odlišný názor ČJS-5-5-03 1. žák rozliší své povinnosti a potřeby ve vztahu ke vzdělávání a zájmům 2. žák navrhne rozdělení svého času v rámci jednoho dne 3. žák zohlední při plánování oprávněné nároky osob z blízkého okolí, svůj plán zrealizuje a vyhodnotí
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření	ČJS-5-2-01p, ČJS-5-2-02p Žák dodržuje pravidla pro soužití ve škole, v rodině, v obci (městě). ČJS-5-5-01p Žák uplatňuje základní znalosti, dovednosti a návyky související s preventivní ochranou zdraví a zdravého životního stylu.

Úroveň obtížnosti:	Snížená	Minimální	Optimální	Excelentní
Vzdělávací cíl:	Žák zaznamená nároky jednotlivých osob a jednoduše vysvětlí oprávněnost požadavku jiného člověka souvisejícího se zdravým životním stylem.			
<i>Zítra je sobota. Eliška by si chtěla pospat do 10 hodin, od jedenácti do dvanácti se podívat na svůj oblíbený seriál a odpoledne jít na narozeninovou oslavu své kamarádky. Oslava začíná v jednu hodinu odpoledne. Maminka ale trvá na tom, že před odchodem na oslavu musí mít uklizený svůj pokojíček (to jí zabere asi hodinu) a musí být naobědvaná.</i>				

1. Přečti si pozorně text.

2. Doplň do tabulky, co a kdy by v sobotu chtěla dělat Eliška.

Eliška chce	Činnost	Od kdy	Do kdy
	spát	od pátku	
		od 11:00	do 12:00
	jít na oslavu		

3. Doplň do tabulky, co chce po Elišce maminka.

Maminka by chtěla, aby	

4. Je to, co chce po Elišce maminka, správné? Proč?

5. Měla by jí Eliška vyhovět? Proč si to myslíš?

Úroveň obtížnosti:	Snížená	Minimální	Optimální	Excelentní
Vzdělávací cíl:	Žák zaznamená nároky jednotlivých osob, objasní oprávněnost požadavku jiného člověka a navrhne způsob řešení vyhovujícího oběma stranám.			

Zítra je sobota. Eliška by si chtěla pospat do 10 hodin, od jedenácti do dvanácti se podívat na svůj oblíbený seriál a odpoledne jít na narozeninovou oslavu své kamarádky Katky. Oslava začíná v jednu hodinu odpoledne a končí v 18:00 hodin. Na cestu z domova ke Katce potřebuje Eliška půl hodiny. Maminka ale trvá na tom, že před odjezdem na oslavu musí mít uklizený svůj pokojíček (to jí zabere asi 30 minut), mít hotové úkoly do školy (na to by jí měla hodina bohatě stačit) a musí být naobědvaná.

1. Přečti si pozorně text.

2. Doplň do tabulky, co a kdy by v sobotu chtěla dělat Eliška.

Eliška chce	Činnost	Od kdy	Do kdy
	spát	od pátku	

3. Doplň do tabulky, co chce po Elišce maminka.

Maminka by chtěla, aby	si Eliška

4. Je to, co chce po Elišce maminka, správné? Proč si to myslíš?

5. Navrhni, jak by se dal Eliščin sobotní režim přizpůsobit požadavkům maminky. Čeho by se Eliška musela vzdát?

Eliščina činnost	Od kdy	Do kdy

Eliška by musela

Úroveň obtížnosti:	Snížená	Minimální	Optimální	Excelentní
Vzdělávací cíl:	Žák zaznamená potřeby a nároky jednotlivých osob, navrhne způsob řešení zohledňující jejich oprávněné nároky, svůj postup zdůvodní a vyslechne si názor ostatních.			

Představ si následující situaci:

Zítra je sobota. Tvoje kamarádka má narozeniny a pozvala tě na narozeninovou, zahradní párty, která začíná v jednu hodinu odpoledne a má trvat do 18:00 hodin. Protože se oslava koná na jejich chalupě vzdálené 15 kilometrů, je třeba, aby tě tam i zpět odvezl tatínek autem. Chtěl by sis ráno pospat alespoň do 10 hodin a od jedenácti se podívat v televizi na svůj oblíbený seriál. Maminka ale trvá na tom, že před odjezdem ke kamarádce musíš být naobědvaný, mít hotové úkoly do školy (na to by ti měla hodina bohatě stačit) a uklizený svůj pokoj (to ti obvykle zabere půl hodiny). A tatínek chce jít večer na fotbalový zápas, který začíná v 18:00 hodin.

1. Využij níže uvedenou tabulku a na základě textu doplň přehled svých potřeb (co bys chtěl dělat ty) a nároků ostatních členů rodiny na tebe (co po tobě požadují ostatní členové rodiny):

Moje potřeby	Činnost	Od kdy	Do kdy	Potřebný čas
Já bych chtěl	spát	od pátku		celou noc
			do 12:00	1 hodina
		od 13:00		
	nechat se odvézt na chalupu			15 minut
		od 18:00		

Nároky ostatních	Činnost	Od kdy	Do kdy	Potřebný čas
Maminka by chtěla,				
	abych měl hotové úkoly do školy			
Tatínek by chtěl		od 18:00		

2. Promysli a navrhni denní plán na sobotu tak, abys v něm zohlednil i potřeby ostatních členů rodiny.

3. Svůj návrh představ ostatním a objasni jim, v čem jsi udělal ústupky a proč.

4. Vyslechni si návrhy ostatních spolužáků a jejich zdůvodnění.

Úroveň obtížnosti:	Snížená	Minimální	Optimální	Excelentní
Vzdělávací cíl:	Žák zaznamená potřeby a nároky jednotlivých osob, navrhne způsob řešení zohledňující zdravý životní styl a oprávněné nároky ostatních, zdůvodní svůj postup a na základě zpětné vazby okolí provede případnou korekci svého návrhu.			

Představ si následující situaci:

Zítra je sobota. Tvoje kamarádka má narozeniny a pozvala tě na narozeninovou, zahradní párty, která začíná v jednu hodinu odpoledne a má trvat do 18:00 hodin. Protože se oslava koná na jejich chalupě vzdálené 15 kilometrů, je třeba, aby tě tam i zpět odvezl tatínek autem. Chtěl by sis ráno pospat alespoň do 10 hodin a od jedenácti se podívat v televizi na svůj oblíbený seriál. Maminka ale trvá na tom, že před odjezdem ke kamarádce musíš být naobědvaný, mít hotové úkoly do školy (na to by ti měla hodina bohatě stačit) a uklizený svůj pokoj (to ti obvykle zabere půl hodiny). A tatínek chce jít večer na fotbalový zápas, který začíná v 18:00 hodin.

1. Využij níže uvedenou tabulku a na základě textu doplň přehled svých potřeb (co bys chtěl dělat ty) a nároků ostatních členů rodiny na tebe (co po tobě požadují ostatní členové rodiny):

Moje potřeby	Činnost	Od kdy	Do kdy	Potřebný čas
Já bych chtěl	spát	od pátku		celou noc
			do 12:00	
		od 13:00		
	nechat se odvézt na chalupu			15 minut
		od 18:00		

Nároky ostatních	Činnost	Od kdy	Do kdy	Potřebný čas
Maminka by chtěla,				
	abych měl hotové úkoly do školy			
Tatínek by chtěl				

2. Promysli a navrhni svůj denní plán na sobotu podle zásad zdravého životního stylu a tak, abys zohlednil i potřeby ostatních členů rodiny.

3. Svůj návrh představ ostatním a objasni jim, v čem jsi udělal ústupky a proč.

4. Vyslechni si návrhy a argumenty spolužáků.

5. Vyhodnoť jejich postřehy a svůj plán případně uprav. Úpravy zdůvodni.

Metodický komentář:

Typ úlohy: Pro všechny úrovně je zadání formulováno jako úloha otevřená. Zadání úloh je obsahově podobné, složitost úvodního textu a rozsah úkolů směrem k vyšším úrovním graduji. Ve všech úrovních je důraz kladen na práci s textem, vyhledávání podstatných informací, jejich strukturaci a vyjádření vlastních postojů. U minimální (B.), optimální (C.) a excelentní (D.) úrovně je požadováno zpracování vlastního návrhu řešení modelové situace a jeho zdůvodnění.

Způsob zadání úlohy: Učitel může přidělit žákům příslušnou úroveň úlohy na základě svého odborného úsudku nebo si žáci úroveň úlohy mohou vybrat sami.

Realizace ve výuce: Zadání úlohy by mělo být vztaženo k dovednostem, které si žáci osvojili během předchozí výuky daného tématu. U žáků s potřebou podpůrných opatření (snížená úroveň, A.) je třeba průběžně sledovat plnění úkolů a v případě potřeby poskytnou žákovi individuální podporu (kladení doplňujících otázek, možnost nahrazení písemné odpovědi ústní, rozčlenění úvodního textu na menší úseky apod.).

Řešení:

A. (Snížená úroveň)

B. (Minimální úroveň)

Eliška chce	Činnost	Od kdy	Do kdy
	spát	od pátku	do 10:00
	dívat se na seriál	od 11:00	do 12:00
	jít na oslavu	od 13:00	
Maminka by chtěla, aby	si Eliška uklidila pokoj.		
	Eliška měla hotové úkoly.		
	Eliška byla naobědvaná.		

C. (Optimální úroveň)

D. (Excelentní úroveň)

Moje potřeby	Činnost	Od kdy	Do kdy	Potřebný čas
Já bych chtěl	spát	od pátku	do 10:00	celou noc
	sledovat seriál	od 11:00	do 12:00	1 hodina
	být na oslavě	od 13:00	do 18:00	5 hodin
	nechat se odvézt na chalupu		do 13:00	15 minut
	nechat se odvézt	od 18:00		15 minut

	zpět			
Nároky ostatních	Činnost	Od kdy	Do kdy	Potřebný čas
Maminka by chtěla,	abych se naobědval			
	abych měl hotové úkoly do školy			1 hodina
	abych si uklidil pokoj			0,5 hodiny
Tatínek by chtěl	jít večer na fotbalový zápas	od 18:00		
Postřehy z ověřování: Žáci, kteří řeší optimální a excelentní úroveň úlohy, mohou vzhledem k totožnému úvodnímu textu pracovat v závěrečné části společně (představení návrhu ostatním, zdůvodnění postupu, zpětná vazba).				
Zdroje:				
Žádné				

PRÁVA DĚTÍ

Vzdělávací obor	Člověk a jeho svět
Ročník	5.
Tematický okruh	Práva dětí
Očekávané výstupy RVP ZV	ČJS-5-2-03 Žák rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy.
Indikátory	3. žák vysvětlí některá základní práva dětí a uvede příklady jejich porušování, rozliší svá práva a povinnosti a práva a povinnosti osob ve svém okolí
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření	ČJS-5-2-03p Žák zná základní práva dítěte, práva a povinnosti žáka školy.

Úroveň obtížnosti:	Snížená	Minimální	Optimální	Excelentní
Vzdělávací cíl:	Žák přiřadí k vybraným dětským právům obrázky, které ilustrují jejich porušování.			

1. Přiřaď, co k sobě patří. Obrázky vystřihni a vlep na správné místo.

2. K jedné větě obrázek chybí. Nakresli jej.

Dítě má právo stýkat se s oběma rodiči.

Žádnému dítěti by se neměl nikdo vysmívat.

Nikdo nesmí dětem nabízet ani nutit alkohol, drogy, cigarety.

Každé dítě má právo chodit do školy.

A)

B)

C)

Úroveň obtížnosti:	Snížená	Minimální	Optimální	Excelentní
Vzdělávací cíl:	Žák přiřadí k dětským právům obrázky, které ilustrují jejich porušování; žák uvede příklady porušování vybraných dětských práv.			

1. Přiřaď obrázky zobrazující porušování práv dětí k větám, ke kterým patří.

2. K větám, ke kterým jsi nezařadil/a žádný obrázek, vymysli a napiš příklad jejich porušování.

Příklad: Ke čtvrté větě můžeš napsat: Dítě nemá doma svůj pokoj ani poličku, kam by si mohlo dávat svoje věci.

Dítě má právo stýkat se s oběma rodiči.

Každé dítě má právo chodit do školy.

Dítě může říkat (slušně) své názory.

Dítě má právo mít soukromí.

Žádnému dítěti by se neměl nikdo vysmívat.

Nikdo nesmí dětem nabízet ani nutit alkohol, drogy, cigarety.

A)

B)

C)

Úroveň obtížnosti:	Snížená	Minimální	Optimální	Excelentní
Vzdělávací cíl:	Žák uvede příklady porušování vybraných dětských práv.			

1. Přiřaď příklady porušování dětských práv k příslušným dětským právům.

2. Tam, kde příklad chybí, jej vymysli a napiš.

Příklady porušování:

A. Maminka neposílá své děti do školy, protože se jí nechce vstávat a budit je.

B. Pan prodavač odmítl prodat sourozencům, kteří se nedávno na vesnici přistěhovali z jiné země, nanuky. Řekl, že nanuků má málo a schovává je pro české děti. Řekl nahlas (aby to slyšeli všichni v obchodě), že když mají peníze na mlsání, měli by je mít i na cestu zpátky do své země.

C. Malý Franta si nemá čas hrát. Hned po škole musí jít pomáhat své mamince do obchodu a je tam každý den až do večera. Pracuje tam i o víkendech.

D. Rodiče své dceři Alence nikdy nic nezakázali. Nemá žádné povinnosti. Do školy nenosí úkoly. Rodiče ji omlouvají.

Dětská práva:

1. Všechny děti jsou stejně důležité.
2. Každé dítě má právo znát své rodiče a stýkat se s nimi. Rodiče o něj musí pečovat.
3. Nikdo nesmí dětem ubližovat. Nikdo je nesmí tělesně a duševně týrat.
4. Každé dítě má právo učit se a vzdělávat.
5. Každý má právo říkat (slušně), co si myslí. Má právo na svůj vlastní názor.
6. Dítě má právo na ochranu zdraví. Nikdo mu nesmí nabízet ani nutit alkohol, drogy, nic, co mu může ublížit.
7. Dítě má právo na život v bezpečí. Má právo na ochranu před násilím a špatným zacházením.
8. Dítě má právo na svůj volný čas. Má právo si hrát.
9. Dítě má právo rozvíjet všechny svoje zájmy a nadání.
10. Každé dítě má svá práva. Ale má i své povinnosti.

Úroveň obtížnosti:	Snížená	Minimální	Optimální	Excelentní
Vzdělávací cíl:	Žák vyhledá informace v odborném textu. Uvede příklady podporování dětských práv na úrovni školy / školní třídy a navrhne opatření, jak je možné vybrané dětské právo ve škole ještě více podpořit.			

Přečti si přiložený text a pak splň úlohy pod ním.

Text:

Úmluva o právech dítěte byla přijata Valným shromážděním OSN dne 20. listopadu 1989. Od té doby ji s výjimkou USA a Somálska ratifikovaly všechny státy světa a stala se tak nejrozšířenější smlouvou deklarující lidská práva v celé historii.

Úmluva o právech dítěte obsahuje 54 článků.

Výňatek z Úmluvy o právech dítěte:

Článek 28 (Právo na vzdělání): Všechny děti mají právo na základní vzdělání, které by mělo být zdarma. Ekonomicky vyspělejší státy by měly pomoci těm méně rozvinutým zemím zajistit tento standard ve vzdělání dětí. Školní řád musí respektovat důstojnost dětí a řídit se pevnými pravidly bez použití násilí. Zástupci jednotlivých zemí se musí ujistit, že zřizovatelé škol dodržují disciplinární pravidla. Hlídejí, aby na školách nebyly praktikovány tělesné či psychické tresty. Úmluva o právech dítěte si velmi váží vzdělání a podporuje všechny děti v tom, aby dosáhly nejvyšší stupeň vzdělání, kterého jsou schopny.

Článek 29 (Cíle vzdělání): Vzdělání, které děti dostanou, musí rozvíjet jejich osobnost, nadání a schopnosti. Vzdělání musí naučit děti, aby respektovaly své okolí, lidská práva a jejich vlastní kulturu. Vzdělání by mělo přispívat k tomu, aby děti žily v bezpečném prostředí. Děti mají povinnost respektovat práva svých rodičů, vzdělání by je mělo naučit, že mají chovat své kulturní kořeny a názory svých rodičů v úctě. Úmluva o právech dítěte nezavazuje nikoho k nošení školních uniforem, ke zpívání národní hymny či k modlitbám během školní výuky. Záleží pouze na konkrétní škole a vládě dané země, zda vzhledem ke svým tradicím a zákonům doporučí nošení uniforem či přestávky na modlitby během výuky.

Článek 30 (Děti pocházející z menšinové společnosti): Děti pocházející z menšinových skupin obyvatel mají právo učit se a praktikovat svou vlastní kulturu, jazyk a víru. Toto právo se vztahuje na kohokoliv – Úmluva o právech dítěte klade důraz na toto právo zejména v zemích, kde většina společnosti nesdílí jednotnou víru či kulturu.

Článek 31 (Hra a volný čas): Děti mají právo na hru, odpočinek a volný čas, který mohou trávit odpočinkem, rozšiřováním svých kulturních znalostí, sociálních dovedností či rozvíjením svého talentu.

(Zdroj: http://www.unicef.cz/odkazove_zdroje_textove_materialy/prava_deti/preziti.pdf)

Úlohy:

a) Vyber si jeden článek a napiš alespoň dva příklady toho, jak je dané právo dětí u vás ve škole / ve třídě podporováno.

b) Napiš návrh opatření, jak by vaše třída/škola mohla dané právo dětí ještě více podpořit.

Metodický komentář:

Typ úlohy: Úloha pro sníženou (A.) a minimální úroveň (B.) je z větší části zadána jako úloha uzavřená, žáci z nabídky vybírají správná řešení. I na těchto úrovních je však od žáků požadován vlastní návrh řešení (obrázek, slovní formulace ilustrativního příkladu porušování vybraného dětského práva). Úloha pro optimální úroveň (C.) je koncipována jako částečně otevřená, žáci mají za úkol sami formulovat a doplnit chybějící ilustrativní příklady porušování dětských práv. Pro excelentní úroveň (D.) je využit otevřený typ úlohy, volba úkolu a formulace odpovědi je plně v kompetenci samotného žáka. Zadání úloh pro sníženou a minimální úroveň je obsahově téměř totožné, pro optimální a excelentní úroveň jsou zadání odlišná.

Způsob zadání úlohy: Je třeba, aby žákům, kteří řeší úlohu pro sníženou či minimální úroveň, učitel na základě průběžné pedagogické diagnostiky vybral a přidělil úlohu odpovídající jejich momentálnímu výkonu a úrovni schopností. U úloh pro optimální a excelentní úroveň mohou žáci volbu provést sami nebo po splnění optimální úrovně pokračovat úlohou pro úroveň excelentní.

Realizace ve výuce: Zadání úlohy pro sníženou, minimální i optimální úroveň by mělo být vztaženo k poznatkům, které si žáci osvojili během předchozí výuky daného tématu. U žáků s potřebou podpůrných opatření (snížená úroveň) je třeba průběžně sledovat plnění úkolů a v případě potřeby poskytnou žákovi individuální podporu (kladení návodných otázek týkajících se např. reálných příkladů porušování dětských práv v žákovi známém kontextu, rozbor situací na obrázcích apod.).

Řešení:

C. (Optimální úroveň)

4. A

1. B

8. C

10. D

Postřehy z ověřování: Zajistit dostatečný počet lepidel a nůžek pro žáky řešící sníženou úroveň úlohy.

Zdroje:

Obrázek 1:

OpenClipart-Vectors. Pixabay.com : [online]. [cit. 2016-09-14]. Dostupný pod licencí Public Domain na WWW: <<https://pixabay.com/en/divorce-parents-child-people-156444/>>

Obrázek 2:

rebbeccadevitt0. Pixabay.com : [online]. [cit. 2016-09-14]. Dostupný pod licencí Public Domain na WWW: <<https://pixabay.com/en/bully-bullying-boys-624747/>>

Obrázek 3:

MAC GINTY, Finn. flickr.com : Ballinasloe Boy [online]. 2009-10-04 [cit. 2016-09-14]. Dostupný pod licencí CC-BY na WWW:

<<https://www.flickr.com/photos/finnsnaps/3996729768/in/photolist-76bhvW-4zrpU1-5aJgom-uoXSq-9nAaUn-ayxjcz-dWEqXQ-dwtzGz-b89MxX-9eFdUf-9eFP5f-9aZWgA-b7k2Re-6pe3iL-dWEqVQ-cnzJzG-dWyNje-8uufQn-5kEUeJ-b8WKZH-5FBPeV-ikXBD-7h1JAw-8nJbu1-4nGPuG-b5ctC6-axuMBN-7KYPES-9exUEd-bNjgRr-9MBCEn-b23jBz-6WomZy-oktjf5-8NSHrG-e4VUx7-3Aqkw8-7n7o3N-7weyj7-6fiBub-34nkhJ-dWyNi2-7UGQSW-6fdEB3-8HTBfK-6b77LP-34hJLV-8pQoUi-9aXmUY-ehitRA>>

Přehled pracovních listů pro žáky dostupných v kapitole Přílohy:

Název úlohy	Úroveň obtížnosti	Označení pracovního listu
POVOLÁNÍ	Snížená	A.
	Minimální	B.
	Optimální	C.
	Excelentní	D.
PLÁN	Snížená	A.
	Minimální	B.
	Optimální	C.
	Excelentní	D.
PRÁVA DĚTÍ	Snížená	A.
	Minimální	B.
	Optimální	C.
	Excelentní	D.

TEMATICKÝ OKRUH: LIDÉ A ČAS

2. SVĚTOVÁ VÁLKA

Vzdělávací obor	Člověk a jeho svět
Ročník	5.
Tematický okruh	3. Lidé a čas
Očekávané výstupy RVP ZV	ČJS-5-3-01 Žák pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy.
Indikátory	ČJS-5-3-01-01 žák porovná různé časové údaje (mezi sebou a se vztahem k současnosti) ČJS-5-3-01-02 žák zanesse časové údaje do časové osy ČJS-5-3-01-03 žák určí k základní dějinné události či jevu s pomocí encyklopedií, internetu a/či jiných zdrojů časový údaj, ke kterému se daná událost či jev vztahuje (excelentní úroveň) ČJS-5-3-01-04 žák porovná různé jevy z minulosti mezi sebou navzájem a s jevy ze současnosti
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření	ČJS-5-3-03p, ČJS-5-3-04p Žák rozeznává rozdíl mezi životem dnes a životem v dávných dobách. ČJS-5-3-03p, ČJS-5-3-04p Žák zná významné události, které se vztahují k regionu a kraji.

Úroveň obtížnosti:	Snížená	Minimální	Optimální	Excelentní
Vzdělávací cíl:	Žák určí, co bylo dříve a co později. Přiřadí ke dvěma letopočtům události (na základě úvahy dříve byl začátek války, později její konec; k tomu, co bylo dříve, patří číselný údaj označující dřívější letopočet).			
1. Zařaď uvedené roky k příslušné události a zakroužkuj událost, kterou dodnes oslavujeme: 1939, 1945 Začátek 2. světové války Konec 2. světové války v Evropě				

2. Odpověz na následující otázky:

V jakém roce začala 2. světová válka?

V jakém roce byla pořízena tato fotografie (oslava konce 2. světové války)?

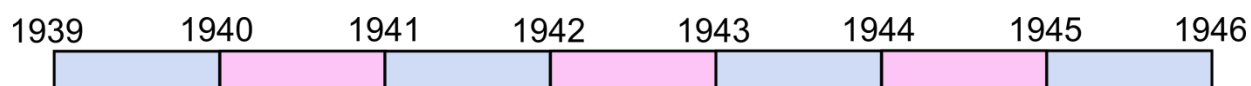

3. Nakresli obrázek – Oslava konce druhé světové války.

Úroveň obtížnosti:	Snížená	Minimální	Optimální	Excelentní
Vzdělávací cíl:	Žák zařadí klíčové události 2. světové války na správné místo časové osy; na základě práce s časovou osou odpoví na otázky, co se stalo v určitém roce, co proběhlo dříve a co později.			

1. Zařaď uvedené události do časové osy a zakroužkuj událost druhé světové války, kterou dodnes oslavujeme:

UDÁLOSTI DRUHÉ SVĚTOVÉ VÁLKY

A) Začátek druhé světové války

září 1939

B) Obsazení Čech a Moravy Hitlerovým vojskem

březen 1939

C) Konec války v Evropě

květen 1945

2. Odpověz na následující otázky:

Kdy začala druhá světová válka?

Co se stalo v roce 1945?

Jak dlouhé období (kolik let) znázorňuje tato časová osa nahoře?

Co se stalo dříve:

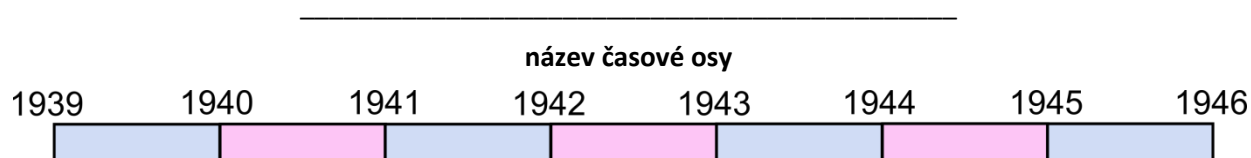
A) obsazení Čech a Moravy Hitlerovým vojskem

B) začátek druhé světové války

Úroveň obtížnosti:	Snížená	Minimální	Optimální	Excelentní
Vzdělávací cíl:	Žák přiřadí události 2. světové války k časovým údajům a zařadí je do časové osy.			

1. Chybějící časové údaje přiřaď k událostem. Zařaď všechny zmíněné události do časové osy:

*V žákovské verzi vynechány údaje označené *.*

A) Napadení Polska německou armádou – začátek druhé světové války

* září 1939

B) Obsazení Čech a Moravy německým vojskem

březen 1939

C) Napadení Sovětského svazu Německem

červen 1941

D) Japonský útok na americkou námořní základnu Pearl Harbor na Havaji – vstup USA do druhé světové války

prosinec 1941

E) Vylodění v severní Francii – vojska USA, Velké Británie a dalších spojenců napadla Německo ze západu

červen 1944

F) Porážka Německa – konec války v Evropě

* květen 1945

G) Kapitulace (vzdání se) Japonska

září 1945

H) Bitva u Stalingradu – první velká porážka německé armády na východní frontě

zima 1942–1943

I) Svržení atomových bomb na Hirošimu a Nagasaki v Japonsku

srpen 1945

2. Odpověz na následující otázky:

Kdy začala 2. světová válka?

V kterém roce vstoupily USA do války?

Jak dlouhé období (kolik let) znázorňuje tato časová osa?

Jak by se dala nazvat tato časová osa?

Co se stalo dříve: obsazení Čech a Moravy, anebo napadení Polska?

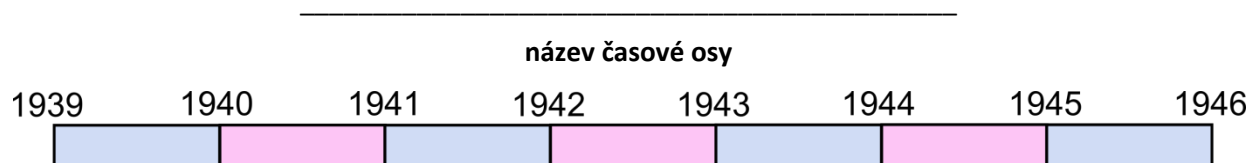
Kdy německá vojska utrpěla první velkou porážku?

Jaká událost na časové ose se váže k roku 1944?

Úroveň obtížnosti:	Snížená	Minimální	Optimální	Excelentní
Vzdělávací cíl:	Žák přiřadí události 2. světové války k časovým údajům a zařadí je do časové osy. Prokáže, že si uvědomuje souvislosti mezi různými událostmi. S použitím informačních zdrojů připraví prezentaci / vyrobí leták o zvolené události 2. světové války.			

1. Přiřaď události k časovým údajům. Zařaď zmíněné události do časové osy:

V žákovské verzi časové údaje vynechány.

A) Napadení Polska německou armádou, začátek 2. světové války

* září 1939

B) Letecká bitva o Británii

* červen 1940

C) Obsazení Čech a Moravy německým vojskem

březen 1939

D) Napadení Sovětského svazu Německem

* červen 1941

E) Japonský útok na americkou námořní základnu Pearl Harbor na Havaji – vstup USA do druhé světové války

* prosinec 1941

F) Vylodění Spojenců v Normandii

* červen 1944

G) Kapitulace Japonska

* září 1945

H) Konec války v Evropě

* květen 1945

I) Bitva u Stalingradu

* zima 1942–1943

J) Svržení atomových bomb na Hirošimu a Nagasaki v Japonsku

* srpen 1945

2. Dopln časovou osu o další události, které byly během druhé světové války podle tebe zásadní.

Metodický komentář:

Typ úlohy: Úloha pro sníženou úroveň sleduje základní orientaci na číselné ose (dříve–později) a porozumění krátkému textu obsahujícímu časové údaje. Také úloha pro minimální úroveň je zaměřena na základní orientaci na číselné ose, žáci pracují s několika časovými údaji (letopočty), a na vyhledávání informací v krátkém textu obsahujícím časové údaje. Úloha pro sníženou úroveň navíc obsahuje tvořivou úlohu (kreslení obrázku) zdůrazňující emoce z konce války.

Úloha pro optimální úroveň sleduje orientaci na číselné ose a měla by být prostředkem k uvědomění si časového sledu událostí a pochopení souvislostí mezi událostmi 2. světové války (např. vztahu mezi obsazením Čech a Moravy a začátku 2. světové války). Úloha pro excelentní úroveň vyžaduje práci s odbornými publikacemi, učebnicemi či internetem, kde žáci mohou vyhledat informace, které sami nevědí a které je v rámci tématu zajímají. Žáci odpovídají na otázky, které nejsou jednoznačné (postavení Sovětského svazu ve válce). Volba jednoho dílčího úkolu, forma odpovědi a její rozsah je v kompetenci samotného žáka. Žák se tak učí svou práci plánovat s ohledem na kritéria, která si sám určí (realnost splnění, zaujetí posluchače/čtenáře, adekvátní počet informací apod.). Zadání úloh pro sníženou a minimální úroveň a pro optimální a excelentní úroveň jsou si obsahově podobná.

Způsob zadání úlohy: Je třeba, aby žákům, kteří řeší úlohu pro sníženou či minimální úroveň, učitel na základě průběžné pedagogické diagnostiky vybral a přidělil úlohu odpovídající jejich momentálnímu výkonu a úrovni schopností. U úloh pro optimální a excelentní úroveň mohou žáci volbu provést sami nebo po splnění optimální úrovně pokračovat úlohou pro úroveň excelentní. Pro žáky plnící excelentní úroveň je potřeba připravit publikace o 2. světové válce a/či přístup k internetu. Je žádoucí, aby zvláště pro žáky, kteří plní úlohy na nižších úrovních, učitel připravil obrazový materiál, který jim učivo přiblíží.

Realizace ve výuce: Zadání úlohy pro sníženou, minimální i optimální úroveň by mělo být vztaženo k poznatkům, které si žáci osvojili během předchozí výuky daného tématu. U žáků s potřebou podpůrných opatření (snížená úroveň) je třeba průběžně sledovat plnění úkolů a v případě potřeby poskytnou žákovi individuální podporu (kladením návodných otázek, ukázkou obrázků, rozбором situací na obrázcích apod.).

Řešení:

A. (Snížená úroveň): 1. 1939, 1945; 2. 1939, skončila 2. světová válka

B. (Minimální úroveň): 1939, skončila 2. světová válka, 7, A

C. (Optimální úroveň): 1939, 1941, 7, Události 2. světové války, obsazení Čech a Moravy, 1942–1943, vylovení Spojenců v Normandii

D. (Excelentní úroveň): 1939, 1941, 7, Události 2. světové války, Sovětský svaz měl s nacistickým Německem smlouvu o neútočení, ale byl v roce 1941 napaden a poté bojoval proti němu

Zdroje:

Obrázek 1:

Alfred Eisenstaedt. Wikimedia.org: *Legendary kiss* [online]. 1945-08-14 [cit. 2016-10-30].

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/en/9/95/Legendary_kiss_V%E2%80%93day_in_Times_Square_Alfred_Eisenstaedt.jpg

PAMÁTKY

Vzdělávací obor	Člověk a jeho svět
Ročník	5.
Tematický okruh	3. Lidé a čas
Očekávané výstupy RVP ZV	ČJS-5-3-02 Žák využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti; zdůvodní základní význam chráněných částí přírody, nemovitých i movitých kulturních památek.
Indikátory	3. žák uvede příklady kulturních a přírodních památek ČR a příklad kulturní a přírodní památky z okolí svého bydliště a vyjádří k nim svůj vztah 4. žák vysvětlí význam konkrétní chráněné části přírody či kulturního objektu a uvede způsoby jejich ochrany
Minimální doporučená úroveň pro úpravu očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření	ČJS-5-3-03p, ČJS-5-3-04p Žák vyjmenuje nejvýznamnější kulturní, historické a přírodní památky v okolí svého bydliště.

Úroveň obtížnosti:	Snížená	Minimální	Optimální	Excelentní
Vzdělávací cíl:	Žák vybere a pojmenuje památku regionu a jednoduše vyjádří svůj vztah k ní.			

Vyber si nějakou kulturní nebo přírodní památku v okolí obce. Vytvoř leták, který na ni upozorní.

Na letáku musí být tyto informace:

- Název památky**
Napiš název památky na leták jako nadpis.
- Obrázek**
Nakresli na leták obrázek tebou vybrané památky nebo na něj nalep její fotografii.
- Tvůj názor, proč je památka důležitá a proč bychom se měli o památku starat**
Doplň následující větu a napiš ji na leták.
Jsem rád/a, že máme tuto památku v našem kraji, protože

Úroveň obtížnosti:	Snížená	Minimální	Optimální	Excelentní
Vzdělávací cíl:	Žák vybere a pojmenuje památku regionu; uvede její významnou charakteristiku a zdůvodní, proč by se měli lidé o tuto památku starat.			
Vyber si nějakou kulturní nebo přírodní památku v okolí obce. Vytvoř leták, který na ni upozorní. Na letáku musí být tyto informace: 1. Název památky <i>Napiš název památky na leták jako nadpis.</i> 2. Co je na památce cenné <i>Napiš, co dle tvého názoru mohou lidé na památce obdivovat. Na leták napiš následující větu a místo teček doplň, čím je památka cenná:</i> <i>Památka je cenná, protože.....</i> 3. Obrázek <i>Nakresli na leták obrázek tebou vybrané památky nebo na něj nalep její fotografii.</i> 4. Jak můžeme památku chránit <i>Doplň na leták výzvu, jak můžeme památku chránit (co můžeme dělat, abychom památku zachovali i pro příští generace).</i>				
Úroveň obtížnosti:	Snížená	Minimální	Optimální	Excelentní
Vzdělávací cíl:	Žák vybere a pojmenuje památku regionu; vysvětlí, v čem podle něj spočívá její význam a proč by se o ni lidé měli starat; samostatně formuluje výzvu na obnovu či údržbu památky.			
Vyber si nějakou kulturní nebo přírodní památku v okolí obce. Vytvoř leták s cílem vyzvat lidi, aby se podíleli (finančně či jinak) na ochraně/údržbě/opravě/úpravě této památky. Na letáku musí být tyto informace: 1. Název památky <i>Napiš název památky na leták jako nadpis.</i> 2. Co je na památce cenné <i>Uveď na leták alespoň jednu skutečnost, pro kterou je dle tvého názoru památka cenná.</i> 3. Obrázek <i>Nakresli na leták obrázek tebou vybrané památky nebo s pomocí a dovořením učitele najdi a vytiskni z internetu její fotografii a nalep ji na leták.</i> 4. Výzva k tomu, aby se lidé podíleli na obnově (údržbě) této památky <i>Vymysli výzvu s uvedením důvodu, proč by se lidé měli o památku starat.</i>				

Úroveň obtížnosti:	Snížená	Minimální	Optimální	Excelentní
Vzdělávací cíl:	Žák vybere památku regionu, které hrozí zánik; navrhne strategii pro získání sponzorů, svůj nápad zrealizuje a následně vyhodnotí jeho efektivitu.			
Vytvoř leták o vybrané chátrající kulturní nebo přírodní památce v kraji s cílem sehnat sponzory na její záchranu a obnovu.				
<i>Zobecni, co je podle tebe důležité pro sponzory, když se rozhodují, kterou památku budou sponzorovat.</i>				
1. <i>Navrhni podobu letáku a vysvětli, jak jednotlivé části tebou navrženého letáku korespondují se záměrem získat pozornost sponzorů.</i>				
2. <i>Navrhni, kam by bylo vhodné leták umístit, a vysvětli proč.</i>				
3. <i>Svůj nápad zrealizuj (vytvoř leták).</i>				
<i>Zhodnoť výsledek své práce a vyjádři svůj názor na to, zda tebou vytvořený leták může dopomoci k záchraně či obnově památky.</i>				
Metodický komentář:				
Typ úlohy: Jedná o úlohu otevřenou, s předem danou strukturou a praktickým výstupem (leták). Žák řeší problém ze svého okolí a vyjadřuje svůj postoj k němu. Na všech úrovních je tak současně ověřován i rozvoj kompetence občanské a komunikativní. Zadání úloh pro jednotlivé úrovně je obsahově podobné, liší se však rozsahem a kvalitou požadovaných výstupů v závislosti na individuálních schopnostech žáků.				
Způsob zadání úlohy: Učitel může přidělit žákům příslušnou úroveň úlohy na základě svého odborného úsudku nebo si žáci úroveň úlohy mohou zvolit sami.				
Realizace ve výuce: Je třeba zajistit dostatečné množství podkladových materiálů pro samostatnou práci žáků (informačních brožur, letáků, obrázků o vybrané kulturní či přírodní památce regionu apod.).				
Zdroje:				
Žádné				

STARÉ A NOVÉ

Vzdělávací obor	Člověk a jeho svět
Ročník	5.
Tematický okruh	3. Lidé a čas
Očekávané výstupy RVP ZV	ČJS-5-3-03 Žák rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik.
Indikátory	1. žák řadí správně události do skupin podle toho, zda se odehrály/odehrávají pravděpodobně v minulosti, současnosti nebo budoucnosti 2. žák seřadí hlavní dějinné události a období tak, jak následovaly za sebou 3. žák vysvětlí, jak se vybraný objekt v blízkosti jeho bydliště nebo v jeho kraji váže k určité historické události nebo období
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření	ČJS-5-3-03p, ČJS-5-3-04p Žák rozeznává rozdíl mezi životem dnes a životem v dávných dobách.

Úroveň obtížnosti:	Snížená	Minimální	Optimální	Excelentní
Vzdělávací cíl:	Žák rozliší běžné předměty používané dnes od předmětů používaných v minulosti.			
1. Rozděl obrázky předmětů do dvou sloupečků podle toho, zda předmět na nich zobrazený používali v minulosti naši předci, nebo zda ho dnes používáme my. 2. Obrázky nalep do pracovního listu. 3. Spoj obrázky předmětů používaných v minulosti s obrázky předmětů, které používáme dnes.				
Úroveň obtížnosti:	Snížená	Minimální	Optimální	Excelentní
Vzdělávací cíl:	Žák označí předměty používané k témuž účelu v minulosti a současnosti a přiřadí k nim odpovídající činnost.			
1. Vytvoř z obrázků dvojice tak, aby zobrazovaly předměty využívané ke stejnému účelu v minulosti i dnes. 2. Dvojice obrázků nalep do pracovního listu. 3. Ke dvojicím obrázků pak z nabídky vyber a přiřaď popis toho, k čemu naši předkové (stejně jako my dnes) tyto předměty používali. Chybějící popisy doplň sám.				

Úroveň obtížnosti:	Snížená	Minimální	Optimální	Excelentní
Vzdělávací cíl:	Žák rozliší běžné předměty používané dnes od předmětů používaných v minulosti, popíše změny, kterými vybraný předmět prošel, objasní pravděpodobné důvody těchto změn.			
1. Vyber z nabídky dvojice obrázků předmětů používaných kdysi i dnes ke stejnému účelu. Dvojice nalep do pracovního listu. 2. Zbylé obrázky, ze kterých nelze vytvořit dvojice, rozděl do dvou skupin podle toho, zda vyobrazené předměty používali dříve naši předci, nebo zda je dnes používáme my. 3. Nalep je do pracovního listu na příslušné místo a chybějící obrázky předmětů sloužících stejnému účelu dokresli. 4. Ke každé dvojici doplň popis toho, k čemu se předměty používaly/používají. 5. Vyber si jednu dvojici předmětů a popiš, jak se předmět během času proměňoval a co bylo pravděpodobným důvodem jeho změn.				
Úroveň obtížnosti:	Snížená	Minimální	Optimální	Excelentní
Vzdělávací cíl:	Žák zaznamená na časovou osu významné mezníky vynálezu brýlí, graficky znázorní pokrok v jejich vzhledu a samostatně vyhledá informace a zdroje týkající se vynálezu očních čoček.			
1. Přečti si pozorně následující text: Historie brýlí První písemná zmínka o problémech se zhoršujícím se zrakem a potřebě tuto situaci řešit pochází z období kolem roku 100 před naším letopočtem. Nacházíme ji v listě napsaném bohatým římským občanem, ve kterém si příteli stěžuje, že zrak se mu zhoršil natolik, že se musí úplně spoléhat na své otroky, což je pro muže jeho postavení nepřijatelné. Snaha o ochranu zraku a zlepšení vidění provázela lidstvo od starověku. Římský řečník Seneca starší už kolem roku 4 našeho letopočtu četl knihy pomocí skleněné koule naplněné vodou, která mu písmo zvětšovala. Římský císař Nero zase používal při sledování soubojů gladiátorů zelený smaragd, protože jeho barva propouštěla jen část světelných paprsků a poskytovala tak císaři ochranu před poškozením zraku slunečním zářením. Avšak až kolem roku tisíc našeho letopočtu se objevily tzv. „čtecí kameny“, předchůdci dnešních lup, které se pokládaly na čtený text. Vynález brýlí, kdy se skla začala zasazovat do obrouček, je spojován se 13. stoletím. Většina historiků se přiklání k teorii, že brýle vznikly v Benátkách nebo ve Florencii v letech 1285–1289. První brýle se musely přidržovat mezi okem a písmem, obroučky se začaly používat až později. Brýlová skla se vkládala zprvu do jedné a pak do dvou obrouček (očnic) spojených můstkem. Tyto brýle bylo nutno přidržovat před nosem.				

S problémem, jak upevnit brýle na oči, si vynálezci lámali hlavu téměř 350 let. Zkoušeli je upevňovat ke klobouku, skřípcem na nos, přivazovali je tkaničkami přes zátylek. S pokusy přichycení brýlí pomocí pásků kovu jdoucích k uším se začalo až v 17. století, ale až v roce 1730 sestrojil londýnský optik Edward Scarllet brýle se straničkami, které se upínaly za ušima. Ty pak v roce 1752 vylepšil James Ayscough tak, aby se daly skládat. A jeho vynález se používá dodnes.

2. Narýsuj časovou přímku a na základě informací obsažených v textu na ní vyznač významná data vynálezu brýlí.

3. Znázorni vynález brýlí jako sled obrázků. V náčrtcích zkus zachytit pokrok (čím se daná varianta „brýlí“ liší od předchozí).

4. Lidé trpící oční vadou mohou kromě brýlí využívat také oční čočky (např. při sportování). Zjisti, kdo a kdy oční čočky vynalezl a z čeho první přístroj na výrobu čoček postavil. Nezapomeň uvést zdroje, ze kterých jsi čerpal.

Metodický komentář:

Typ úlohy: Pro první dvě úrovně (Snížená, A.; Minimální, B.) je využita úloha uzavřená, žáci z nabídky obrázků vytvářejí dvojice obsahově souvisejících objektů a přiřazují k nim odpovídající text. Pro optimální (C.) a excelentní úroveň (D.) je zadání formulováno jako úloha otevřená, řešení vytváří žák sám. Zadání úloh pro první tři úrovně je obsahově totožné a graduje, pro excelentní úroveň je zadání odlišné. Ve všech úrovních je důraz kladen na orientaci v čase a uvědomění si rozdílů mezi současným životem a životem našich předků. U excelentní úrovně je navíc sledován rozvoj kompetence k učení.

Způsob zadání úlohy: Učitel může přidělit žákům příslušnou úroveň úlohy na základě svého odborného úsudku nebo si žáci úroveň úlohy mohou zvolit sami.

Realizace ve výuce: Zadání úlohy pro sníženou a pro minimální úroveň by mělo být vztaženo k poznatkům, které si žáci osvojili během předchozí výuky daného tématu. U žáků s potřebou podpurných opatření (snížená úroveň) je třeba průběžně sledovat plnění úkolů a v případě potřeby poskytnou žákovi individuální podporu (kladení návodných otázek, možnost nahrazení písemné odpovědi ústní apod.). U excelentní úrovně je třeba zajistit pro žáky přístup k internetu.

Postřehy z ověřování: Žáci řešící excelentní úroveň mohou výstup úkolu 3 (grafický záznam vývoje brýlí) následně prezentovat spolužákům.

Zdroje:

Obrázek 1: WORK, Own. Wikimedia.org: *Conrad von Soest, 'Brillenapostel' (1403) rose-coloured-glasses* [online]. 2014-11-18 [cit. 2016-07-19]. Dostupný pod licencí Public domain na WWW: <[https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Conrad_von_Soest,_%27Brillenapostel%27_\(1403\)_rose-coloured-glasses.jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Conrad_von_Soest,_%27Brillenapostel%27_(1403)_rose-coloured-glasses.jpg)>.

Soubor obrázků pro žáky:

A.

Obrázek 1: OpenClipart-Vectors. Pixabay.com: [online]. [cit. 2016-07-15]. Dostupný pod licencí Public Domain na WWW: <<https://pixabay.com/en/euro-coin-currency-europe-money-145386/>>.

Obrázek 2: KOUTECKÝ, Vlastimil. flickr.com: *Singer* [online]. 2013-07-04 [cit. 2016-07-15]. Dostupný pod licencí CC-BY na WWW: <https://www.flickr.com/photos/vlastimil_koutecky/9205836861/>.

Obrázek 3: OpenClipart-Vectors. Pixabay.com: [online]. [cit. 2016-07-15]. Dostupný pod licencí Public Domain na WWW: <<https://pixabay.com/en/racing-bicycle-racer-racing-bike-161449/>>.

Obrázek 4: Jon Phillips. Openclipart.org: *Edward the Confessor Coin* [online]. 2015-06-25 [cit. 2016-07-15]. Dostupný pod licencí Public Domain na WWW: <<https://openclipart.org/detail/221350/Edward%20the%20Confessor%20Coin>>

Obrázek 5: AliceKeyStudio. Pixabay.com: [online]. [cit. 2016-07-18]. Dostupný pod licencí Public Domain na WWW: <<https://pixabay.com/en/kerosene-lamp-old-lamp-1202281/>>.

Obrázek 6: Infrogmation. flickr.com: *Old Phone* [online]. 2013-09-25 [cit. 2016-07-18]. Dostupný pod licencí CC-BY na WWW: <<https://www.flickr.com/photos/infrogmation/9938777145/>>.

Obrázek 7: Tpsdave. Pixabay.com: [online]. [cit. 2016-07-18]. Dostupný pod licencí Public Domain na WWW: <<https://pixabay.com/en/hudson-1921-phaeton-car-auto-112217/>>.

Obrázek 8: CHAN, Denise. flickr.com: *KROBY lamp* [online]. 2008-06-27 [cit. 2016-07-15]. Dostupný pod licencí CC-BY-SA na WWW: <<https://www.flickr.com/photos/denn/2615865698/>>.

Obrázek 9: Geralt. Pixabay.com: [online]. [cit. 2016-07-18]. Dostupný pod licencí Public Domain na WWW: <<https://pixabay.com/en/twitter-tweet-smartphone-566341/>>.

Obrázek 10: WILSON, Natalia. flickr.com: *Singer Stylist is stylish* [online]. 2013-09-16 [cit. 2016-07-15]. Dostupný pod licencí CC-BY-SA na WWW: <<https://www.flickr.com/photos/moonrat/9773789362/>>.

Obrázek 11: GDJ. Openclipart.org: *Penny Farthing (Large Small Wheels) Bicycle Silhouette* [online]. 2015-07-03 [cit. 2016-07-15]. Dostupný pod licencí Public Domain na WWW: <<https://openclipart.org/detail/221805/Penny%20Farthing%20%28Large%20Small%20Wheels%29%20Bicycle%20Silhouette>>.

Obrázek 12: OpenClipart-Vectors. Pixabay.com: [online]. [cit. 2016-07-18]. Dostupný pod licencí Public Domain na WWW: <<https://pixabay.com/en/sports-car-car-racing-car-146781/>>.

B.

Obrázek 13: Whiteflash. Openclipart.org: *Fob Watch* [online]. 2016-06-10 [cit. 2016-07-15]. Dostupný pod licencí Public Domain na WWW: <<https://openclipart.org/detail/251579/Fob%20Watch>>.

Obrázek 14: CHAN, Denise. flickr.com: *KROBY lamp* [online]. 2008-06-27 [cit. 2016-07-15]. Dostupný pod licencí CC-BY-SA na WWW: <<https://www.flickr.com/photos/denn/2615865698/>>.

Obrázek 15: Heron. Wikimedia.org: *Cutlery4pcs* [online]. 2010-04-10 [cit. 2016-07-18]. Dostupný pod licencí Public domain na WWW: <<https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Cutlery4pcs.jpg>>.

Obrázek 16: AliceKeyStudio. Pixabay.com: [online]. [cit. 2016-07-18]. Dostupný pod licencí Public Domain na WWW: <<https://pixabay.com/en/kerosene-lamp-old-lamp-1202281/>>.

Obrázek 17: Photograph. Wikimedia.org: *Chinese knife money* [online]. 2010-07-17 [cit. 2016-07-18]. Dostupný pod licencí Creative Commons Attribution-Share Alike 4.0 na WWW: <https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Chinese_knife_money.jpg>.

Obrázek 18: JJuni. Pixabay.com: [online]. [cit. 2016-07-18]. Dostupný pod licencí Public Domain na WWW: <<https://pixabay.com/en/axe-felling-weapons-wood-x-1141489/>>.

Obrázek 19: GAMO, Toshihiro. flickr.com: *小出刃包丁* [online]. 2010-05-27 [cit. 2016-07-18]. Dostupný

pod licencí CC-BY na WWW: <<https://www.flickr.com/photos/dakiny/4643832076/>>.

Obrázek 20: MemoryCatcher. Pixabay.com: [online]. [cit. 2016-07-18]. Dostupný pod licencí Public Domain na WWW: <<https://pixabay.com/en/iron-vintage-antique-ironing-metal-1166042/>>.

Obrázek 21: Rtaillon. Pixabay.com: [online]. [cit. 2016-07-18]. Dostupný pod licencí Public Domain na WWW: <<https://pixabay.com/en/antique-forks-antique-spoons-antique-1405750/>>.

Obrázek 22: TonyZhu. Pixabay.com: [online]. [cit. 2016-07-18]. Dostupný pod licencí Public Domain na WWW: <<https://pixabay.com/en/iron-home-appliances-6046/>>.

Obrázek 23: MILOŠEVIĆ, Petar. Wikimedia.org: *Casio F-91W digital watch* [online]. 2016-04-25 [cit. 2016-07-15]. Dostupný pod licencí Creative Commons Attribution-Share Alike 4.0 na WWW: <https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Casio_F-91W_digital_watch.jpg>.

Obrázek 24: John. Wikimedia.org: *19th century knowledge primitive tools iron axe* [online]. 2009-12-12 [cit. 2016-07-18]. Dostupný pod licencí Public domain na WWW: <https://commons.wikimedia.org/wiki/File:19th_century_knowledge_primitive_tools_iron_axe.jpg>.

C.

Obrázek 25: Unknown. Wikimedia.org: *Pair of Clogs* [online]. 2012-11-02 [cit. 2016-07-18]. Dostupný pod licencí Creative Commons Attribution 3.0 na WWW: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Brooklyn_Museum_22.1047a-b_Pair_of_Clogs.jpg

Obrázek 26: HELLGREN, Dan-Martin. Wikimedia.org: *Kaffekvarn med kvarnverk* [online]. 2007-06-07 [cit. 2016-07-18]. Dostupný pod licencí Creative Commons Attribution-Share Alike 3.0 na WWW: <https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Kaffekvarn_med_kvarnverk.JPG>.

Obrázek 27: Photograph. Wikimedia.org: *Chinese knife money* [online]. 2010-07-17 [cit. 2016-07-18]. Dostupný pod licencí Creative Commons Attribution-Share Alike 4.0 na WWW: <https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Chinese_knife_money.jpg>.

Obrázek 28: Gellinger. Pixabay.com: [online]. [cit. 2016-07-18]. Dostupný pod licencí Public Domain na WWW: <<https://pixabay.com/en/phone-communication-call-select-735062/>>.

Obrázek 29: Canadas. Wikimedia.org: *Moulin dienes2* [online]. 2012-03-02 [cit. 2016-07-18]. Dostupný pod licencí Creative Commons Attribution-Share Alike 3.0 na WWW: <https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Moulin_dienes2.JPG>.

Obrázek 30: MemoryCatcher. Pixabay.com: [online]. [cit. 2016-07-18]. Dostupný pod licencí Public Domain na WWW: <<https://pixabay.com/en/iron-vintage-antique-ironing-metal-1166043/>>.

Obrázek 31: Tpsdave. Pixabay.com: [online]. [cit. 2016-07-18]. Dostupný pod licencí Public Domain na WWW: <<https://pixabay.com/en/hudson-1921-phaeton-car-auto-112217/>>.

Obrázek 32: TonyZhu. Pixabay.com: [online]. [cit. 2016-07-18]. Dostupný pod licencí Public Domain na WWW: <<https://pixabay.com/en/iron-home-appliances-6046/>>.

Vzdělávací obor	Člověk a jeho svět
Ročník	5.
Tematický okruh	3. Lidé a čas
Očekávané výstupy RVP ZV	ČJS-5-3-04 Žák srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik.
Indikátory	5-3-04-3 žák s využitím obrazového a textového materiálu porovná způsob obživy dříve a nyní
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření	ČJS-5-3-03p, ČJS-5-3-04p Žák rozeznává rozdíl mezi životem dnes a životem v dávných dobách.

Úroveň obtížnosti:	Snížená	Minimální	Optimální	Excelentní
Vzdělávací cíl:	Žák přiřadí k obrázkům znázorňujícím polní práce konané v současnosti obrázky stejných polních prací konaných v minulosti.			
1. Přiřaď, co k sobě patří. Obrázky vlep na správné místo.				
Polní práce	Kdy se polní práce dělá	Ilustrace polní práce – s použitím strojů	Ilustrace polní práce – bez použití strojů	
Orba půdy	Podzim			

Setí obilí	Podzim		
Sklizeň obilí	Léto		

2. Nakresli nebo napiš, jaká zvířata lidem v zemědělství dříve pomáhala:

Úroveň obtížnosti:	Snížená	Minimální	Optimální	Excelentní
Vzdělávací cíl:	Žák přiřadí k vyjmenovaným polním pracím popis činností, které se k nim vážou, a příslušné roční období. K vyjmenovaným polním pracím přiřadí obrázky, které znázorňují, jak byla tato práce vykonávána dříve a jak je vykonávána v současnosti.			

1. Přiřaď, co k sobě patří. Obrázky vlep na správné místo.

Polní práce	Co polní práce obnáší	Kdy se polní práce dělá	Ilustrace polní práce – s použitím strojů	Ilustrace polní práce – bez použití strojů
Orba půdy	Zorání půdy do hloubky, aby se provzdušnila, zaoraly se zbytky po sklizni, hnojiva a zamezilo se růstu plevelů	Konec léta, podzim		
Setí obilí	Zasetí semen obilí do půdy	Většina druhů na podzim		

Sklizeň obilí	Zralé obilí se sklízí	Léto		
---------------	-----------------------	------	--	---

2. Přečti si text a odpověz na otázku pod ním.

Poznámka: V případě potřeby je možné klíčová slova v textu zvýraznit a/nebo text doplnit jednoduchými nákresey: sucho–déšť–krupobití.

Když je velké sucho, obilí nemá dostatek vláhy a roste pomalu. Klasy nejsou velké.

Krupobití může zralé klasy poničit, zrna z nich mohou vypadat. Polámané klasy se těžko sklízí.

Silné deště mohou způsobit, že si klasy lehnou a těžko se pak sklízí. Podmáčené obilí může plesnivět.

O jakých třech příčinách horší úrody se v textu píše?

S.....

K.....

D.....

3. Doplň nedokončené věty (využij nabídku).

Poznámka: Text je možné dle potřeby pro některé děti zkrátit.

Nabídka: traktory – ručně – mouka – kombajny – zvířecí – chleba – stroje – usnadněna – rodiny

Obilí bylo a je základním zdrojem získávání obživy u nás. Vyrábí se z něho Ta se používá pro výrobu mnohých pokrmů, hlavně

Když se dřív oralo, používala se nejdříve jen lidská a pak i síla.

Při orání i setí dnes používají zemědělci

Za traktory se dají připojit různé další

Dřív se obilí sklízelo....., dnes se seče

Dnes je práce na poli technikou.

Dřív polní práce na venkově prováděly celé

Úroveň obtížnosti:	Snížená	Minimální	Optimální	Excelentní
Vzdělávací cíl:	Žák u vyjmenovaných základních polních prací vysvětlí, k čemu slouží; určí, kdy se tyto práce obvykle provádějí. Objasní, čím se lišily polní práce dříve a dnes.			
1. Vlep obrázky do příslušných polí tabulky. Pak doplň ostatní pole tabulky.				
Polní práce	Vysvětlí, k čemu slouží	Kdy se provádí u pšenice ozimé	Ilustrace polní práce v současnosti	Co bylo jiné před 100 lety?
Orba půdy				
Setí obilí				
Sklizeň obilí				
2. Doplň na vhodná místa ve vhodném tvaru slova z nabídky. Nabídka: deště – plesnivět – vláha – krupobití – sucho – vypadat – sklízíejí Když je velké, obilí nemá dostatek a roste pomalu. Klasy nejsou velké. může zralé klasy poničit, zrna z nich mohou Polámané klasy se těžko sklízíejí. Silné mohou způsobit, že si klasy lehnou a těžko se pak Podmáčené obilí může				
3. Doplň nedokončené věty: Obilí bylo a je základním zdrojem získávání obživy u nás. Vyrábí se z něho Když se dřív oralo, používala se nejdříve jen lidská síla, pak i Při orání i setí dnes používají zemědělci..... Za traktory se dají připojit různé další				

Dřív se obilí sklízelo....., dnes se seče				
Dnes práce v zemědělství provádějí zemědělci, dříve na venkově často na poli pracovali/y.....				
Zemědělcům pomáhají práci ulehčit				
Úroveň obtížnosti:	Snížená	Minimální	Optimální	Excelentní
Vzdělávací cíl:	Žák vyjmenuje polní práce a odvodí, ve kterém ročním období se provádějí; uvede příklady toho, jak rozvoj techniky ovlivnil způsob provádění polních prací; vyjmenuje nepřízně počasí ohrožující úrodu a vysvětlí, v čem ohrožení spočívá.			
Vyber si z následujících úkolů dva a ty splň. 1. Představ si hospodářství, kde se pěstuje ozimá pšenice. Vytvoř kruhový diagram znázorňující polní práce v závislosti na ročním období. Každá čtvrtina diagramu bude znázorňovat jedno roční období. Dopiš do jednotlivých čtvrtin diagramu polní práce, které se k jednotlivým ročním obdobím vztahují. 2. Napiš alespoň tři příklady toho, jak rozvoj techniky ovlivnil způsob provádění polních prací. 3. Jaké nepřízně počasí mohou úrodu ohrozit? U každé „nepřízně“ napiš konkrétně, co může způsobit. 4. Co znamenal objev bratranců Veverkových pro život dalších generací? Napiš. Vybral jsem si tyto dva úkoly: a) č. b) č. Řešení mnou vybraných úkolů:				
Metodický komentář:				
Typ úlohy: Pro sníženou úroveň (A.) je využita úloha uzavřená, žáci z nabídky obrázků vybírají dvojice (dříve–dnes) a přiřazují je k odpovídajícímu textu. Pro minimální (B.) a optimální úroveň (C.) je kombinován uzavřený typ úlohy (výběr obrázků či slov z nabídky) s otevřeným typem (doplnění klíčových slov). Excelentní úroveň (D.) pracuje s úlohami otevřenými, řešení formuluje žák sám. Zadání úloh pro první tři úrovně je obsahově podobné a graduje, pro excelentní úroveň je zadání odlišné. Ve všech úrovních je důraz kladen na uvědomění si rozdílů mezi současným životem a životem našich předků. Způsob zadání úlohy: Učitel žákům na základě průběžné pedagogické diagnostiky vybere úlohu na odpovídající úrovni nebo volbu úlohy provede žák sám. Žáci, kteří úspěšně zvládnou úlohu pro optimální úroveň, mohou pokračovat řešením úlohy pro úroveň excelentní. Realizace ve výuce: Zadání úlohy pro sníženou, minimální a optimální úroveň by mělo být vztaženo k poznatkům, které si žáci osvojili během předchozí výuky daného tématu. U žáků s potřebou podpurných opatření (snížená úroveň) je třeba průběžně sledovat plnění úkolů a v případě potřeby poskytnout žákovi individuální podporu. Řešení: B. (Minimální úroveň)				

Sucho, krupobití, déšť.

Postřehy z ověřování:

V zadání úlohy 2 pro minimální úroveň může učitel v případě potřeby klíčová slova v textu zvýraznit nebo text doplnit jednoduchými nákresey.

Zdroje:

Obrázek 1:

techlec. Pixabay.com : [online]. [cit. 2015-11-04]. Dostupný pod licencí Public Domain na WWW: <<https://pixabay.com/en/tractor-rotavator-farm-soil-877052/>>.

Obrázek 2:

PeterW1950. Pixabay.com : [online]. [cit. 2015-11-04]. Dostupný pod licencí Public Domain na WWW: <<https://pixabay.com/en/bauer-ethiopia-plough-plow-beef-559205/>>.

Obrázek 3:

GeographBot. Wikimedia.org : Sowing Winter Wheat - geograph.org.uk - 741578 [online]. 2011-02-19 [cit. 2015-11-04]. Dostupný pod licencí Creative Commons Attribution-Share Alike 2.0 na WWW: <https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Sowing_Winter_Wheat_-_geograph.org.uk_-_741578.jpg>.

Obrázek 4:

Dudubot. Wikimedia.org : Randolph Caldecott collection-page 0051 [online]. 2010-04-06 [cit. 2015-11-04]. Dostupný pod licencí Public domain na WWW: <https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Randolph_Caldecott_collection-page_0051.jpg>.

Obrázek 5:

WRIGHT, David. flickr.com : Combining near Burnham [online]. 2012-08-23 [cit. 2015-11-04]. Dostupný pod licencí CC-BY na WWW: <<https://www.flickr.com/photos/dhwright/7846500460/>>.

Obrázek 6:

condesign. Pixabay.com : [online]. [cit. 2015-11-04]. Dostupný pod licencí Public Domain na WWW: <<https://pixabay.com/en/cereals-sheaves-field-harvest-516747/>>.

STÁTNÍ SVÁTKY

Vzdělávací obor	Člověk a jeho svět
Ročník	5.
Tematický okruh	Státní svátky
Očekávané výstupy RVP ZV	ČJS-5-3-05 Žák objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů.
Indikátory	2. žák vysvětlí, proč se slaví vybrané státní svátky a významné dny
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření	ČJS-5-3-03p, ČJS-5-3-04p Žák rozeznává rozdíl mezi životem dnes a životem v dávných dobách. ČJS-5-3-03p, ČJS-5-3-04p Žák zná významné události, které se vztahují k regionu a kraji.

Úroveň obtížnosti:	Snížená	Minimální	Optimální	Excelentní
Vzdělávací cíl:	Žák vyjádří radost ze života ve svobodné společnosti.			

1. Vyjádři výrazem obličeje (nebo kresbou), jak se cítíš, když:

- a) ti někdo bere tvé věci
- b) nedovoluje ti dělat to, co chceš
- c) zavřel by tě na záchodě
- d) máš oslavu narozenin
- e) někdo ti řekne, že tě čeká to, co máš rád/a

2. Představ si, že za 2. světové války nacisté zavírali lidi, kteří nic neudělali. Nakonec ale nacisté válku prohráli, byli vyhnáni a potrestáni. Lidé to oslavovali. Nakresli, napiš nebo předved' (hudbou, scénkou), jak bys to oslavil/a.

Tvůj obrázek:

3. Ozdob kartičku 17. listopad – svátek SVOBODY tak, jak nejlépe to umíš. Kartičku pak umístěte na třídní nástěnku k dalším fotografiím připomínajícím státní svátek 17. listopadu.

Úroveň obtížnosti:	Snížená	Minimální	Optimální	Excelentní
Vzdělávací cíl:	Žák se na základě textu vyjádří, jak se lidé v listopadu 1939 cítili. Vysvětlí, proč by nechtěl žít v nesvobodné společnosti. Rozliší události, které dokládají porušení lidských svobod.			

1. Přečti si následující text a potom dopiš nedokončenou větu vedle fotografie.

Před začátkem 2. světové války nacisté v Německu pod vedením Adolfa Hitlera vyzbrojili velkou armádu. Tato armáda obsadila Čechy a Moravu. Nacisté zavírali lidi do vězení a vyvražďovali Židy a Romy a ty, kdo je neposlechli. Lidé nemohli svobodně říkat, co si myslí. Stateční lidé v listopadu 1939 proti tomu demonstrovali. Nacisté do nich začali střílet, některé zavřeli, některé zabili. Dalším trestem bylo, že zavřeli vysoké školy a znemožnili tak studentům studovat. Stalo se to 17. listopadu 1939.

Když v roce 1939 nacisté obsadili Čechy a Moravu, lidé...

2. 17. listopadu si připomínáme Den boje za svobodu a demokracii. Chceme tím vyjádřit, že už si nepřejeme žít v nesvobodě. Doplň větu:

Jsem rád/a, že žiju ve svobodné společnosti, protože...

3. Podtrhni následující věty:

- červeně, pokud jde o nesvobodu (nemělo by se to dít)

- modře, pokud je to v pořádku

Potrestán vězením je ten, kdo hrubě porušil zákon (například tak, že někoho okradl, vážně mu ublížil nebo ho zabil).

Potrestán vězením je ten, kdo nesouhlasí s tím, co dělá vláda, a říká o tom ostatním.

Ze školy může být vyloučen ten, kdo se zúčastní demonstrace.

Ze školy může být vyloučen ten, kdo neplní své povinnosti.

Úroveň obtížnosti:	Snížená	Minimální	Optimální	Excelentní
Vzdělávací cíl:	Žák přiřadí základní události, které se vážou k listopadu 1939 a 1989, ke správnému období. Vysvětlí, jak lidé dané historické období prožívali, a vyjádří svůj vztah k hodnotě svobody a demokracie.			
1. 17. listopad je státním svátkem České republiky, protože se přihodily dvě důležité historické události. Přiřaď údaje z nabídky v posledním sloupci tabulky k letopočtům (udělej šipku od dané odpovědi k správnému políčku v tabulce):				
	1939	1989	nabídka	
Vedly demonstrace k obnově svobody a demokracie?			Ano Ne	
Kde se hlavně demonstrovalo?			V Praze, na Václavském náměstí V Praze, na Národní třídě	
Proti komu lidé demonstrovali?			Proti českým komunistům Proti německým nacistům	
Co bylo přímým podnětem k demonstraci?			Připomenutí výročí uzavření vysokých škol Zabití lidí na předchozí demonstraci, nesouhlas s okupací	
Jaká byla reakce představitelů moci na demonstrace?			Bití občanů obušky Popravy a uvěznění studentů	
Co se po demonstraci stalo?			Na dlouhou dobu lidé ztratili svobodu Vrátila se svoboda a demokracie	
2. Doplň následující věty:				
V listopadu 1939 lidé pociťovali...				
Nechtěli, aby...				

Chtěli, aby...

V listopadu 1989 lidé demonstrovali, protože...

Demonstrace v listopadu 1989 nakonec vedly k...

Od té doby si připomínáme 17. listopad jako důležitý den, protože...

Slavíme, že...

Já osobně...

Úroveň obtížnosti:	Snížená	Minimální	Optimální	Excelentní
Vzdělávací cíl:	Žák vysvětlí podstatu událostí z listopadu roku 1939 a 1989. Vyjádří svůj vztah k hodnotě svobody a demokracie.			

1. 17. listopad je státním svátkem České republiky, protože se přihodily dvě důležité historické události. Doplň údaje do tabulky.

	1939	1989
Vedly demonstrace k obnově svobody a demokracie?		
Proti komu lidé demonstrovali?		
Jaká byla reakce představitelů moci na demonstrace?		
Co se po demonstraci stalo?		

2. Doplň následující věty:

V listopadu 1939 mnozí lidé pociťovali...

V listopadu 1989 mnozí lidé demonstrovali, protože...

Mnohým lidem se na období komunismu (socialismu) nelíbilo...

Některým lidem se na období komunismu líbilo...

Od té doby si připomínáme 17. listopad jako důležitý den, protože...

Listopad 1939 a listopad 1989 mají společné to, že...

Já osobně...

Metodický komentář:

Typ úlohy: Úloha pro sníženou (A.) a minimální úroveň (B.) obsahuje vyjádření pocitů v různých situacích včetně situace ne/svobody a života v míru. Žáci jsou vyzváni k vyjádření radosti lidí z konce 2. světové války kresbou. U minimální úrovně žáci dokončují neúplné věty. V optimální úrovni (C.) žáci vybírají

z nabídky odpovědí (otázky jsou zaměřené na znalosti – faktické a týkající se kontextu) správné dopovědi a doplňují je do navržené tabulky. Formou doplňování nedokončených vět prokazují chápání souvislostí. U excelentní úrovně (D.) doplňují informace do tabulky (bez nabídky odpovědí) a také doplňují nedokončené věty. Některé nedokončené věty jsou mnohoznačné, což je záměr. Odpovědi mohou žáci tedy pojmout různým způsobem. Odpovědi žáků by měly sloužit mj. k tomu, aby učitel pochopil, jak o událostech a jejich kontextu žáci přemýšlejí, jak je hodnotí a jaké postoje zastávají. Toto pochopení může pak učitele vést k zařazování aktivit, které navozují u žáků obsahově bohatší chápání událostí a vedou k tvorbě postojů založených na důležitých znalostech a zkušenostech žáků.

Způsob zadání úlohy: Je třeba, aby žákům, kteří řeší úlohu pro sníženou či minimální úroveň, učitel na základě průběžné pedagogické diagnostiky vybral a přidělil úlohu odpovídající jejich momentálnímu výkonu a úrovni schopností. U úloh pro optimální a excelentní úroveň mohou žáci volbu provést sami nebo po splnění optimální úrovně pokračovat úlohou pro úroveň excelentní.

Realizace ve výuce: Zadání úlohy pro sníženou, minimální i optimální úroveň by mělo být vztaženo k poznatkům, které si žáci osvojili během předchozí výuky daného tématu. U žáků s potřebou podpurných opatření (snížená úroveň) je třeba průběžně sledovat plnění úkolů a v případě potřeby poskytnout žákovi individuální podporu (např. pomoc s kreslením obrázku – výběr toho, co bude žák kreslit). Předpokládá se, že učitel bude zařazovat pro probrání a procvičení učiva skupinové formy práce.

Řešení:

C. (Optimální úroveň)

1939 – 1945

Ne – Ano

Na Václavském náměstí – Na Národní třídě (lze ohájit i jinou odpověď)

Proti německým nacistům – Proti českým komunistům

Zabití lidí na předchozí demonstraci, nesouhlas s okupací – Připomenutí výročí uzavření VŠ

Popravy a uvěznění studentů – Bití občanů obušky

Na dlouhou dobu lidé ztratili svobodu – Vrátila se svoboda a demokracie

Postřehy z ověřování: Je dobré nechat si dostatek času na sdílení zkušeností žáků z vyprávění rodičů a prarodičů o událostech listopadu 1989 a o 2. světové válce, které může úloha vyvolat.

Zdroje:

Obrázek 1:

janeb13. Pixabay.com : [online]. [cit. 2016-09-15]. Dostupný pod licencí Public Domain na WWW: <<https://pixabay.com/en/war-soldiers-marine-1172111/>>

Obrázek 2:

Ed Westcott / US Army / Manhattan Engineer District. Wikimedia.org : [online]. 1945-08-14 [cit. 2016-09-15]. Dostupný pod licencí Public domain na WWW: <https://commons.wikimedia.org/wiki/File:War_Ends.jpg>

Obrázek 3:

Allgemeiner Deutscher Nachrichtendienst - Zentralbild (Bild 183). Wikimedia.org : [online]. 1939-03-15 [cit. 2016-09-15]. Dostupný pod licencí Creative Commons na WWW: <https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Bundesarchiv_Bild_183-2004-1202-505,_Prag,_Burg,_Besuch_Adolf_Hitler.jpg>

Přehled pracovních listů pro žáky dostupných v kapitole Přílohy:

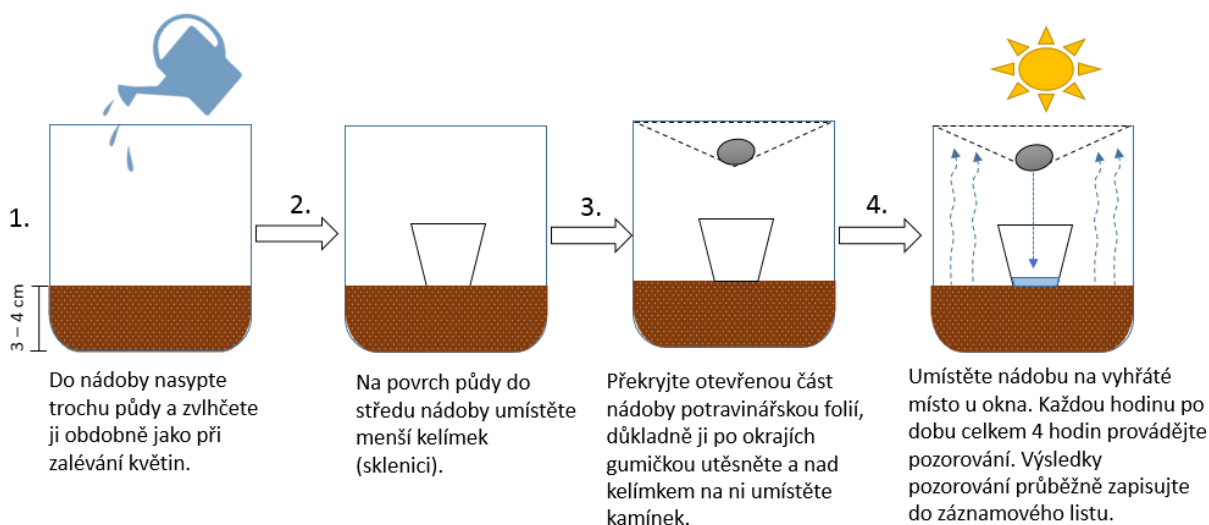
Název úlohy	Úroveň obtížnosti	Označení pracovního listu
2. SVĚTOVÁ VÁLKA	Snížená	A.
	Minimální	B.
	Optimální	C.
	Excelentní	D.
PAMÁTKY	Snížená	A.
	Minimální	B.
	Optimální	C.
	Excelentní	D.
STARÉ A NOVÉ	Snížená	A.
	Minimální	B.
	Optimální	C.
	Excelentní	D.
OBIÍ	Snížená	A.
	Minimální	B.
	Optimální	C.
	Excelentní	D.
SVÁTKY	Snížená	A.
	Minimální	B.
	Optimální	C.
	Excelentní	D.

TEMATICKÝ OKRUH: ROZMANITOST PŘÍRODY

POKUS

Vzdělávací obor	Člověk a jeho svět
Ročník	5.
Tematický okruh	4. Rozmanitost přírody
Očekávané výstupy RVP ZV	ČJS-5-4-01 Žák objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka. ČJS-5-4-07 Žák založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu.
Indikátory	ČJS-5-4-01 2. žák na základě pozorování vyvodí vztahy mezi živou a neživou přírodou ČJS-5-4-07 2. žák použije vybrané pracovní metody a postupy při jednoduchých pozorováních a pokusech 3. žák dodrží pracovní postup 4. žák provede stručný a přehledný záznam o pokusu a popíše výsledek pokusu
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření	ČJS-5-4-01p Žák na jednotlivých příkladech poznává propojenost živé a neživé přírody. ČJS-5-4-07p Žák provádí jednoduché pokusy se známými látkami.

Úroveň obtížnosti:	Snížená	Minimální	Optimální	Excelentní
Vzdělávací cíl:	Žák s pomocí vizuální opory a stručného textového návodu zrealizuje jednoduchý pokus a zaznamená jeho průběh.			
Petr přinesl do školy článek upozorňující na úspěch mladých českých badatelů. Těm se podařilo vytvořit jedinečné zařízení, které napodobuje koloběh vody v přírodě. Zkuste si i vy napodobit koloběh vody v přírodě na základě graficky znázorněného postupu.				

Na základě pozorování zodpovězte následující otázky:

Co se v průběhu pokusu dělo ve sklenici?

„Napršela“ v nádobě nějaká voda v průběhu pokusu?

ANO – NE

V případě, že ano, odkud se voda vzala?

Nastaly při pokusu procesy podobné těm, které se uplatňují v reálném koloběhu vody v přírodě?

ANO – NE

Úroveň obtížnosti:	Snížená	Minimální	Optimální	Excelentní
Vzdělávací cíl:	Žák podle návodu zrealizuje jednoduchý pokus, zaznamená jeho průběh a následně objasní pozorované jevy v souvislosti s koloběhem vody v přírodě.			

Petr přinesl do školy článek upozorňující na úspěch mladých českých badatelů, kteří za svůj simulátor deště obdrželi ocenění na mezinárodní soutěži mladých přírodovědců.

Mladí přírodovědci získali ocenění za unikátní simulátor deště

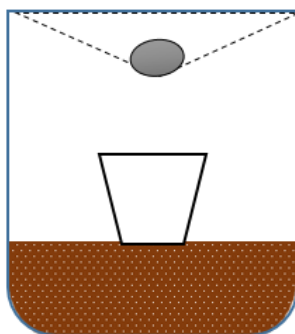
>Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Nemo enim ipsam voluptatem quia voluptas sit aspernatur aut odit aut fugit, sed quia consequuntur magni dolores eos qui ratione voluptatem sequi nesciunt. Integer vulputate sem a nibh rutrum consequat. Etiam sapien elit, consequat eget, tristique non, venenatis quis, ante. Phasellus faucibus molestie nisl. Quis autem vel eum iure reprehenderit qui in ea voluptate velit esse quam nihil molestiae consequatur, vel illum qui dolorem eum fugiat quo voluptas nulla pariatur? Phasellus et lorem id felis nonummy placerat. Vestibulum fermentum tortor id mi. Nunc dapibus tortor vel mi dapibus sollicitudin. Donec quis nibh at felis congue commodo. Integer vulputate sem a nibh rutrum consequat. Phasellus et lorem id felis nonummy placerat. Vestibulum fermentum tortor id mi. Nunc dapibus tortor vel mi dapibus sollicitudin. Donec quis nibh at felis congue commodo. Integer vulputate sem a nibh rutrum consequat.

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Nemo enim ipsam voluptatem quia voluptas sit aspernatur aut odit aut fugit, sed quia consequuntur magni dolores eos qui ratione voluptatem sequi nesciunt. Integer vulputate sem a nibh rutrum consequat. Etiam sapien elit, consequat eget, tristique non, venenatis quis, ante. Phasellus faucibus molestie nisl. Quis autem vel eum iure reprehenderit qui in ea voluptate velit esse quam nihil molestiae consequatur, vel illum qui dolorem eum fugiat quo voluptas nulla pariatur? Phasellus et lorem id felis nonummy placerat. Vestibulum fermentum tortor id mi.

Paní učitelku napadlo, že by si Petr společně se spolužáky mohl podobný pokus vyzkoušet. V třídní knihovničce pak společně objevili knihu „Experimenty mladých vědátorů“, kde našli pokus s názvem „Proměny vody“. Zkuste si i vy, stejně jako Petr se spolužáky, tento pokus zrealizovat. Využijte přitom uvedeného postupu.

1. Nasypte si trochu půdy do plastové nádoby (např. misky) a zalijte ji vodou tak, aby půda byla vlhká obdobně, jako je tomu při zalévání rostlin v květináčích.
2. Vlhkou půdu umístěte na dno průhledné plastové nebo skleněné nádoby (např. uříznuté dno PET láhve, zavařovací sklenice). Půda by v nádobě měla sahat do výšky 3–4 centimetrů.
3. Doprostřed nádoby, na povrch půdy umístěte malý kelímek (sklenici).
4. Posléze uzavřete otevřenou část nádoby potravinářskou fólií tak, aby fólie nebyla zcela napnutá, a důkladně po okrajích utěsněte (např. gumičkou).
5. Na potravinářskou fólii, přesně nad kelímek umístěte kamínek, kterým fólii zatěžíte.
6. Umístěte nádobu s půdou na nějaké teplé místo (např. na osluněné okno, na zapnutý radiátor apod.).

Po dobu 4 hodin provádějte pozorování každou hodinu. Svá pozorování průběžně zapisujte do záznamového listu. Na základě pozorování průběhu pokusu odpovězte na níže uvedené otázky.

Co se v průběhu pokusu dělo ve sklenici?

Odkud se vzala voda, která se objevila v malém kalíšku (sklenici) uprostřed nádoby?

Uveďte konkrétní souvislost daného pokusu s koloběhem vody v přírodě.

Úroveň obtížnosti:	Snížená	Minimální	Optimální	Excelentní
Vzdělávací cíl:	Žák podle návodu realizuje jednoduchý pokus, jeho výsledky zaznamenává a následně objasní pozorované jevy v souvislosti s vodním koloběhem vody v přírodě. Při realizaci pokusu v rozdílných teplotních podmínkách interpretuje zjištěné rozdíly a rozpozná další příčiny, které by mohly mít vliv na výsledek provedeného pokusu.			

Petr přinesl do školy článek upozorňující na úspěch mladých českých badatelů, kteří za svůj simulátor deště obdrželi ocenění na mezinárodní soutěži mladých přírodovědců.

Mladí přírodovědci získali ocenění za unikátní simulátor deště

lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Nemo enim ipsam voluptatem quia voluptas sit aspernatur aut odit aut fugit, sed quia consequuntur magni dolores eos qui ratione voluptatem sequi nesciunt. Integer vulputate sem a nisl rutrum consequat. Etiam sapien elit, consequat eget, tristique non, venenatis quis, ante. Phasellus faucibus molestie nisl. Quis autem vel eum iure reprehenderit qui in ea voluptate velit esse quam nihil molestiae consequatur, vel illum qui dolorem eum fugiat quo voluptas nulla pariatur? Phasellus et lorem id felis nonummy placerat. Vestibulum fermentum tortor id mi. Nunc dapibus tortor vel mi dapibus sollicitudin. Donec quis nisl at felis congue commodo. Integer vulputate sem a nisl rutrum consequat. Phasellus et lorem id felis nonummy placerat. Vestibulum fermentum tortor id mi. Nunc dapibus tortor vel mi dapibus sollicitudin. Donec quis nisl at felis congue commodo. Integer vulputate sem a nisl rutrum consequat.

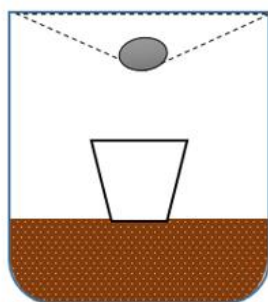

lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Nemo enim ipsam voluptatem quia voluptas sit aspernatur aut odit aut fugit, sed quia consequuntur magni dolores eos qui ratione voluptatem sequi nesciunt. Integer vulputate sem a nisl rutrum consequat. Etiam sapien elit, consequat eget, tristique non, venenatis quis, ante. Phasellus faucibus molestie nisl. Quis autem vel eum iure reprehenderit qui in ea voluptate velit esse quam nihil molestiae consequatur, vel illum qui dolorem eum fugiat quo voluptas nulla pariatur? Phasellus et lorem id felis nonummy placerat. Vestibulum fermentum tortor id mi.

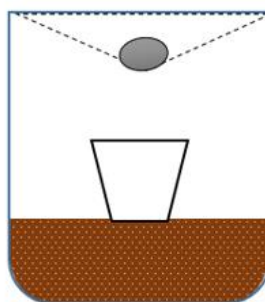
Paní učitelku napadlo, že by si Petr společně se spolužáky mohl podobný pokus vyzkoušet. V třídní knihovničce pak společně objevili knihu „Experimenty mladých vědátorů“, kde našli pokus s názvem „Proměny vody“. Zkuste si i vy, stejně jako Petr se spolužáky, tento pokus zrealizovat. Využijte přitom uvedeného postupu. Na základě pozorování průběhu pokusu odpovězte na níže uvedené otázky.

1. Nasypte si půdu do plastové nádoby (např. misky) a zalijte ji vodou tak, aby půda byla vlhká obdobně, jako je tomu při zalévání rostlin v květináčích.
2. Vlhkou půdu umístěte na dno průhledné plastové nebo skleněné nádoby (např. uříznuté dno PET láhve, zavařovací sklenice). Půda by v nádobě měla sahát do výšky 3 centimetrů.
3. Doprostřed nádoby, na povrch půdy umístěte malý kelímek (sklenici).
4. Posléze uzavřete otevřenou část nádoby potravinářskou fólií tak, aby fólie nebyla zcela napnutá, a důkladně po okrajích utěsněte (např. gumičkou).
5. Na potravinářskou fólii, přesně nad kelímek umístěte kamínek, kterým fólii zatěžíte.
6. Stejný postup opakujte při přípravě druhé nádoby.
7. Připravené nádoby s vlhkou půdou označte číslem vzorku – vzorek 1, vzorek 2.
8. Nádoby ve třídě umístěte na místa s výrazně odlišnými teplotními podmínkami (na sluncem vyhřáté okno, do chladné chodby apod.).

vzorek 1

vzorek 2

Na začátku pokusu si vytvořte domněnku o tom, ve které z nádob bude více „pršet“. Každou hodinu po dobu celkem 4 hodin provádějte pozorování obou vzorků, výsledky pozorování průběžně zaznamenávejte do záznamového listu. Na základě pozorování průběhu pokusu odpovězte na tyto otázky:

Potvrdila se vaše domněnka ze začátku pokusu?

ANO – NE

Ve kterém vzorku více „pršelo“ a proč?

Čím ještě byste mohli ovlivnit množství „napršené“ vody v jednotlivých vzorcích?

Vysvětlete, kde se vzala voda v kelímku (sklenici) umístěném uprostřed nádoby, na povrchu půdy.

Objasněte, jaká existuje souvislost mezi provedeným pokusem a skutečným koloběhem vody v přírodě.

Úroveň obtížnosti:	Snížená	Minimální	Optimální	Excelentní
Vzdělávací cíl:	Žák zcela samostatně navrhne, zrealizuje a vyhodnotí postup, kterým může napodobit procesy uplatňující se v reálném vodním koloběhu. Při řešení problémové situace využívá pouze dostupných prostředků.			

Petr přinesl do školy článek upozorňující na úspěch mladých českých badatelů, kteří za svůj simulátor deště obdrželi ocenění na mezinárodní soutěži mladých přírodovědců.

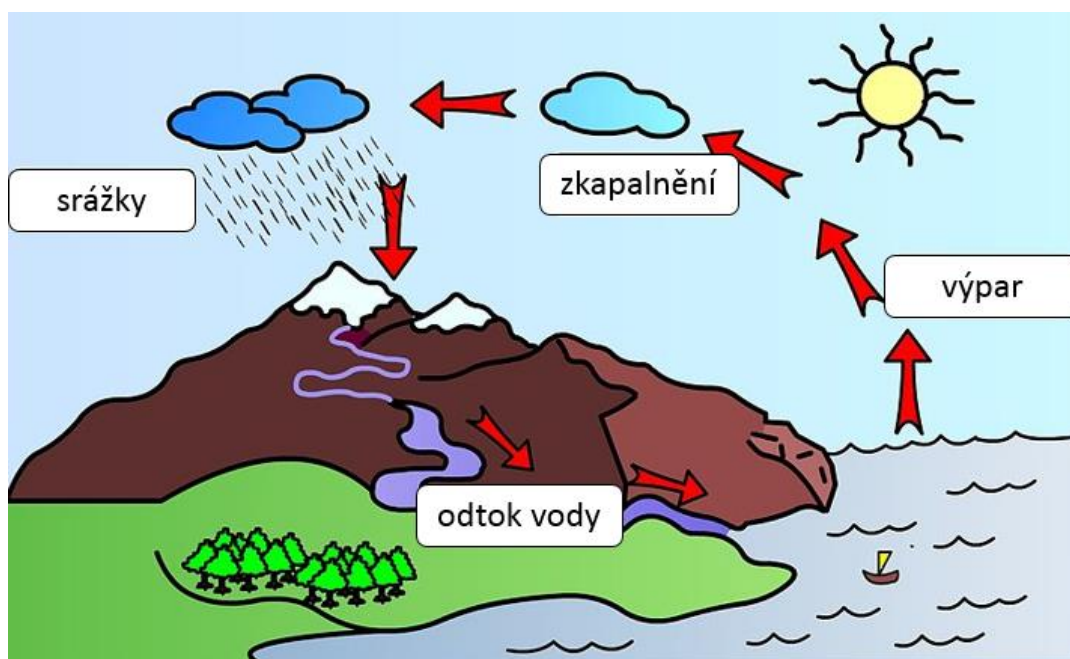
Mladí přírodovědci získali ocenění za unikátní simulátor deště

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Nemo enim ipsam voluptatem quia voluptas sit aspernatur aut odit aut fugit, sed quia consequuntur magni dolores eos qui ratione voluptatem sequi nesciunt. Integer vulputate sem a nisl rutrum consequat. Etiam sapien elit, consequat eget, tristique non, venenatis quis, ante. Phasellus faucibus molestie nisl. Quis autem vel eum iure reprehenderit qui in ea voluptate velit esse quam nihil molestiae consequatur, vel illum qui dolorem eum fugiat quo voluptas nulla pariatur? Phasellus et lorem id felis nonummy placerat. Vestibulum fermentum tortor id mi. Nunc dapibus tortor vel mi dapibus sollicitudin. Donec quis nisl at felis congue commodo. Integer vulputate sem a nisl rutrum consequat. Phasellus et lorem id felis nonummy placerat. Vestibulum fermentum tortor id mi. Nunc dapibus tortor vel mi dapibus sollicitudin. Donec quis nisl at felis congue commodo. Integer vulputate sem a nisl rutrum consequat.

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Nemo enim ipsam voluptatem quia voluptas sit aspernatur aut odit aut fugit, sed quia consequuntur magni dolores eos qui ratione voluptatem sequi nesciunt. Integer vulputate sem a nisl rutrum consequat. Etiam sapien elit, consequat eget, tristique non, venenatis quis, ante. Phasellus faucibus molestie nisl. Quis autem vel eum iure reprehenderit qui in ea voluptate velit esse quam nihil molestiae consequatur, vel illum qui dolorem eum fugiat quo voluptas nulla pariatur? Phasellus et lorem id felis nonummy placerat. Vestibulum fermentum tortor id mi.

Paní učitelku napadlo, že by si Petr společně se spolužáky mohl podobný pokus vyzkoušet. Z vlastní zkušenosti ví, že žáci jsou mimořádně zvědaví a samostatně si dokážou poradit v různých situacích. Rozhodla se tedy, že žákům ukáže pouze schéma vodního koloběhu v přírodě a nechá žáky navrhnout, realizovat a vyhodnotit postup, kterým mohou napodobit procesy, které se při vzniku deště uplatňují. Pro žáky to bylo velkou výzvou a hned se v malých pracovních týmech pustili do řešení problémového úkolu.

Zkuste si i vy, stejně jako Petr se spolužáky, navrhnout a zrealizovat postup, kterým můžete za použití dostupných pomůcek a materiálů napodobit procesy uplatňující se při vzniku skutečného deště. Vyvodte závěry o úspěšnosti vámi vytvořeného dešťového simulátoru.

Návrh pracovního postupu (včetně použitých pomůcek a materiálů):

Jaké procesy vodního koloběhu se mi podařilo napodobit?

Jaké procesy vodního koloběhu se mi napodobit nepodařilo a proč?

Prezentujte svým spolužákům, jak jste k realizaci pokusu přistoupili a k jakým výsledkům jste v jeho průběhu dospěli.

Metodický komentář:

Typ úlohy: Úlohy jsou zaměřené na praktický pokus simulace koloběhu vody v přírodě. Pro vyřešení úloh všech úrovní obtížnosti je předpokladem, že žák daný pokus nejenom zrealizuje na odpovídající kognitivní náročnosti, ale zároveň provede záznam o průběhu pokusu vycházející z pravidelného pozorování. Na základě záznamu průběhu pokusu odpoví na uvedené (především otevřené) otázky.

Úlohy na minimální (A.) a snížené úrovni (B.) předpokládají, že žák správně porozumí zadání a na základě uvedeného návodu správně pokus zrealizuje, pořídí zápisky o jeho průběhu a odpoví na jednoduché otázky vztahující se k základnímu smyslu pokusu a jeho souvislosti s koloběhem vody v přírodě. Optimální úloha (C.) je, obdobně jako nižší úrovně, založena na realizaci pokusu podle uvedeného návodu, nicméně už počítá s vyslovením určité domněnky, kterou žák pokusem ověřuje.

V rámci úlohy žák také záměrně ovlivňuje podmínky mající vliv na výsledek pokusu, což v závěru též interpretuje ve vztahu ke koloběhu vody v přírodě. Excelentní úloha (D.) vyžaduje zcela samostatné uvažování při řešení problémové situace, která nemá vztah k předchozí výuce. K jejímu vyřešení je zapotřebí, aby žák na základě vlastní kreativity, znalostí a zvolených pomůcek (materiálů) navrhl a zrealizoval pokus napodobující déšť a koloběh vody v přírodě. Samotné řešení úlohy zároveň počítá s prezentací, ve které žák ostatním spolužákům představí vlastní přístup k řešení daného problému a zjištěné výsledky.

Zdroje:

Obrázek 1: Marshall, Lisa. [cit. 2015-08-05]. Dostupný pod licencí Public domain na WWW: <<https://pixabay.com/en/girl-loupe-eye-discovery-science-505813/>>.

Obrázek 2: Vatyka. Wikimedia.org : Ciclo del agua color [online]. 2013-11-09 [cit. 2015-08-21]. Dostupný pod licencí Creative Commons Attribution-Share Alike 3.0 na WWW: <https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Ciclo_del_agua_color.jpg>.

Obrázek 3: dominiquechappard. Openclipart.org : Eco green watering icon [online]. 2012-06-10 [cit. 2015-08-31]. Dostupný pod licencí Public Domain na WWW: <<https://openclipart.org/detail/170521/Eco%20green%20watering%20icon>>.

Přehled pracovních listů pro žáky dostupných v kapitole Přílohy:

Název úlohy	Úroveň obtížnosti	Označení pracovního listu
POKUS	Snížená	A.
	Minimální	B.
	Optimální	C.
	Excelentní	D.

TEMATICKÝ OKRUH: ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ

CUKRY

Vzdělávací obor	Člověk a jeho svět
Ročník	5.
Tematický okruh	5. Člověk a jeho zdraví
Očekávané výstupy RVP ZV	ČJS-5-5-01 Žák využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení základních funkcí jednotlivých orgánových soustav a podpoře vlastního zdravého způsobu života.
Indikátory	3. žák rozliší pozitivní a negativní vlivy na své vlastní zdraví a uvede příklady ze života 4. žák pojmenuje a vysvětlí některé vlivy ohrožující fungování lidského těla (nesprávná životospráva, stres, neléčené nemoci, vznik závislosti apod.)
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření	ČJS-5-5-01p Žák uplatňuje základní znalosti, dovednosti a návyky související s preventivní ochranou zdraví a zdravého životního stylu.

Úroveň obtížnosti:	Snížená	Minimální	Optimální	Excelentní
Vzdělávací cíl:	Žák označí v textu zásadní informace, na jejich základě jednoduše formuluje základní význam cukru pro výživu člověka a z nabídky vybere potraviny vhodné pro dodání energie.			

1. Přečti si pozorně následující text:

Kde se vzala chuť na sladké?

Sladká chuť signalizovala našim předkům, že je daná potravina zdrojem rychle využitelné energie, která byla nezbytná například při pochodech, při práci, v boji či na útěku před nebezpečím. Proto je sladká chuť na samotné špičce jazyka, abychom okamžitě zjistili, zda nám tato potravina dodá rychle energii.

Problém je, že s pohodlnějším životem, který nám nabízí moderní civilizace, už tolik cukru konzumovat nepotřebujeme, zato se nám denně nabízí na každém kroku, a je tak těžké sladkému pokušení odolat.

(Zdroj: http://ona.idnes.cz/kde-se-vzala-chut-na-sladke-mame-ji-v-genech-fik-dieta.aspx?c=A110906_105656_dieta_job, zkráceno)

2. Podtrhni barevně v textu slova, která jsou odpovědí na následující otázky:

a) Co lidskému tělu dodá sladká potravina (potravina obsahující cukr)?

Odpověď podtrhni zelenou pastelkou.

b) Na které části jazyka rozpoznáváme sladkou chuť toho, co jíme?

Odpověď podtrhni červenou pastelkou.

3. Pozorně si přečti následující seznam. Vyber a zakroužkuj 1 nápoj a 3 sladkosti, které by sis vzal s sebou na celodenní pěší výlet do hor. Zvol takové, které tělu dodají dostatek energie na delší dobu.

Nápoje: Coca-Cola, nepřislazená ovocná šťáva, malinová limonáda

Potraviny: šlehačkový dort, kvalitní čokoláda s vyšším obsahem kakaa, cukrová vata, oříšky, lízátko, větrník, müsli tyčinka bez polevy

4. Doplň větu:

Cukr dodává našemu tělu

Úroveň obtížnosti:	Snížená	Minimální	Optimální	Excelentní
Vzdělávací cíl:	Žák vyhledá v textu zásadní informace, jednoduše objasní význam přiměřené konzumace cukru pro zdraví člověka a navrhne zdravější variantu stravování.			

1. Přečti si pozorně následující text:

Kde se vzala chuť na sladké?

Ještě dávno předtím, než byl vyroben první bonbón, hledali naši předkové v přírodě cokoliv sladkého, co jim dodá potřebnou energii a ochrání je před nemocemi a hladem v těžkých dobách. A právě cukry a tuky jsou odjakživa tím nejlepším způsobem, jak udržet lidské tělo ve formě.

Sladká chuť signalizovala našim předkům, že je daná potravina zdrojem rychle využitelné energie, která byla nezbytná například při pochodech, při práci, v boji či na útěku před nebezpečím. Proto je sladká chuť na samotné špičce jazyka, abychom okamžitě zjistili, zda nám tato potravina dodá rychle energii.

Problém je, že s pohodlnějším životem, který nám nabízí moderní civilizace, už tolik cukru konzumovat nepotřebujeme, zato se nám denně nabízí na každém kroku, a je tak těžké sladkému pokušení odolat.

Nepřítelem našeho těla není cukr a naše touha po něm, ale spíš pohodlnost, nevyvážený životní styl a neukázněnost v jídle a pití. Každý jsme zodpovědný sám za sebe a je jen na nás, jestli si zvolíme cestu lenošení, nebo aktivní život, do kterého patří vše, co máme rádi. Včetně tolik proklínaného cukru.

(Zdroj: http://ona.idnes.cz/kde-se-vzala-chut-na-sladke-mame-ji-v-genech-fik-dieta.aspx?c=A110906_105656_dieta_job, zkráceno)

2. Podtrhni v textu 3 věty, které dle tvého názoru obsahují zásadní informace o cukrech.

3. S pomocí textu a svých předchozích znalostí odpověz na níže uvedené otázky:

- a) Proč jsou cukry i tuky v přiměřeném množství pro naše zdraví nezbytné?
- b) Jaké zdravotní problémy hrozí lidem, kteří konzumují cukry v nadměrném množství?

4. Uveď 3 příklady sladkostí, které obsahují zbytečně velké množství cukru. Vymysli, jakými třemi potravinami by bylo možné je nahradit, aby to bylo pro naše zdraví prospěšnější.

Úroveň obtížnosti:	Snížená	Minimální	Optimální	Excelentní
Vzdělávací cíl:	Žák objasní význam cukrů, popíše důsledky jejich nadbytečné konzumace na zdraví člověka a uvede příklady využití různého účinku jednoduchých a složených cukrů na lidský organismus.			

1. Přečti si pozorně následující text:

Kde se vzala chuť na sladké?

Ještě dávno předtím, než byl vyroben první bonbón, hledali naši předkové v přírodě cokoliv sladkého, co jim dodá potřebnou energii a ochrání je před nemocemi a hladem v těžkých dobách. A právě cukry a tuky jsou odjakživa tím nejlepším způsobem, jak udržet lidské tělo ve formě.

Sladká chuť signalizovala našim předkům, že je daná potravina zdrojem rychle využitelné energie, která byla nezbytná například při pochodech, při práci, v boji či na útěku před nebezpečím. Proto je sladká chuť na samotné špičce jazyka, abychom okamžitě zjistili, zda nám tato potravina dodá rychle energii.

Problém je, že s pohodlnějším životem, který nám nabízí moderní civilizace, už tolik cukru konzumovat nepotřebujeme, zato se nám denně nabízí na každém kroku, a je tak těžké sladkému pokušení odolat.

„Asi málokdo dokáže zcela odbourat chuť na sladké a ubránit se konzumaci sladkých potravin. Musel by vlastně potlačovat své přirozené chuťové preference. Cukry potřebujeme, avšak rozhodně ne v množství, které by ohrožovalo náš organismus,“ varuje nutriční specialista. „Konzumujte tedy potraviny a nápoje obsahující cukr v rozumném množství tak, abyste netloustli, a především se hýbejte.“

Nepřítelem našeho těla není cukr a naše touha po něm, ale spíš pohodlnost, nevyvážený životní styl a neukázněnost v jídle a pití. Každý jsme zodpovědný sám za sebe a je jen na nás, jestli si zvolíme cestu lenošeni, nebo aktivní život, do kterého patří vše, co máme rádi. Včetně tolik proklínaného cukru.

(Zdroj: http://ona.idnes.cz/kde-se-vzala-chut-na-sladke-mame-ji-v-genech-fik-dieta.aspx?c=A110906_105656_dieta_job, upraveno)

2. Na základě informací zmíněných v textu nebo svých znalostí odpověz na níže uvedené otázky:

- a) Proč jsou cukry i tuky v přiměřeném množství pro naše zdraví nezbytné?
- b) Potřebujeme dnes do svého jídelníčku zařazovat více, nebo méně cukru než naši předkové? Proč?
- c) Jaké zdravotní problémy hrozí lidem, kteří konzumují cukry v nadměrném množství?

3. Cukry se dělí na dvě skupiny:

- Jednoduché cukry, které se velmi rychle vstřebávají a dávají tělu okamžitou energii, ale brzy nastupuje hlad a únava. Tento typ cukrů obsahují např. sladkosti, slazené nápoje a džusy, pečivo z bílé mouky, med.
- Složené cukry, které se vstřebávají pomalu a dodávají tělu energii pozvolna a dlouhodobě. Díky pomalému vstřebávání a obsahu vlákniny navozují pocit sytosti. Jejich zásobárnou jsou např. celozrnné pečivo, luštěniny, brambory, rýže natural, ořechy.

Uveď ke každé skupině cukrů příklad situace ze svého života, kdy je využití účinku daného typu cukru na lidský organismus vhodné. Jakou konkrétní potravinu bys v této situaci zařadil do svého jídelníčku?

Úroveň obtížnosti:	Snížená	Minimální	Optimální	Excelentní
Vzdělávací cíl:	Žák s pomocí textu a svých znalostí samostatně formuluje svůj názor na význam cukrů ve stravě člověka dnes a v minulosti a vyhledá doplňující informace.			

1. Přečti si pozorně následující text:

Kde se vzala chuť na sladké?

Ještě dávno předtím, než byl vyroben první bonbón, hledali naši předkové v přírodě cokoli sladkého, co jim dodá potřebnou energii a ochrání je před nemocemi a hladem v těžkých dobách. A právě cukry a tuky jsou odjakživa tím nejlepším způsobem, jak udržet lidské tělo ve formě.

Sladká chuť signalizovala našim předkům, že je daná potravina zdrojem rychle využitelné energie, která byla nezbytná například při pochodech, při práci, v boji či na útěku před nebezpečím. Proto je sladká chuť na samotné špičce jazyka, abychom okamžitě zjistili, zda nám tato potravina dodá rychle energii.

Problém je, že s pohodlnějším životem, který nám nabízí moderní civilizace, už tolik cukru konzumovat nepotřebujeme, zato se nám denně nabízí na každém kroku, a je tak těžké sladkému pokušení odolat.

„Asi málokdo dokáže zcela odbourat chuť na sladké a ubránit se konzumaci sladkých potravin. Musel by vlastně potlačovat své přirozené chuťové preference. Cukry potřebujeme, avšak rozhodně ne v množství, které by ohrožovalo náš organismus,“ varuje nutriční specialista. „Konzumujte tedy potraviny a nápoje obsahující cukr v rozumném množství tak, abyste netloustli, a především se hýbejte.“

Nepřítelem našeho těla není cukr a naše touha po něm, ale spíš pohodlnost, nevyvážený životní styl a neukázněnost v jídle a pití. Každý jsme zodpovědný sám za sebe a je jen na nás, jestli si zvolíme cestu lenošeni, nebo aktivní život, do kterého patří vše, co máme rádi. Včetně tolik proklínaného cukru.

(Zdroj: http://ona.idnes.cz/kde-se-vzala-chut-na-sladke-mame-ji-v-genech-fik-dieta.aspx?c=A110906_105656_dieta_job, upraveno)

2. Na základě informací zmíněných v textu a svých znalostí odpověz na níže uvedenou otázku:

Souhlasíš s tvrzením, že do svého jídelníčku potřebujeme dnes zařazovat méně cukrů než naši předkové? Proč si to myslíš? Svou odpověď zdůvodni.

3. Se slazením a cukrem je spjatý i jeden unikátní český vynález z 1. poloviny 19. století. S pomocí internetu zjistí, o jaký vynález se jedná a co mu předcházelo. Výsledky shrň ve „Zprávě z pátrání“.

Metodický komentář:

Typ úlohy: Pro všechny úrovně (A., B., C., D.) je využitý typ otevřené úlohy. Řešení formuluje žák samostatně s využitím informací z úvodního textu a osvojených poznatků. Úvodní text je pro všechny úrovně obsahově totožný, rozsah sdělení je však pro jednotlivé úrovně různě modifikován. Ve všech úrovních je důraz kladen na ověření znalostí a dovedností týkajících se zdravého životního stylu, práci s textem a rozvoj kompetence k učení (vyhledávání zásadních informací a jejich třídění). U excelentní úrovně je navíc ověřována také schopnost kritického myšlení.

Způsob zadání úlohy: Učitel může přidělit žákům příslušnou úroveň úlohy na základě svého odborného úsudku nebo si žáci úroveň úlohy mohou zvolit sami.

Realizace ve výuce: Zadání úlohy pro všechny úrovně by mělo být vztaženo k poznatkům, které si žáci osvojili během předchozí výuky daného tématu. U žáků s potřebou podpůrných opatření (snížená úroveň, A.) je třeba průběžně sledovat plnění úkolů a v případě potřeby poskytnout žákovi individuální podporu (kladení návodných otázek, využití možnosti výběru vhodných příkladů z nabídky potravinových letáků či produktových obalů, možnost nahrazení písemné odpovědi ústní apod.). U excelentní úrovně (D.) je pro splnění druhé části úlohy nezbytné zajistit žákům přístup k internetu (vynález kostkového cukru; např. <http://www.abicko.cz/clanek/precti-si-technika/10951/7-ceskych-vynalezu-od-lodniho-sroubu-ke-kontaktum-cockam.html>).

Zdroje:

Obrázek 1: HolgersFotografie. Pixabay.com: [online]. [cit. 2016-07-27]. Dostupný pod licencí Public Domain na WWW: <<https://pixabay.com/en/sugar-cube-sugar-food-nibble-282534/>>.

BOUŘKA

Vzdělávací obor	Člověk a jeho svět
Ročník	5.
Tematický okruh	Přírodní jevy
Očekávané výstupy RVP ZV	ČJS-5-5-04 Žák uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události; vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista.
Indikátory	2. žák navrhne vhodný způsob chování v modelových situacích ohrožujících zdraví a upozorní na rizika vyplývající z nedodržení vhodných postupů
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření	ČJS-5-5-04p Žák uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události.

Úroveň obtížnosti:	Snížená	Minimální	Optimální	Excelentní
Vzdělávací cíl:	Žák vybere z nabídky místa, která jsou bezpečným úkrytem před bouřkou; navrhne, kam se před ní schovat v modelové situaci, a svůj návrh jednoduše zdůvodní.			
1. Kde je člověk při bouřce v největším bezpečí? Zakroužkuj dvě nejbezpečnější místa.				
pod deštníkem				

v autě se zavřenými dveřmi a okny

pod osamělým vysokým stromem

na kole

v domě s hromosvodem

2. Představ si následující situaci: Hraješ si s kamarádem v blízkosti vaší školy a strhne se bouřka. Kam se poběžíš schovat a proč?

Úroveň obtížnosti:	Snížená	Minimální	Optimální	Excelentní
Vzdělávací cíl:	Žák rozhodne, které místo na obrázku je nejbezpečnější pro úkryt při bouřce, svůj výběr zdůvodní.			

1. Přečti si následující text:

Petra zastihla bouřka. Mezi hromem a bleskem napočítal méně než 5 sekund. Bouřka je tedy vzdálená méně než 2 km a může se velmi rychle přiblížit. Je u rybníka, kde to vypadá jako na obrázku. Kam by se měl přemístit (a setrvat zde v dřepu nebo na špičkách), aby bylo jeho zasažení bleskem co nejméně pravděpodobné? Udělej na fotografii křížek nebo napiš odpověď do volného řádku. Zdůvodni, proč jsi toto místo vybral.

Kde by měl Petr bouřku přečkat? _____

Proč:

2. Přečti si následující text:

Anežku zastihla bouřka na jiném místě než Petra. Kde by měla bouřku přečkat ona? Udělej na fotografii křížek nebo dopiš svou odpověď na volný řádek. Zdůvodni, proč si to myslíš.

Kde by měla Anežka bouřku přestat? _____

Proč:

Úroveň obtížnosti:	Snížená	Minimální	Optimální	Excelentní
Vzdělávací cíl:	Žák navrhne, co by měl člověk na daném místě dělat při bouřce, a své doporučení odůvodní.			

Popiš, co by měli lidé dělat, když se blíží bouřka (mezi bleskem a hromem napočítali méně než 5 sekund) a oni se ocitají v níže uvedených situacích. U každé fotografie uveď alespoň jedno doporučení a zdůvodni, proč jej dáváš.

	Doporučení a tvé zdůvodnění:
 Lidé přijeli vlakem a vydali se na nedaleký hrad. Blíží se bouřka (mezi bleskem a hromem napočítali méně než 5 sekund). Jsou zhruba v půli cesty mezi hradem a nádražím.	

Lidé přijeli autem do obchodního centra na nákupy. Blíží se bouřka (mezi bleskem a hromem napočítali méně než 5 sekund). Parkují venku.

Lidé jsou na pěším výletě a chystají se přenocovat venku ve stanu. Blíží se bouřka (mezi bleskem a hromem napočítali méně než 5 sekund). Jsou ve volné přírodě. Do nejbližší vesnice je to asi 6 km.

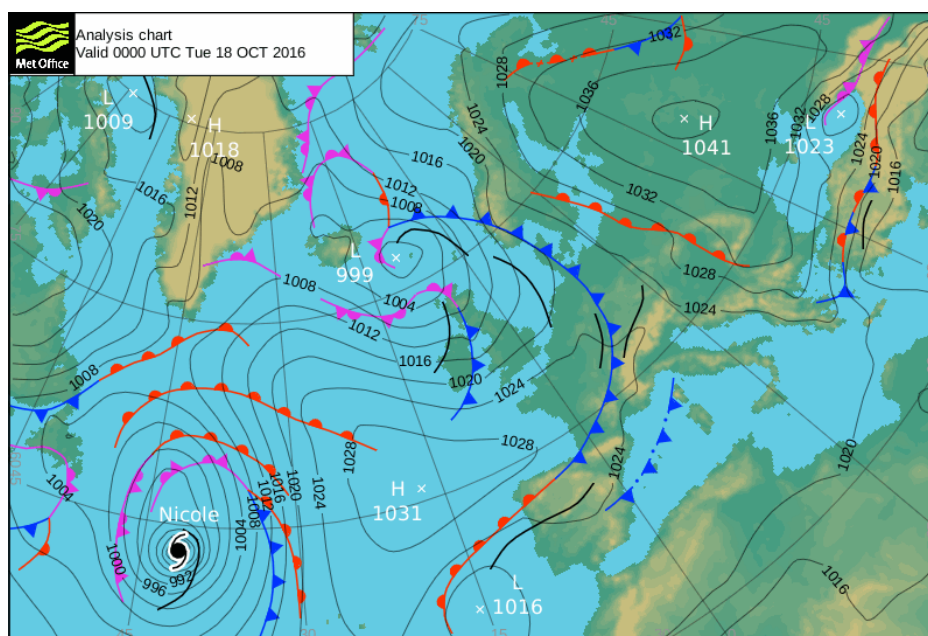
Paní jde pěšky z práce domů. Blíží se bouřka (mezi bleskem a hromem napočítala méně než 5 sekund). Je v centru města.

Úroveň obtížnosti:	Snížená	Minimální	Optimální	Excelentní
Vzdělávací cíl:	Varianta A: Žák vybraným způsobem prezentuje ostatním zásady správného chování při bouři a rizika spojená s nevhodným chováním. Varianta B: Žák samostatně vyhledá potřebné informace a vysvětlí situaci znázorněnou na synoptické mapě.			

Vyber si z těchto dvou úkolů jeden a ten splň:

Varianta A: Vytvoř leták, připrav si prezentaci nebo si vyber jiný vhodný způsob, kterým budeš spolužákům prezentovat zásady správného chování při bouři v různých situacích a rizika spojená s nevhodným chováním. Při své práci můžeš využít fotografie z volně dostupných zdrojů (fotografie publikované pod otevřenými licencemi), které najdeš v příloze pracovního listu. Zjisti, co to volně dostupné zdroje jsou a jaké mají výhody.

Varianta B: Zjisti a vysvětlí, co daná mapa (říká se jí synoptická mapa) znázorňuje a k čemu slouží. Vypiš všechny zdroje, které jsi ke splnění zadání potřeboval/a.

Metodický komentář:

Typ úlohy: Pro sníženou úroveň (A.) jsou využity oba typy úloh (uzavřená i otevřená), pro vyšší úroveň (B., C., D.) pak úlohy otevřené. U úloh pro sníženou, minimální a optimální úroveň by žák na základě jemu známých dílčích faktů měl samostatně nalézt optimální řešení konkrétní situace a svůj výběr zdůvodnit. Na excelentní úrovni je u žáků požadováno samostatné řešení úkolu včetně vyhledání relevantních informací a zdrojů a práce s nimi.

Způsob zadání úlohy: Příslušnou úroveň úlohy vybere žákovi učitel na základě posouzení jeho individuálních schopností nebo výběr úlohy může provést samotný žák.

Realizace ve výuce: Zadání úlohy pro sníženou, minimální i optimální úroveň by mělo být vztaženo k poznatkům, které si žáci osvojili během předchozí výuky daného tématu. U žáků s potřebou podpurných opatření (snížená úroveň) je třeba průběžně sledovat plnění úkolů a v případě potřeby poskytnout žákovi individuální podporu.

Řešení:

A. (Snížená úroveň)

1. v autě se zavřenými dveřmi a okny, v domě s hromosvodem

2. např. do školy, protože je na ní hromosvod

Postřehy z ověřování:

Žáci by z předchozí výuky měli vědět, že největší nebezpečí lidem hrozí, pokud je bouřka vzdálená méně než 3 km (tj. rozdíl menší než 9 sekund mezi bleskem a hřměním). V bezpečném úkrytu by však měli zůstat až do doby, než bude bouře alespoň 10 km vzdálená (tj. zhruba 30 sekund mezi bleskem a hřměním).

Zdroje:

Obrázek 1: Boogeface. Wikimedia.org: "*Huh?*" *Umbrella* [online]. 2011-12-08 [cit. 2016-10-18]. Dostupný pod licencí Creative Commons Attribution-Share Alike 3.0 na WWW: <https://commons.wikimedia.org/wiki/File:%22Huh%3F%22_Umbrella.jpg>.

Obrázek 2: LACKEY, Ryan. flickr.com: *Car* [online]. 2007-02-09 [cit. 2016-10-18]. Dostupný pod licencí CC-BY na WWW: <<https://www.flickr.com/photos/octal/384522496/>>.

Obrázek 3: GREEN, Tim. flickr.com: *Tree* [online]. 2009-03-14 [cit. 2016-10-18]. Dostupný pod licencí CC-BY na WWW: <<https://www.flickr.com/photos/atoach/3354171537/>>.

Obrázek 4: PETTINGER, Tejvan. flickr.com: *Cycling with basket* [online]. 2011-03-11 [cit. 2016-10-18]. Dostupný pod licencí CC-BY na WWW: <<https://www.flickr.com/photos/tejvan/5518088332/>>.

Obrázek 5: PLOUGMANN, Lars. flickr.com: *House with odd lightning rod* [online]. 2012-07-27 [cit. 2016-10-18]. Dostupný pod licencí CC-BY-SA na WWW: <<https://www.flickr.com/photos/criminalintent/7654347800/>>.

Obrázek 6: tpsdave. Pixabay.com: [online]. [cit. 2016-10-18]. Dostupný pod licencí Public Domain na WWW: <<https://pixabay.com/en/oregon-wood-river-marsh-water-139402/>>.

Obrázek 7: PATERSON, Ian. Wikimedia.org: *Lonely Tree - geograph.org.uk - 1029724* [online]. 2011-02-23 [cit. 2016-10-18]. Dostupný pod licencí Creative Commons Attribution-Share Alike 2.0 na WWW: <https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Lonely_Tree_-_geograph.org.uk_-_1029724.jpg>.

Obrázek 8: BANDARA, Kosala. flickr.com: *Ruins of Corfe Castle* [online]. 2015-05-03 [cit. 2016-10-18]. Dostupný pod licencí CC-BY na WWW: <<https://www.flickr.com/photos/kosalabandara/17172466999/>>.

Obrázek 9: skeeze. Pixabay.com: [online]. [cit. 2016-10-18]. Dostupný pod licencí Public Domain na WWW: <<https://pixabay.com/en/camping-tent-recreation-outdoors-1626412/>>.

Obrázek 10: sethink. Pixabay.com: [online]. [cit. 2016-10-18]. Dostupný pod licencí Public Domain na WWW: <<https://pixabay.com/en/lightning-storm-weather-sky-399853/>>.

Obrázek 11: JosepMonter. Pixabay.com: [online]. [cit. 2016-10-18]. Dostupný pod licencí Public Domain na WWW: <<https://pixabay.com/en/cloud-cumulonimbus-sky-time-1202688/>>.

Obrázek 12: PEARMAN, Lane. flickr.com: *Severy Supercell* [online]. 2014-05-20 [cit. 2016-10-18]. Dostupný pod licencí CC-BY na WWW: <<https://www.flickr.com/photos/fireboatks/14040346719/>>.

Obrázek 13: lebastias. Pixabay.com: [online]. [cit. 2016-10-18]. Dostupný pod licencí Public Domain na WWW: <<https://pixabay.com/en/lightning-sea-sky-storm-nature-687558/>>.

Obrázek 14: CASARINI, Joaquin. flickr.com: *Dr. Frankenstein's dream I* [online]. 2016-03-01 [cit. 2016-10-18]. Dostupný pod licencí CC-BY-SA na WWW: <<https://www.flickr.com/photos/jcasarini/25297623461/>>.

Obrázek 15 (synoptická mapa aktuální k datu 18. 10. 2016, dostupné na stránkách): <http://www.metoffice.gov.uk/public/weather/surface-pressure/#?tab=surfacePressureColour&fcTime=1476702000>

Přehled pracovních listů pro žáky dostupných v kapitole Přílohy:

Název úlohy	Úroveň obtížnosti	Označení pracovního listu
CUKRY	Snížená	A.
	Minimální	B.
	Optimální	C.
	Excelentní	D.
BOUŘKA	Snížená	A.
	Minimální	B.
	Optimální	C.
	Excelentní	D.

LITERATURA

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání. [online]. Praha: MŠMT, 2013. 142 s. [cit. 2016-11-10]. Dostupné z WWW:<http://www.nuv.cz/file/433_1_1/>.

PŘÍLOHY K ÚLOHÁM

PRACOVNÍ LISTY PRO ŽÁKY

Orientace

Jméno a příjmení:

Třída:

A.

Amálka je na prázdninách u dědečka a babičky. Venku se rozpršelo, a tak dědeček vytáhl mapu a vymyslel, že Amálce zkrátí čekání na slunce hrou. Má s pomocí několika dědečkových nápověd a mapy zjistit, odkud je fotografie, kterou dědeček pořídil při nedávném výletu s babičkou.

Dědečkovy nápovědy:

Toto místo je významně spjato s naší zemí.

V těžkých chvílích bylo pro český lid vždy symbolem naděje.

Leží ve Středočeském kraji, na jihovýchod od Benešova a na jih od Vlašimi.

Na jeho vrcholu stojí rozhledna.

1. Pomocí nápověd a mapy vyhledej místo, na kterém byli dědeček a babička Amálky na výletě. Jak zní jeho přesný název?

Přesný název místa:

2. Jaká pověst se k tomuto místu váže a kdo a jak má českému lidu pomoci? Chybějící informace si případně vyhledej na internetu.

3. Máte ve vašem regionu také nějakou významnou historickou památku? Jakou?

Orientace

Jméno a příjmení:

Třída:

B.

Amálka je na prázdninách u dědečka a babičky. Venku se rozpršelo, a tak dědeček vytáhl mapu a vymyslel, že Amálce zkrátí čekání na slunce hrou. Má s pomocí několika dědečkových nápověd a mapy zjistit, odkud je fotografie, kterou dědeček pořídil při nedávném výletu s babičkou.

Dědečkovy nápovědy:

Toto místo je významně spjato s naší zemí.

V těžkých chvílích bylo pro český lid vždy symbolem naděje.

Leží ve Středočeském kraji, na jihovýchod od Benešova a na jih od Vlašimi.

Na jeho vrcholu stojí rozhledna.

1. Pomocí nápověd a mapy vyhledej místo, na kterém byli dědeček a babička Amálky na výletě. Jak zní jeho přesný název?

2. Jaká pověst se k tomuto místu váže a kdo a jak má českému lidu pomoci?

3. Na jakou světovou stranu od tvého bydliště toto místo leží?

4. S pomocí mapy porovnej krajinu kolem tohoto místa s krajinou svého bydliště a popiš alespoň jeden shodný a jeden rozdílný znak.

Orientace

Jméno a příjmení:

Třída:

C.

Amálka je na prázdninách u dědečka a babičky. Venku se rozpršelo, a tak dědeček vytáhl mapu a vymyslel, že Amálce zkrátí čekání na slunce hrou. Má s pomocí několika dědečkových nápověd a mapy zjistit, odkud jsou fotografie, které má dědeček ve svém albu.

Dědečkovy nápovědy k 1. fotografii:

Toto místo je významně spjato s naší zemí.

V těžkých chvílích bylo pro český lid vždy symbolem naděje.

Leží ve Středočeském kraji, na jihovýchod od Benešova a na jih od Vlašimi.

Na jeho vrcholu stojí rozhledna.

Dědečkovy nápovědy ke 2. fotografii:

I toto místo je významně spjato s naší historií.

Najdeš ho v Ústeckém kraji.

Leží asi 4 km na jih od Roudnice nad Labem.

Na úpatí tohoto místa vyvěrají tři prameny, z nichž jeden je považován za léčivý.

1. Pomocí nápověd a mapy vyhledej místa, jejichž fotografie má dědeček ve svém albu. Jak zní jejich přesný název?

2. Jaké pověsti jsou s těmito místy spjaty?

3. Na jakou světovou stranu od tvého bydliště tato místa leží?

4. S pomocí mapy porovnej krajinu kolem obou těchto míst s krajinou svého bydliště a uveď tři rozdíly.

5. Máte ve vašem regionu také nějakou významnou historickou památku? Jakou a co o ní víš?

Orientace

Jméno a příjmení:

Třída:

D.

Amálka je na prázdninách u dědečka a babičky. Venku se rozpršelo, a tak dědeček vytáhl mapu a vymyslel, že Amálce zkrátí čekání na slunce hrou. Má s pomocí několika dědečkových nápověd a mapy zjistit, odkud jsou fotografie, které má dědeček ve svém albu.

Dědečkovy nápovědy k 1. fotografii:

Toto místo je významně spjato s naší zemí.

V těžkých chvílích bylo pro český lid vždy symbolem naděje.

Leží ve Středočeském kraji, na jihovýchod od Benešova a na jih od Vlašimi.

Na jeho vrcholu stojí rozhledna.

Dědečkovy nápovědy ke 2. fotografii:

I toto místo je významně spjato s naší historií.

Najdeš ho v Ústeckém kraji.

Leží asi 4 km na jih od Roudnice nad Labem.

Na úpatí tohoto místa vyvěrají tři prameny, z nichž jeden je považován za léčivý.

1. Pomocí nápověd a mapy vyhledej místa, jejichž fotografie má dědeček ve svém albu. Jak zní jejich přesný název?

2. Jaké pověsti jsou s těmito místy spjaty?

3. Pokud bys vzdušnou čarou spojil místo svého bydliště s místem na 1. fotografii, to s místem na 2. fotografii, z místa na 2. fotografii se vrátil zpět do místa svého bydliště a tuto trasu následně absolvoval letadlem, na jakou světovou stranu by ses v uzlových bodech musel vydat?

Ze svého bydliště bych letěl na...

4. S pomocí mapy porovnej krajinu kolem obou těchto míst (osídlení, hospodářství, přírodní zvláštnosti apod.) s krajinou svého bydliště.

5. Na jednom z hledaných míst dochází k zajímavému jevu – výchylce střelky kompasu. Naformuluj hypotézu o tom, co by mohlo být příčinou těchto výchylek. S pomocí dostupných zdrojů (např. internetu) pak zjisti, zda byla tvá hypotéza pravdivá, či nikoli.

Hypotéza:

Její pravdivost/nepravdivost jsem ověřil pomocí níže uvedených zdrojů:

Výsledek:

Mapa

Jméno a příjmení:

Třída:

A.

Tatínek Petra byl skoro celý rok nezaměstnaný. V červnu se mu podařilo získat práci v nově vybudované továrně na okraji Děčína. Celá Petrova rodina se tedy během prázdnin narychlo přestěhovala za ním.

1. Vyber si vhodný typ mapy a zjisti, kde vlastně Děčín leží (v jaké části České republiky).

Děčín leží:

- a) na východě ČR
- b) na severu ČR
- c) na západě ČR
- d) na jihu ČR

Jak jsi to zjistil (odkud):

2. S pomocí mapy zjisti, jestli bude mít Petr kde chytat ryby (je totiž vášnivý rybář).

Co jsi zjistil:

Jak jsi to zjistil (odkud):

Mapa

Jméno a příjmení:

Třída:

B.

Filip přinesl do školy novinový článek o ztracených a znovu objevených městech. Jedním z těchto měst je i Machu Picchu v Peru. Filip je přesvědčený, že Peru je stát na severní polokouli, jeho kamarád Štěpán si naopak myslí, že leží na jižní polokouli.

1. Vyber si vhodný typ mapy a ověř, kdo z nich má pravdu:

Peru je stát, který leží na polokouli.

Světadíl, na kterém Peru leží, se jmenuje:

Jakou mapu sis pro splnění úkolu vybral:

2. S pomocí mapy zjisti, co označuje zvýrazněné slovo z novinového článku, a doplň chybějící slova ve větě:

Město Machu Picchu (česky Starý Vrch) leží v peruánských **Andách**. Postavili ho Inkové v polovině 15. století a k jeho stavbě použili pouze suché kamenné kvádry, které naskládali na sebe. I bez jakéhokoli pojiva však jejich stavby přetrvaly staletí. Říká se, že většina původních obyvatel města zemřela v 16. století na neštovice, kterými se nakazili od španělských osadníků. Machu Picchu tak osiřelo a stalo se „městem duchů“, o jehož existenci po několik století vědělo jen pár místních obyvatel. Světu jej v roce 1911 s pomocí domorodého, jedenáctiletého chlapce znovuobjevil americký historik Hiram Bingham.

Andy jsouna (světová strana) Jižní Ameriky.

Mapa

Jméno a příjmení:

Třída:

C.

Představ si následující situaci:

Po prázdninách jste se zase sešli se spolužáky ve škole. Je vás však ve třídě o jednoho méně, protože Kájův tatínek, který je lékař, získal roční stáž (studijně pracovní pobyt) na univerzitě v New Havenu a v srpnu odcestoval za oceán s celou rodinou. Zajímá vás, na jakém kontinentu New Haven leží a do jakého státu Kája vlastně jel. Nejjednodušší by bylo zeptat se paní učitelky, ale ta se tváří tajemně a nechce nic prozradit. Prý už máte dostatek informací a ve třídní knihovničce naleznete vše potřebné k tomu, abyste během čtvrt hodiny lehce sami zjistili, co chcete vědět, a vyhledali odpovědi i na další záludné otázky, které si pro vás připravila ona.

Protože otázek je celkem sedm a vás trochu tlačí čas, dohodli jste se, že každý ve třídě vyhledá samostatně odpovědi na dvě různé otázky. Své odpovědi na tytéž otázky si pak vzájemně porovnáte, abyste si mohli být jisti správností odpovědi.

1. Ty máš za úkol zjistit:

a) Na jaký kontinent Kájova rodina odcestovala?

Kontinent, na kterém teď Kája s rodiči žije, se jmenuje:

Zdroj, ze kterého jsi čerpal:

b) Jak zní oficiální název státu, ve kterém Kájův tatínek získal stáž?

Oficiální název státu, ve kterém Kájův tatínek získal stáž, zní:

Zdroj, ze kterého jsi čerpal:

Protože sis se svým úkolem poradil opravdu rychle, máš ještě spoustu času přemýšlet o tom, zda se vám v určeném čase opravdu podaří zjistit všechno, co chcete vy a paní učitelka vědět. Vaše zdroje informací jsou omezené (z důvodu výpadku sítě nemáte aktuálně k dispozici připojení na internet).

2. Zakroužkuj v níže uvedené tabulce u každé otázky všechny vám dostupné zdroje, ze kterých byste mohli zjistit správnou odpověď.

Otázka	Zdroj				
a) Na jaký kontinent Kájova rodina odcestovala?	máš zjištěno				
b) Jak zní oficiální název státu, ve kterém Kájův tatínek získal stáž?	máš zjištěno				
c) Je město New Haven větší než to vaše (žije v něm víc lidí)?	Ottův nový atlas světa (podrobný atlas světa obsahující více jak 200 map světa, kontinentů a jejich částí)	New Haven a okolí (turistická mapa)	New Haven (plán města)	Rozhledny státu Connecticut (tematická mapa)	Evropa (nástěnná politická mapa)
d) Mohl do New Havenu Kája přicestovat letadlem (je tam letiště pro dopravní letadla)?	Ottův nový atlas světa (podrobný atlas světa obsahující více jak 200 map světa, kontinentů a jejich částí)	New Haven a okolí (turistická mapa)	New Haven (plán města)	Rozhledny státu Connecticut (tematická mapa)	Evropa (nástěnná politická mapa)
e) Je v New Havenu nějaká významná historická památka?	Ottův nový atlas světa (podrobný atlas světa obsahující více jak 200 map světa, kontinentů a jejich částí)	New Haven a okolí (turistická mapa)	New Haven (plán města)	Rozhledny státu Connecticut (tematická mapa)	Evropa (nástěnná politická mapa)
f) Kam by Kája a jeho rodiče mohli podniknout jednodenní výlet, kdyby chtěli jít celou cestu pěšky, vidět nějakou přírodní zajímavost a celá trasa by neměla být delší než 20 km?	Ottův nový atlas světa (podrobný atlas světa obsahující více jak 200 map světa, kontinentů a jejich částí)	New Haven a okolí (turistická mapa)	New Haven (plán města)	Rozhledny státu Connecticut (tematická mapa)	Evropa (nástěnná politická mapa)

g) Jak se jmenuje univerzita, na které Kájův tatínek nyní pracuje a studuje?	Ottův nový atlas světa (podrobný atlas světa obsahující více jak 200 map světa, kontinentů a jejich částí)	New Haven a okolí (turistická mapa)	New Haven (plán města)	Rozhledny státu Connecticut (tematická mapa)	Evropa (nástěnná politická mapa)
--	--	-------------------------------------	------------------------	--	----------------------------------

3. Je pravděpodobné, že i s výše uvedenými zdroji informací se vám podaří získat správné odpovědi na všechny otázky?

Ano, protože:

Ne, protože:

Mapa

Jméno a příjmení:

Třída:

D.

Představ si následující situaci:

Po prázdninách jste se zase sešli se spolužáky ve škole. Je vás však ve třídě o jednoho méně, protože Kájův tatínek, který je lékař, získal roční stáž (studijně pracovní pobyt) na univerzitě v New Havenu a v srpnu odcestoval za oceán s celou rodinou. Zajímá vás, na jakém kontinentu New Haven leží a do jakého státu Kája vlastně jel. Nejjednodušší by bylo zeptat se paní učitelky, ale ta se tváří tajemně a nechce nic prozradit. Prý už máte dostatek informací a ve třídě naleznete vše potřebné k tomu, abyste během čtvrt hodiny lehce sami zjistili, co chcete vědět, a vyhledali odpovědi i na další záludné otázky, které si pro vás připravila ona.

Otázky:

- a) Na jaký kontinent Kájova rodina odcestovala?
- b) Jak zní oficiální název státu, ve kterém Kájův tatínek získal stáž?
- c) Je město New Haven větší než to vaše (žije v něm víc lidí)?
- d) Mohl do New Havenu Kája přicestovat letadlem (je tam letiště pro dopravní letadla)?
- e) Je v New Havenu nějaká významná historická památka?
- f) Kam by Kája a jeho rodiče mohli v okolí New Havenu podniknout jednodenní výlet, kdyby chtěli jít celou cestu pěšky, vidět nějakou přírodní zajímavost a celá trasa by neměla být delší než 20 km?
- g) Jak se jmenuje univerzita, na které Kájův tatínek nyní pracuje a studuje?

Na vyhledání odpovědí na všechny otázky máte 15 minut času. Máte pracovat ve dvojicích a využít zdroje, které máte v dispozici ve třídě (atlasy, encyklopedie, mapy, internet apod.).

1. Rozhodni, pro které otázky je odpovědi možné vyčíst z map, které máte ve třídě k dispozici. Body označující tyto otázky zakroužkuj:

a) b) c) d) e) f) g)

2. Navrhni efektivní postup řešení úkolu včetně rozdělení úkolů mezi sebe a spolužáka a časového harmonogramu.

3. Postup zdůvodni.

4. Využij tebou navržený postup řešení úkolu, vysvětli ho kamarádovi a pokuste se podle něj vyhledat během čtvrt hodiny odpovědi na všech osm otázek a doplnit tabulku. Nezapomeň, že je třeba kromě odpovědi zaznamenat také zdroj, ze kterého jste při zodpovídání otázek čerpali.

Otázka	Odpověď	Zdroj
a) Na jaký kontinent Kájova rodina odcestovala?		
b) Jak zní oficiální název státu, ve kterém Kájův tatínek získal stáž?		
c) Je město New Haven větší než to vaše (žije v něm víc lidí)?		
d) Mohl do New Havenu Kája přicestovat letadlem (je tam letiště pro dopravní letadla)?		
e) Je v New Havenu nějaká významná historická památka?		
f) Kam by Kája a jeho rodiče mohli podniknout jednodenní výlet, kdyby chtěli jít celou cestu pěšky, vidět nějakou přírodní zajímavost a celá trasa by neměla být delší než 20 km?		
g) Jak se jmenuje univerzita, na které Kájův tatínek nyní pracuje a studuje?		

5. Existuje na otázku B: Jak zní oficiální název státu, ve kterém Kájův tatínek získal stáž? **více správných odpovědí?**

Ano, protože:

Ne, protože:

6. Podařilo se vám úkol splnit v uvedeném limitu?

Pokud ano, proč:

Pokud ne, napiš, co bylo příčinou nedodržení časového limitu:

Cestování

Jméno a příjmení:

Třída:

A.

1. Kde jsi byl/a o prázdninách? Napiš název jednoho místa, kde jsi byl/a o prázdninách.

O prázdninách jsem byl/a:

2. Jak to tam vypadalo? Nakresli a pak vyprávěj paní učitelce / spolužákovi / paní asistentce.

3. Napiš, v čem se toto místo shodovalo s tvým domovem:

4. Napiš, čím se toto místo lišilo od tvého domova:

Cestování

Jméno a příjmení:

Třída:

B.

1. Popiš slovně, co vidíš na obrázcích.

2. Porovnej obrázky s místem, kde žiješ, a zakroužkuj:

- **červeně** to, co nemůžeš vidět v místě, kde bydlíš.
- **modře** to, co je v místě, kde žiješ, stejné nebo podobné.

3. Porovnej přírodu a způsob života lidí na prvním obrázku s místem, kde žiješ.

Co je stejné:

Co je jiné:

Cestování

Jméno a příjmení:

Třída:

C.

1. Důvody, proč cestujeme, mohou být různé. Vyber z míst, která jsi během svého života navštívil/a, ke každému z uvedených záměrů jeden příklad. Pokud cestuješ zřídka, uveď příklady míst, která bys chtěl/a navštívit.

Turistický výlet:

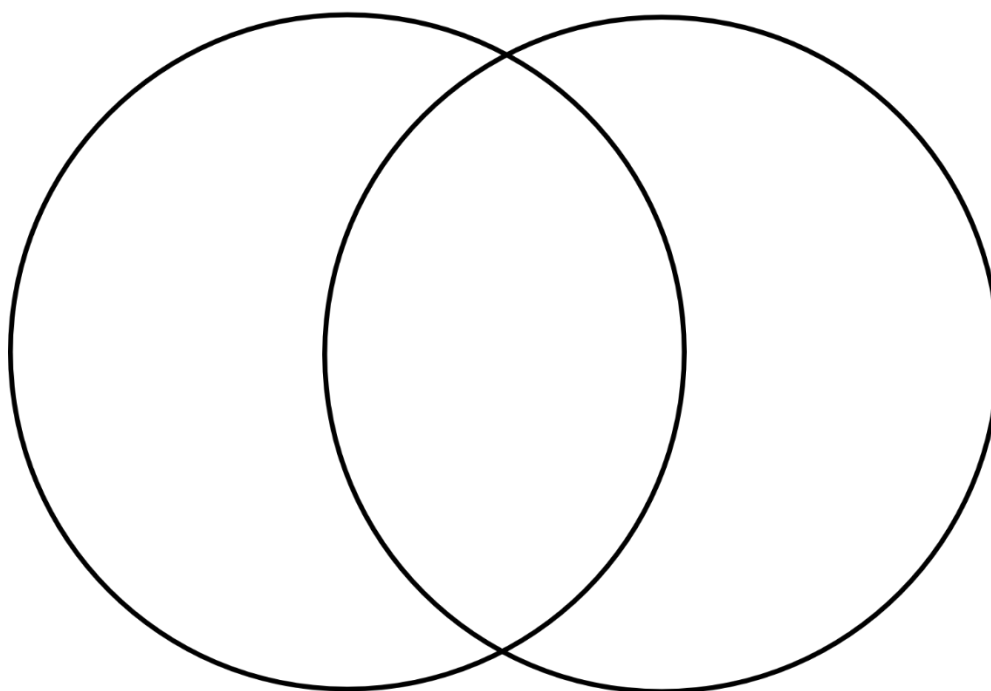
Rekreační pobyt:

Kulturní akce:

2. Porovnej místo, kde jsi byl/a nebo kam bys chtěl/a jet na rekreaci, s místem, kde žiješ. Shody a rozdíly přírodních podmínek a způsobu života lidí zakresli do Vennova diagramu. Napiš, co zajímavého jsi během pobytu viděl/a nebo proč bys toto místo chtěl/a navštívit.

Místo, kde jsem byl/a nebo kam bych
chtěl/a jet na rekreaci

Místo, kde žiju

Co mě při pobytu zaujalo nebo proč bych toto místo chtěl/a vidět na vlastní oči:

Cestování

Jméno a příjmení:

Třída:

D.

1. Důvody, proč cestujeme, mohou být různé. Připrav pro spolužáky nabídku 2 možných cílů jejich cest za odlišným účelem. Vybírej z míst, která jsi během svého života navštívil nebo (pokud cestuješ zřídka) na která by ses chtěl podívat ty sám. Zdůvodni, proč jsi vybral/a právě tato místa a čím by mohla být pro tvé spolužáky atraktivní.

2. Navrhni způsob dopravy k tebou vybraným cílům cest a optimální délku pobytu. Zohledni přitom účel cesty.

Turistický výlet:

1.

Zdůvodnění:

Způsob dopravy:

Optimální délka pobytu:

2.

Zdůvodnění:

Způsob dopravy:

Optimální délka pobytu:

Rekreační pobyt:

1.

Zdůvodnění:

Způsob dopravy:

Optimální délka pobytu:

2.

Zdůvodnění:

Způsob dopravy:

Optimální délka pobytu:

Kulturní akce:

1.

Zdůvodnění:

Způsob dopravy:

Optimální délka pobytu:

2.

Zdůvodnění:

Způsob dopravy:

Optimální délka pobytu:

3. Zhodnoť časovou, finanční a ekologickou náročnost navržených cest. Všechna tato hodnocení uveď přehledně do tabulky, kterou sám vymyslíš. Vyjádři se také k tomu, která ze zmíněných cest tě láká nejvíce a která nejméně, a zdůvodni proč.

Povolání – čím se od sebe liší?

Jméno a příjmení:

Třída:

A.

1. Přiřaď fotografie znázorňující určité prostředí k příslušnému povolání.

Obrázek 1

Obrázek 2

Obrázek 3

Obrázek 4

Obrázek 5

Obrázek 6

Pilot → Obrázek 4

Prodavačka → Obrázek

Lékař → Obrázek

Kuchařka → Obrázek

Učitelka → Obrázek.....

Číšník → Obrázek

2. Podívej se ještě jednou na fotografie. Liší se jednotlivá povolání pracovním prostředím, ve kterém jsou vykonávána?

3. Vyber si dva obrázky a popiš, čím se pracovní prostředí na nich zobrazená liší:

Obrázek

Obrázek

Čím se liší pracovní prostředí na mnou vybraných obrázcích:

Povolání – čím se od sebe liší?

Jméno a příjmení:

Třída:

B.

1. Dopln chybějící části níže uvedených vět tak, aby popis činnosti odpovídal příslušnému povolání.

Vzor: Lékař

Řešení: Lékař léčí nemocné.

Strojvedoucí osobní nebo nákladní

..... opravuje auta a jejich údržbu.

Pokladní od platbu za nákup.

..... pomáhá požáry.

..... sestra o pacienty v

2. Popiš sám několik činností, které vykonává učitel/učitelka.

Učitel/Učitelka

a)

b)

c)

d)

e)

3. Vyber si povolání, které dobře znáš. Může to být třeba povolání, které bys jednou chtěl vykonávat ty, nebo povolání, které vykonává někdo z tvých blízkých. Popiš, co člověk vykonávající toto povolání dělá, v jakém prostředí pracuje a jaké nástroje obvykle používá. Na závěr zhodnot, čím je toto povolání pro ostatní prospěšné.

Vybrané povolání:

Popis:

Čím je toto povolání pro ostatní prospěšné:

Povolání – čím se od sebe liší?

Jméno a příjmení:

Třída:

C.

1. Přečti si pozorně následující text týkající se tří zajímavých povolání.

Povolání X:

Dříve musel film na pásu širokém 35 mm nejprve přemotat na cívky. Dnes už nic nemotá. Místo klasických kotoučových promítaček stojí v promítací kabině 4K projektory, z nichž se promítají filmy v digitální podobě. přijde do práce, zkontroluje, zda jde připravený film z projektoru spustit, a když dorazí diváci, jen stiskne knoflík. U malých kin se musí postarat o chod celého biografu, zapnout topení, světla, otevřít sál a po promítání jej zase zavřít. Když už film běží, sleduje jej pražský Martin spolu s diváky, někdy i ze sálu. „U projektoru sedět nemusím,“ tvrdí. Na stačí základní vzdělání, promítačský průkaz a uživatelská znalost počítače. Vše ostatní už na místě doučí kolegové. Řada má tuto profesi jako druhé zaměstnání. Pro Martina je to práce skoro na plný úvazek. Promítá obden, často přes deset hodin. Má za to 80 korun na hodinu.

Povolání Y:

Když se řekne, jen málokdo si napoprvé vybaví člověka, který razí tunely, chodby, štol pod zemí a pak je ještě pěkně zpevňuje ocelovými, dřevěnými nebo jinými výztužemi. Někdy je tak samostatný, že si předtím ještě pomůže nějakou trhavinou a na konci si vytěženou horninu naloží a odveze. Na tuto práci stačí střední vzdělání s výučním listem v oboru železobetonář. Odměna obvykle činí zhruba 20 tisíc korun měsíčně.

Povolání Z:

Nenechte se zmást. je vysoce kvalifikovaný pracovník, který se pohybuje na finančních trzích a pod palcem má složité obchody a obchodní operace. Takže například obchoduje na účet banky na mezibankovních trzích nebo navrhuje, jak bude banka se svěřenými penězi nakládat. mají většinou titul magistra v oboru ekonomika a management. A za svou práci dostanou podle sledovaných statistik kolem 50 tisíc.

(Zdroj: HOVORKOVÁ, Kateřina a DRAHOŠOVÁ, Blanka. Idnes.cz : Zajímavé profese: „Tunelář neodklání peníze, kalič nevysedává v hospodě“ [online]. 17. března 2012 8:47. [cit. 2015-02-12]. Dostupný z WWW: < http://finance.idnes.cz/zajimave-profese-tunelar-neodklani-penize-kalic-nevysedava-v-hospode-1k1-/podnikani.aspx?c=A120313_1747583_podnikani_zuk >. Zkráceno, upraveno.)

2. Z nabídky vyber povolání, které dle tvého názoru odpovídá příslušnému popisu.

Nabídka: klíčník, tunelář, promítač, dealer, prýmkař, kalič, mlékař

Povolání X:

Povolání Y:

Povolání Z:

3. Víš, jaké vzdělání mají lidé vykonávající tato povolání? Zkus ke každému typu vzdělání přiřadit příslušné povolání z úvodního textu.

Základní vzdělání:

Střední odborné vzdělání:

Vysokoškolské vzdělání:

4. Některá povolání jsou opravdu neobvyklá. Odvod' a napiš, co asi dělá nebo dělal:

Stavěč kuželek:

Piercér:

5. Jedno z těchto dvou povolání u nás dnes již neexistuje. Odhadneš které a proč?

Povolání – čím se od sebe liší?

Jméno a příjmení:

Třída:

D.

Doba se mění a spolu s ní se mění i povolání, která lidé vykonávají. Kdybychom žili před sto lety nebo ještě dříve, mohli bychom si na vlastní kůži vyzkoušet některá zajímavá, dnes již zaniklá povolání.

1. Odhadni, co mohlo být hlavní náplní níže uvedených povolání a proč tato povolání zanikla.

Lampář

Co asi dělal:

Proč toto povolání už neexistuje:

Řezač ledu

Co mohl dělat:

Proč toto povolání zaniklo:

Živý budík

Co nejspíš dělal:

Proč toto povolání už neexistuje:

Krysař

Čím se zřejmě zabýval:

Proč toto povolání už neexistuje:

Předčítač

Co bylo asi náplní jeho práce:

Proč toto povolání už neexistuje:

2. Pomocí tebou vybraných zdrojů ověř, nakolik tvůj odhad odpovídal skutečnosti. Pokud se ti podařilo zjistit o těchto povoláních něco zajímavého, zaznamenej si to. Nezapomeň vždy uvést zdroj.

Příklad:

Pecivál

Podařilo se mi zjistit: Pecivál byl ve středověku člověk, který lidem opravoval a vymazával pece. Tuto práci vykonávali většinou muži menšího vzrůstu, protože při opravách museli někdy vlézt do pece dvířky zvenku.

(Zdroj: ŽÁKOVÁ, Lucie. Magazín.cz : „Dávno zaniklá kuriózní povolání“ [online]. 3. dubna 2014. [cit. 2015-02-17]. Dostupný z WWW: < <http://magazin.libimseti.cz/lifestyle/10340-davno-zanikla-kuriozni-povolani>>.)

Lampář

Zjistil jsem:

Zdroj:

Řezač ledu

Dozvěděl jsem se:

Zdroj:

Živý budík

Vypátral jsem:

Zdroj:

Krysař

Objevil jsem:

Zdroj:

Předčítač

Odhalil jsem:

Zdroj:

3. V čem ses ve svém odhadu mýlil? Proč? Pokud bys v budoucnosti řešil podobnou úlohu, mohl bys něco udělat jinak a lépe?

Plán

Jméno a příjmení:

Třída:

A.

Zítra je sobota. Eliška by si chtěla pospat do 10 hodin, od jedenácti do dvanácti se podívat na svůj oblíbený seriál a odpoledne jít na narozeninovou oslavu své kamarádky. Oslava začíná v jednu hodinu odpoledne. Maminka ale trvá na tom, že před odchodem na oslavu musí mít uklizený svůj pokojíček (to jí zabere asi hodinu) a musí být naobědvaná.

1. Přečti si pozorně text.

2. Doplň do tabulky, co a kdy by v sobotu chtěla dělat Eliška.

Eliška chce	Činnost	Od kdy	Do kdy
	spát	od pátku	
		od 11:00	do 12:00
	jít na oslavu		

3. Doplň do tabulky, co chce po Elišce maminka.

Maminka by chtěla, aby	

4. Je to, co chce po Elišce maminka, správné? Proč?

5. Měla by jí Eliška vyhovět? Proč si to myslíš?

Plán

Jméno a příjmení:

Třída:

B.

Zítra je sobota. Eliška by si chtěla pospat do 10 hodin, od jedenácti do dvanácti se podívat na svůj oblíbený seriál a odpoledne jít na narozeninovou oslavu své kamarádky Katky. Oslava začíná v jednu hodinu odpoledne a končí v 18:00 hodin. Na cestu z domova ke Katce potřebuje Eliška půl hodiny. Maminka ale trvá na tom, že před odjezdem na oslavu musí mít uklizený svůj pokojíček (to jí zabere asi 30 minut), mít hotové úkoly do školy (na to by jí měla hodina bohatě stačit) a musí být naobědvaná.

1. Přečti si pozorně text.

2. Doplň do tabulky, co a kdy by v sobotu chtěla dělat Eliška.

Eliška chce	Činnost	Od kdy	Do kdy
	spát	od pátku	

3. Doplň do tabulky, co chce po Elišce maminka.

Maminka by chtěla, aby	si Eliška

4. Je to, co chce po Elišce maminka, správné? Proč si to myslíš?

5. Navrhni, jak by se dal Eliščin sobotní režim přizpůsobit požadavkům maminky. Čeho by se Eliška musela vzdát?

Eliščina činnost	Od kdy	Do kdy

Eliška by musela

Plán

Jméno a příjmení:

Třída:

C.

Představ si následující situaci:

Zítra je sobota. Tvoje kamarádka má narozeniny a pozvala tě na narozeninovou, zahradní párty, která začíná v jednu hodinu odpoledne a má trvat do 18:00 hodin. Protože se oslava koná na jejich chalupě vzdálené 15 kilometrů, je třeba, aby tě tam i zpět odvezl tatínek autem. Chtěl by sis ráno pospat alespoň do 10 hodin a od jedenácti se podívat v televizi na svůj oblíbený seriál. Maminka ale trvá na tom, že před odjezdem ke kamarádce musíš být naobědvaný, mít hotové úkoly do školy (na to by ti měla hodina bohatě stačit) a uklizený svůj pokoj (to ti obvykle zabere půl hodiny). A tatínek chce jít večer na fotbalový zápas, který začíná v 18:00 hodin.

1. Využij níže uvedenou tabulku a na základě textu doplň přehled svých potřeb (co bys chtěl dělat ty) a nároků ostatních členů rodiny na tebe (co po tobě požadují ostatní členové rodiny):

Moje potřeby	Činnost	Od kdy	Do kdy	Potřebný čas
Já bych chtěl	spát	od pátku		celou noc
			do 12:00	1 hodina
		od 13:00		
	nechat se odvézt na chalupu			15 minut
		od 18:00		

Nároky ostatních	Činnost	Od kdy	Do kdy	Potřebný čas
Maminka by chtěla,				
	abych měl hotové úkoly do školy			
Tatínek by chtěl		od 18:00		

2. Promysli a navrhni denní plán na sobotu tak, abys v něm zohlednil i potřeby ostatních členů rodiny.

3. Svůj návrh představ ostatním a objasni jim, v čem jsi udělal ústupky a proč.

4. Vyslechni si návrhy ostatních spolužáků a jejich zdůvodnění.

Návrh plánu na sobotu:

Plán

Jméno a příjmení:

Třída:

D.

Představ si následující situaci:

Zítra je sobota. Tvoje kamarádka má narozeniny a pozvala tě na narozeninovou, zahradní párty, která začíná v jednu hodinu odpoledne a má trvat do 18:00 hodin. Protože se oslava koná na jejich chalupě vzdálené 15 kilometrů, je třeba, aby tě tam i zpět odvezl tatínek autem. Chtěl by sis ráno pospat alespoň do 10 hodin a od jedenácti se podívat v televizi na svůj oblíbený seriál. Maminka ale trvá na tom, že před odjezdem ke kamarádce musíš být naobědvaný, mít hotové úkoly do školy (na to by ti měla hodina bohatě stačit) a uklizený svůj pokoj (to ti obvykle zabere půl hodiny). A tatínek chce jít večer na fotbalový zápas, který začíná v 18:00 hodin.

1. Využij níže uvedenou tabulku a na základě textu doplň přehled svých potřeb (co bys chtěl dělat ty) a nároků ostatních členů rodiny na tebe (co po tobě požadují ostatní členové rodiny):

Moje potřeby	Činnost	Od kdy	Do kdy	Potřebný čas
Já bych chtěl	spát	od pátku		celou noc
			do 12:00	
		od 13:00		
	nechat se odvézt na chalupu			15 minut
		od 18:00		

Nároky ostatních	Činnost	Od kdy	Do kdy	Potřebný čas
Maminka by chtěla,				
	abych měl hotové úkoly do školy			
Tatínek by chtěl				

2. Promysli a navrhni svůj denní plán na sobotu podle zásad zdravého životního stylu a tak, abys zohlednil i potřeby ostatních členů rodiny.

3. Svůj návrh představ ostatním a objasni jim, v čem jsi udělal ústupky a proč.

4. Vyslechni si návrhy a argumenty spolužáků.

5. Vyhodnot' jejich postřehy a svůj plán případně uprav. Úpravy zdůvodni.

Práva dětí

Jméno a příjmení:

Třída:

A.

1. Přiřaď, co k sobě patří. Obrázky vlep na správné místo.

2. K jedné větě obrázek chybí. Nakresli jej.

Dítě má právo stýkat se s oběma rodiči.

Žádnému dítěti by se neměl nikdo vysmívat.

Nikdo nesmí dětem nabízet ani nutit alkohol, drogy, cigarety.

Každé dítě má právo chodit do školy.

Příloha k pracovnímu listu Práva dětí A:

Práva dětí

Jméno a příjmení:

Třída:

B.

1. Přiřaď vhodné obrázky A, B, C k větám (právům dětí), ke kterým patří.

2. K větám, ke kterým jsi nezařadil/a žádný obrázek, vymysli a napiš příklad jejich porušování.

Příklad: Ke čtvrté větě můžeš napsat: Dítě nemá doma svůj pokoj ani poličku, kam by si mohlo dávat svoje věci.

Dítě má právo stýkat se s oběma rodiči.

Každé dítě má právo chodit do školy.

Dítě může říkat (slušně) své názory.

Dítě má právo mít soukromí.

Žádnému dítěti by se neměl nikdo vysmívat.

Nikdo nesmí dětem nabízet ani nutit alkohol, drogy, cigarety.

A

B

C

Práva dětí

Jméno a příjmení:

Třída:

C.

1. Přiřaď příklady porušování dětských práv k příslušným dětským právům.

2. Tam, kde příklad chybí, jej vymysli a napiš.

Příklady porušování:

A. Maminka neposílá své děti do školy, protože se jí nechce vstávat a budit je.

B. Pan prodavač odmítl prodat sourozencům, kteří se nedávno na vesnici přistěhovali z jiné země, nanuky. Řekl, že nanuků má málo a schovává je pro české děti. Řekl nahlas (aby to slyšeli všichni v obchodě), že když mají peníze na mlsání, měli by je mít i na cestu zpátky do své země.

C. Malý Franta si nemá čas hrát. Hned po škole musí jít pomáhat své mamince do obchodu a je tam každý den až do večera. Pracuje tam i o víkendech.

D. Rodiče své dceři Alence nikdy nic nezakázali. Nemá žádné povinnosti. Do školy nenosí úkoly. Rodiče ji omlouvají.

Dětská práva:

1. Všechny děti jsou stejně důležité.

2. Každé dítě má právo znát své rodiče a stýkat se s nimi. Rodiče o něj musí pečovat.

3. Nikdo nesmí dětem ubližovat. Nikdo je nesmí tělesně a duševně týrat.

4. Každé dítě má právo učit se a vzdělávat.

5. Každý má právo říkat (slušně), co si myslí. Má právo na svůj vlastní názor.

6. Dítě má právo na ochranu zdraví. Nikdo mu nesmí nabízet ani nutit alkohol, drogy, nic, co mu může ublížit.

7. Dítě má právo na život v bezpečí. Má právo na ochranu před násilím a špatným zacházením.

8. Dítě má právo na svůj volný čas. Má právo si hrát.

9. Dítě má právo rozvíjet všechny svoje zájmy a nadání.

10. Každé dítě má svá práva. Ale má i své povinnosti.

Práva dětí

Jméno a příjmení:

Třída:

D.

Přečti si přiložený text a pak splň úlohy pod ním.

Text:

Úmluva o právech dítěte byla přijata Valným shromážděním OSN dne 20. listopadu 1989. Od té doby ji s výjimkou USA a Somálska ratifikovaly všechny státy světa a stala se tak nejrozšířenější smlouvou deklarující lidská práva v celé historii.

Úmluva o právech dítěte obsahuje 54 článků.

Výňatek z Úmluvy o právech dítěte:

Článek 28 (Právo na vzdělání): Všechny děti mají právo na základní vzdělání, které by mělo být zdarma. Ekonomicky vyspělejší státy by měly pomoci těm méně rozvinutým zemím zajistit tento standard ve vzdělání dětí. Školní řád musí respektovat důstojnost dětí a řídit se pevnými pravidly bez použití násilí. Zástupci jednotlivých zemí se musí ujistit, že zřizovatelé škol dodržují disciplinární pravidla. Hlídnají, aby na školách nebyly praktikovány tělesné či psychické tresty. Úmluva o právech dítěte si velmi váží vzdělání a podporuje všechny děti v tom, aby dosáhly nejvyšší stupeň vzdělání, kterého jsou schopny.

Článek 29 (Cíle vzdělání): Vzdělání, které děti dostanou, musí rozvíjet jejich osobnost, nadání a schopnosti. Vzdělání musí naučit děti, aby respektovaly své okolí, lidská práva a jejich vlastní kulturu. Vzdělání by mělo přispívat k tomu, aby děti žily v bezpečném prostředí. Děti mají povinnost respektovat práva svých rodičů, vzdělání by je mělo naučit, že mají chovat své kulturní kořeny a názory svých rodičů v úctě. Úmluva o právech dítěte nezavazuje nikoho k nošení školních uniforem, ke zpívání národních hymnů či k modlitbám během školní výuky. Záleží pouze na konkrétní škole a vládě dané země, zda vzhledem ke svým tradicím a zákonům doporučí nošení uniforem či přestávky na modlitby během výuky.

Článek 30 (Děti pocházející z menšinové společnosti): Děti pocházející z menšinových skupin obyvatel mají právo učit se a praktikovat svou vlastní kulturu, jazyk a víru. Toto právo se vztahuje na kohokoliv – Úmluva o právech dítěte klade důraz na toto právo zejména v zemích, kde většina společnosti nesdílí jednotnou víru či kulturu.

Článek 31 (Hra a volný čas): Děti mají právo na hru, odpočinek a volný čas, který mohou trávit odpočinkem, rozšiřováním svých kulturních znalostí, sociálních dovedností či rozvíjením svého talentu.

(Zdroj: http://www.unicef.cz/odkazove_zdroje_textove_materialy/prava_deti/preziti.pdf)

Úlohy:

a) Vyber si jeden článek a napiš alespoň dva příklady toho, jak je dané právo dětí u vás ve škole / ve třídě podporováno.

b) Napiš návrh opatření, jak by vaše třída/škola mohla dané právo dětí ještě více podpořit.

Události 2. světové války

Jméno a příjmení:

Třída:

A.

1. Zařaď uvedené roky k příslušné události a zakroužkuj událost, kterou dodnes oslavujeme:

1939, 1945

Začátek 2. světové války

Konec 2. světové války v Evropě

Konec války v Evropě

2. Odpověz na následující otázky:

V jakém roce začala 2. světová válka?

V jakém roce byla pořízena tato fotografie (oslava konce 2. světové války)?

3. Nakresli obrázek – Oslava konce druhé světové války.

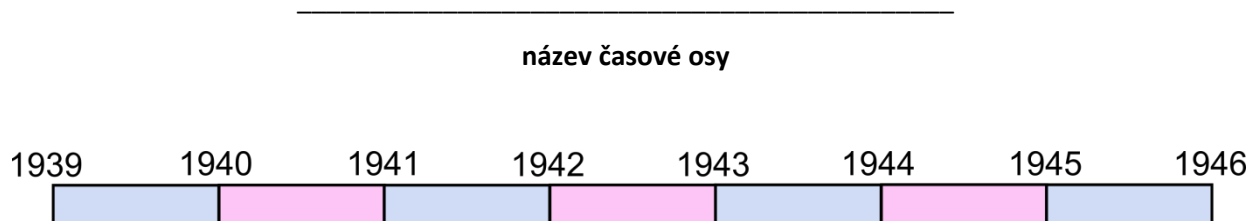
Události 2. světové války

Jméno a příjmení:

Třída:

B.

1. Zařaď uvedené události do časové osy a zakroužkuj událost 2. světové války, kterou dodnes oslavujeme:

A) Začátek druhé světové války

září 1939

B) Obsazení Čech a Moravy Hitlerovým vojskem

březen 1939

C) Konec války v Evropě

květen 1945

2. Odpověz na následující otázky:

Kdy začala druhá světová válka?

Co se stalo v roce 1945?

Jak dlouhé období (kolik let) znázorňuje tato časová osa nahoře?

Co se stalo dříve:

A) obsazení Čech a Moravy Hitlerovým vojskem

B) začátek druhé světové války

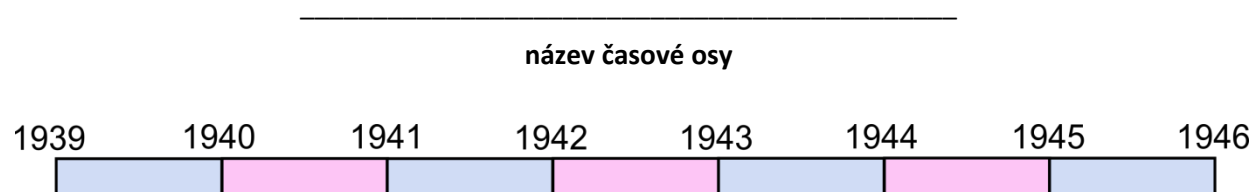
Události 2. světové války

Jméno a příjmení:

Třída:

C.

1. Chybějící časové údaje přiřaď k událostem. Zařaď všechny zmíněné události do časové osy:

A) Napadení Polska německou armádou – začátek druhé světové války

B) Obsazení Čech a Moravy německým vojskem

březen 1939

C) Napadení Sovětského svazu Německem

červen 1941

D) Japonský útok na americkou námořní základnu Pearl Harbor na Havaji – vstup USA do druhé světové války

prosinec 1941

E) Vylodění v severní Francii – vojska USA, Velké Británie a dalších spojenců napadla Německo ze západu

červen 1944

F) Porážka Německa – konec války v Evropě

G) Kapitulace (vzdání se) Japonska

září 1945

H) Bitva u Stalingradu – první velká porážka německé armády na východní frontě

zima 1942–1943

I) Svržení atomových bomb na Hirošimu a Nagasaki v Japonsku

srpen 1945

Nabídka chybějících dat:

září 1939, květen 1945

2. Odpověz na následující otázky:

Kdy začala 2. světová válka?

V kterém roce vstoupily USA do války?

Jak dlouhé období (kolik let) znázorňuje tato časová osa?

Jak by se dala nazvat tato časová osa?

Co se stalo dříve: obsazení Čech a Moravy, anebo napadení Polska?

Kdy německá vojska utrpěla první velkou porážku?

Jaká událost se stala v roce 1944?

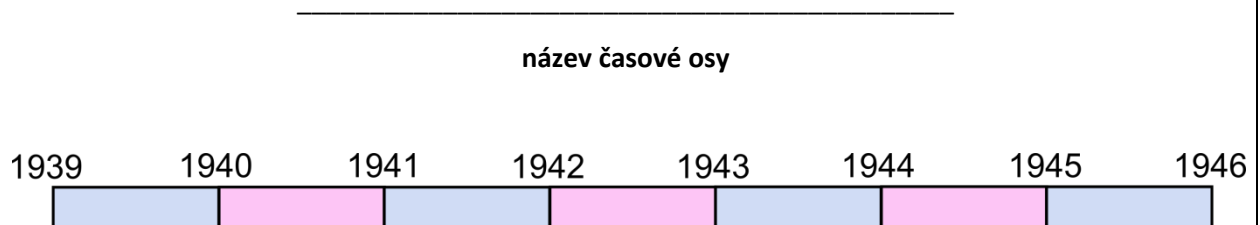
Události 2. světové války

Jméno a příjmení:

Třída:

D.

1. Přiřaď události k časovým údajům. Zařaď zmíněné události do časové osy:

A) Napadení Polska německou armádou, začátek 2. světové války

B) Letecká bitva o Británii

C) Obsazení Čech a Moravy německým vojskem

březen 1939

D) Napadení Sovětského svazu Německem

E) Japonský útok na americkou námořní základnu Pearl Harbor na Havaji – vstup USA do druhé světové války

F) Vylodění Spojenců v Normandii

G) Kapitulace Japonska

H) Konec války v Evropě

I) Bitva u Stalingradu

J) Svržení atomových bomb na Hirošimu a Nagasaki v Japonsku

Nabídka chybějících dat:

září 1939, červen 1940, červen 1941, prosinec 1941, zima 1942–1943, červen 1944, květen 1945, září 1945, srpen 1945

2. Doplň časovou osu o další události, které byly během druhé světové války podle tebe zásadní.

3. Odpověz na následující otázky:

Kdy začala 2. světová válka?

V kterém roce vstoupily USA do války?

Jak dlouhé období (kolik let) znázorňuje tato časová osa?

Jak by se dala nazvat tato časová osa?

Na jaké straně bojoval Sovětský svaz?

4. Zjisti si co nejvíce informací o zvolené události druhé světové války a připrav referát (či plakát) pro spolužáky.

Památky

Jméno a příjmení:

Třída:

A.

Vyber si nějakou kulturní nebo přírodní památku v okolí obce. Vytvoř leták, který na ni upozorní.

Na letáku musí být tyto informace:

1. Název památky

Napiš název památky na leták jako nadpis.

2. Obrázek

Nakresli na leták obrázek tebou vybrané památky nebo na něj nalep její fotografii.

3. Tvůj názor, proč je památka důležitá a proč bychom se měli o památku starat

Doplň následující větu a napiš ji na leták.

Jsem rád/a, že máme tuto památku v našem kraji, protože

Památky

Jméno a příjmení:

Třída:

B.

Vyber si nějakou kulturní nebo přírodní památku v okolí obce. Vytvoř leták, který na ni upozorní.

Na letáku musí být tyto informace:

1. Název památky

Napiš název památky na leták jako nadpis.

2. Co je na památce cenné

Napiš, co dle tvého názoru mohou lidé na památce obdivovat. Na leták napiš následující větu a místo teček doplň, čím je památka cenná:

Památka je cenná, protože.....

3. Obrázek

Nakresli na leták obrázek tebou vybrané památky nebo na něj nalep její fotografii.

4. Jak můžeme památku chránit

Doplň na leták výzvu, jak můžeme památku chránit (co můžeme dělat, abychom památku zachovali i pro příští generace).

Památky

Jméno a příjmení:

Třída:

C.

Vyber si nějakou kulturní nebo přírodní památku v okolí obce. Vytvoř leták s cílem vyzvat lidi, aby se podíleli (finančně či jinak) na ochraně/údržbě/opravě/úpravě této památky.

Na letáku musí být tyto informace:

1. Název památky

Napiš název památky na leták jako nadpis.

2. Co je na památce cenné

Uveď na leták alespoň jednu skutečnost, pro kterou je dle tvého názoru památka cenná.

3. Obrázek

Nakresli na leták obrázek tebou vybrané památky nebo s pomocí a dovořením učitele najdi a vytiskni z internetu její fotografii a nalep ji na leták.

4. Výzva k tomu, aby se lidé podíleli na obnově (údržbě) této památky

Vymysli výzvu s uvedením důvodu, proč by se lidé měli o památku starat.

Jméno a příjmení:

D.

1. Zobecní, co je podle tebe důležité pro sponzory, když se rozhodují, kterou památku budou sponzorovat:

2. Navrhni podobu letáku a vysvětli, jak jednotlivé části tebou navrženého letáku korespondují se záměrem získat pozornost sponzorů:

3. *Navrhni, kam by bylo vhodné leták umístit, a vysvětli proč:*

4. *Svůj nápad zrealizuj (vytvoř leták).*

5. *Zhodnoť výsledek své práce a vyjádři svůj názor na to, zda tebou vytvořený leták může dopomoci k záchraně či obnově památky:*

Staré a nové

Jméno a příjmení:

Třída:

A.

1. Rozděl obrázky předmětů do dvou sloupečků podle toho, zda předmět na nich zobrazený používali v minulosti naši předci, nebo zda ho dnes používáme my.

2. Obrázky nalep do pracovního listu.

3. Spoj obrázky předmětů používaných v minulosti s obrázky předmětů, které používáme dnes.

Minulost

Současnost

Minulost

Současnost

Příloha k pracovnímu listu Staré a nové A:

Staré a nové

Jméno a příjmení:

Třída:

B.

1. Vytvoř z obrázků dvojice tak, aby zobrazovaly předměty využívané ke stejnému účelu v minulosti i dnes.

2. Dvojice obrázků nalep do pracovního listu.

3. Ke dvojicím obrázků pak z nabídky vyber a přiřaď popis toho, k čemu naši předkové (stejně jako my dnes) tyto předměty používali. Chybějící popisy doplň sám.

Minulost

Současnost

K čemu sloužilo/slouží

Minulost	Současnost	K čemu sloužilo/slouží

Příloha k pracovnímu listu Staré a nové B:

Iron Axe.

k sekání dřeva	ke svícení

Staré a nové

Jméno a příjmení:

Třída:

C.

1. Vyber z nabídky dvojice obrázků předmětů používaných kdysi i dnes ke stejnému účelu. Dvojice nalep do pracovního listu.
2. Zbylé obrázky, ze kterých nelze vytvořit dvojice, rozděl do dvou skupin podle toho, zda vyobrazené předměty používali dříve naši předci, nebo zda je dnes používáme my.
3. Nalep je do pracovního listu na příslušné místo a chybějící obrázky předmětů sloužících stejnému účelu dokresli.
4. Ke každé dvojici doplň popis toho, k čemu se předměty používaly/používají.
5. Vyber si jednu dvojici předmětů a popiš, jak se předmět během času proměňoval a co bylo pravděpodobným důvodem jeho změn.

Minulost

Současnost

Minulost	Současnost

Příloha k pracovnímu listu Staré a nové C:

Staré a nové

Jméno a příjmení:

Třída:

D.

Přečti si pozorně následující text:

Historie brýlí

První písemná zmínka o problémech se zhoršujícím se zrakem a potřebě tuto situaci řešit pochází z období kolem roku 100 před naším letopočtem. Nacházíme ji v listě napsaném bohatým římským občanem, ve kterém si příteli stěžuje, že zrak se mu zhoršil natolik, že se musí úplně spoléhat na své otroky, což je pro muže jeho postavení nepřijatelné.

Snaha o ochranu zraku a zlepšení vidění provázela lidstvo od starověku. Římský řečník Seneca starší už kolem roku 4 našeho letopočtu četl knihy pomocí skleněné koule naplněné vodou, která mu písmo zvětšovala. Římský císař Nero zase používal při sledování soubojů gladiátorů zelený smaragd, protože jeho barva propouštěla jen část světelných paprsků a poskytovala tak císaři ochranu před poškozením zraku slunečním zářením. Avšak až kolem roku tisíc našeho letopočtu se objevily tzv. „čtecí kameny“, předchůdci dnešních lup, které se pokládaly na čtený text.

Vynález brýlí, kdy se skla začala zasazovat do obrouček, je spojován se 13. stoletím. Většina historiků se přiklání k teorii, že brýle vznikly v Benátkách nebo ve Florencii v letech 1285–1289. První brýle se musely přidržovat mezi okem a písmem, obroučky se začaly používat až později. Brýlová skla se vkládala zprvu do jedné a pak do dvou obrouček (očnic) spojených můstkem. Tyto brýle bylo nutno přidržovat před nosem.

S problémem, jak upevnit brýle na oči, si vynálezci lámali hlavu téměř 350 let. Zkoušeli je upevňovat ke klobouku, skřipcem na nos, přivazovali je tkaničkami přes zátylek. S pokusy přichycení brýlí pomocí pásků kovu jdoucích k uším se začalo až v 17. století, ale až v roce 1730 sestrojil londýnský optik Edward Scarllet brýle se straničkami, které se upínaly za ušima. Ty pak v roce 1752 vylepšil James Ayscough tak, aby se daly skládat. A jeho vynález se používá dodnes.

1. Narýsuj časovou přímku a na základě informací obsažených v textu na ní vyznač významná data vynálezu brýlí.

2. Znázorni vynález brýlí jako sled obrázků. V náčrtcích zkus zachytit pokrok (čím se daná varianta „brýlí“ liší od předchozí).

3. Lidé trpící oční vadou mohou kromě brýlí využívat také oční čočky (např. při sportování). Zjisti, kdo a kdy oční čočky vynalezl a z čeho první přístroj na výrobu čoček postavil. Nezapomeň uvést zdroje, ze kterých jsi čerpal.

Způsoby obživy

Jméno a příjmení:

Třída:

A.

1. Přiřaď, co k sobě patří. Obrázky vlep na správné místo.

Polní práce	Kdy se polní práce dělá	Ilustrace polní práce – s použitím strojů	Ilustrace polní práce – bez použití strojů
Orba půdy	Podzim		
Setí obilí	Podzim		
Sklizeň obilí	Léto		

2. Nakresli nebo napiš, jaká zvířata lidem v zemědělství dříve pomáhala:

Příloha k pracovnímu listu Způsoby obživy A:

Způsoby obživy

Jméno a příjmení:

Třída:

B.

1. Přiřaď, co k sobě patří. Obrázky vlep na správné místo.

Polní práce	Co polní práce obnáší	Kdy se polní práce dělá	Ilustrace polní práce – s použitím strojů	Ilustrace polní práce – bez použití strojů
Orba půdy	Zorání půdy do hloubky, aby se provzdušnila, zaoraly se zbytky po sklizni, hnojiva a zamezilo se růstu plevelů	Konec léta, podzim		
Setí obilí	Zasetí semen obilí do půdy	Většina druhů na podzim		
Sklizeň obilí	Zralé obilí se sklízí	Léto		

2. Přečti si text a odpověz na otázku pod ním.

Když je velké sucho, obilí nemá dostatek vláhy a roste pomalu. Klasy nejsou velké.

Krupobití může zralé klasy poničit, zrna z nich mohou vypadat. Polámané klasy se těžko sklízí.

Silné deště mohou způsobit, že si klasy lehnou a těžko se pak sklízí. Podmáčené obilí může plesnivět.

O jakých třech příčinách horší úrody se v textu píše?

S.....

K.....

D.....

3. Doplň nedokončené věty (využij nabídku).

Nabídka: traktory – ručně – mouka – kombajny – zvířecí – chleba – stroje – usnadněna – rodiny

Obilí bylo a je základním zdrojem získávání obživy u nás. Vyrábí se z něho Ta se používá pro výrobu mnohých pokrmů, hlavně

Když se dřív oralo, používala se nejdříve jen lidská a pak i síla.

Při orání i setí dnes používají zemědělci

Za traktory se dají připojit různé další

Dřív se obilí sklízelo....., dnes se seče

Dnes je práce na poli technikou.

Dřív polní práce na venkově prováděly celé

Příloha k pracovnímu listu Způsoby obživy B:

Způsoby obživy

Jméno a příjmení:

Třída:

C.

1. Vlep obrázky do příslušných polí tabulky. Pak doplň ostatní pole tabulky.

Polní práce	Vysvětli, k čemu slouží	Kdy se provádí u pšenice ozimé	Ilustrace polní práce v současnosti	Co bylo jiné před 100 lety?
Orba půdy				
Setí obilí				
Sklizeň obilí				

2. Doplň na vhodná místa ve vhodném tvaru slova z nabídky.

Nabídka: deště – plesnivět – vláha – krupobití – sucho – vypadat – sklízejí

Když je velké, obilí nemá dostatek a roste pomalu. Klasy nejsou velké.

..... může zralé klasy poničit, zrna z nich mohou Polámané klasy se těžko sklízejí.

Silné mohou způsobit, že si klasy lehnou a těžko se pak Podmáčené obilí může

3. Doplň nedokončené věty:

Obilí bylo a je základním zdrojem získávání obživy u nás. Vyrábí se z něho

Když se dřív oralo, používala se nejdříve jen lidská síla, pak i

Při orání i setí dnes používají zemědělci

Za traktory se dají připojit různé další

Dřív se obilí sklízelo....., dnes se seče

Dnes práce v zemědělství provádějí zemědělci, dříve na venkově často na poli pracovali/y

Zemědělcům pomáhají práci ulehčit

Příloha k pracovnímu listu Způsoby obživy C:

Způsoby obživy

Jméno a příjmení:

Třída:

D.

Vyber si z následujících úkolů dva a ty splň.

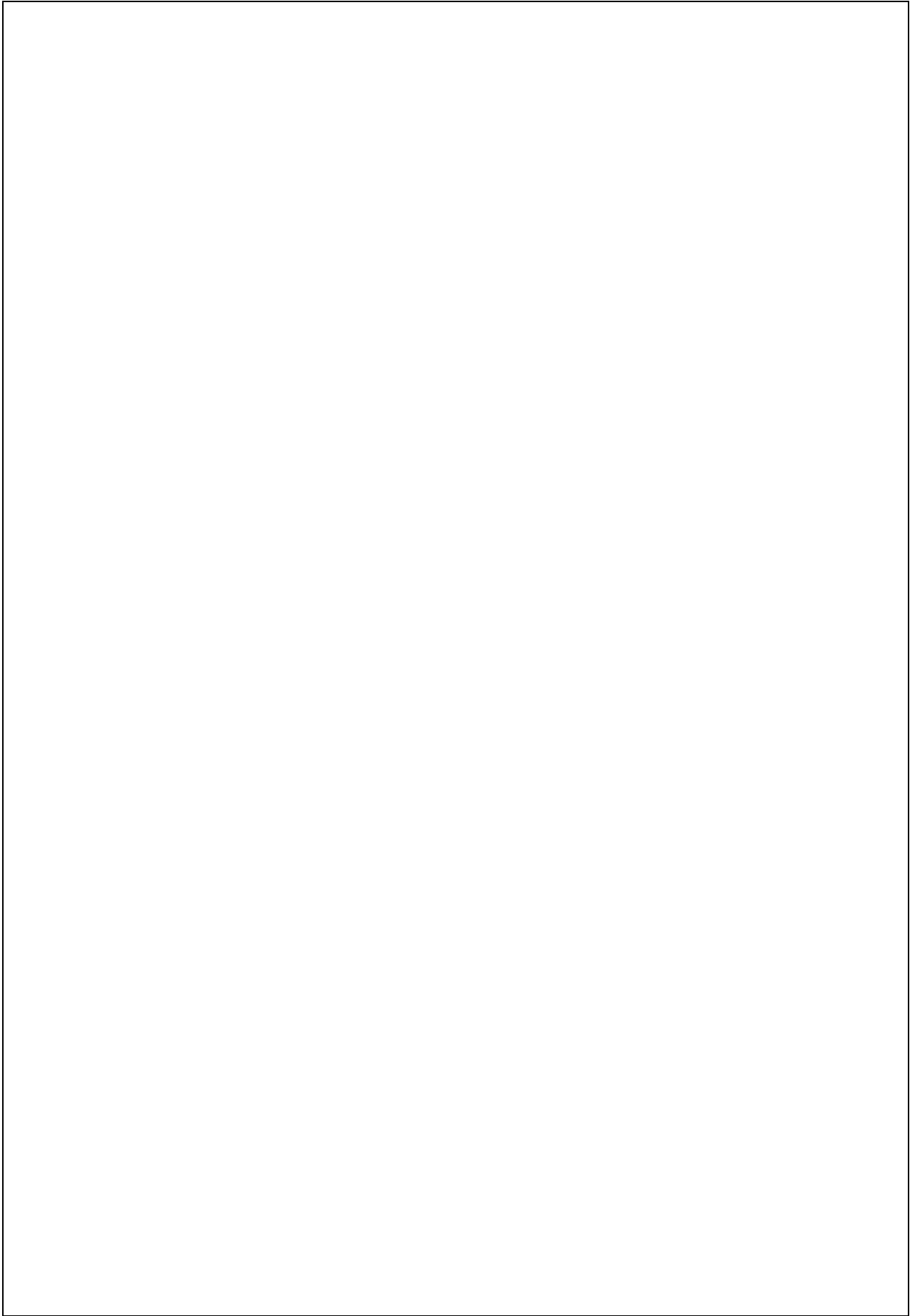
1. Představ si hospodářství, kde se pěstuje ozimá pšenice. Vytvoř kruhový diagram znázorňující polní práce v závislosti na ročním období. Každá čtvrtina diagramu bude znázorňovat jedno roční období. Dopiš do jednotlivých čtvrtin diagramu polní práce, které se k jednotlivým ročním obdobím vztahují.
2. Napiš alespoň tři příklady toho, jak rozvoj techniky ovlivnil způsob provádění polních prací.
3. Jaké nepřízně počasí mohou úrodu ohrozit? U každé „nepřízně“ napiš konkrétně, co může způsobit.
4. Co znamenal objev bratranců Veverkových pro život dalších generací? Napiš.

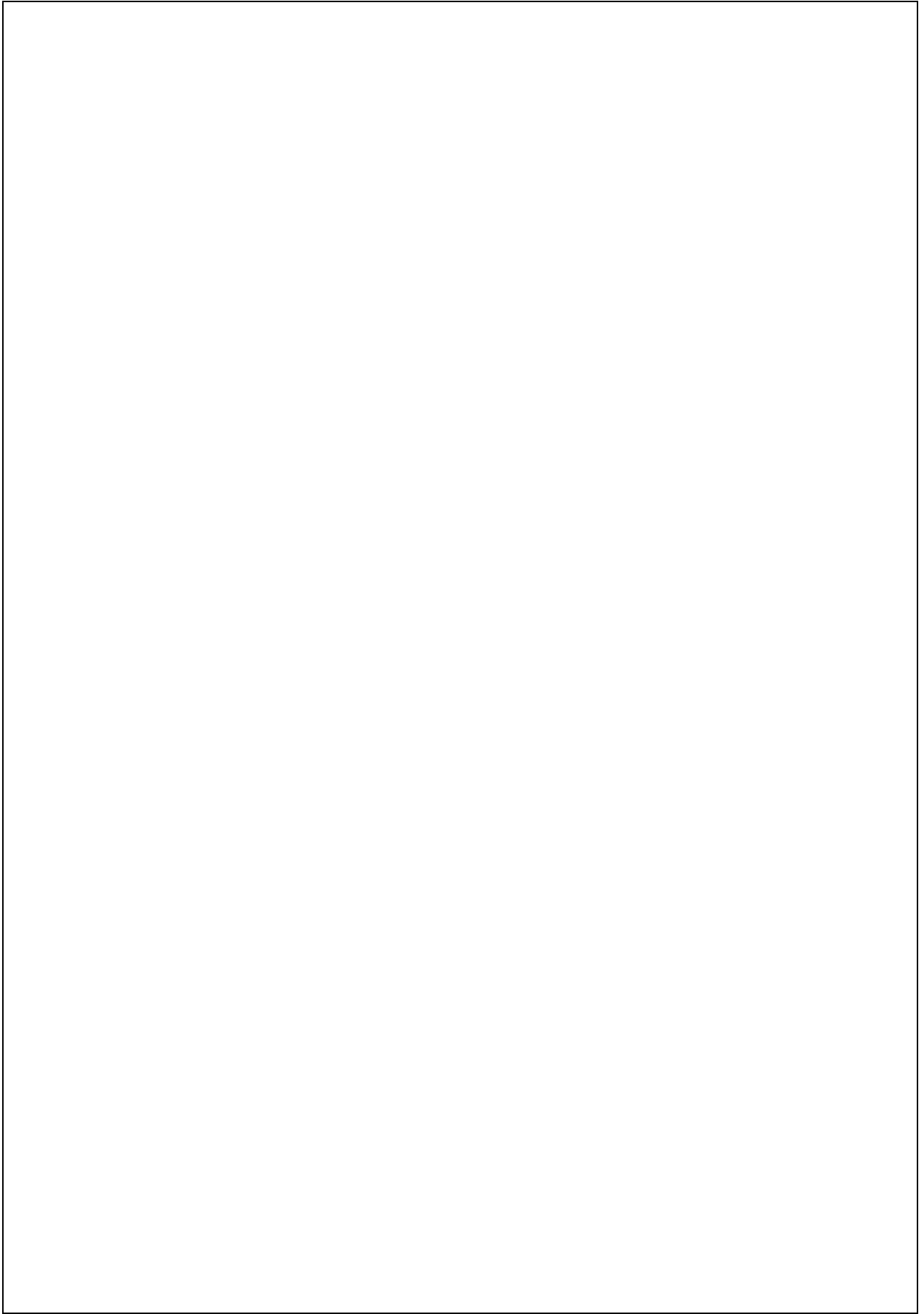
Vybral jsem si tyto dva úkoly:

a) č.

b) č.

Řešení mnou vybraných úkolů:

Státní svátky

Jméno a příjmení:

Třída:

A.

1. Vyjádři výrazem obličeje (nebo kresbou), jak se cítíš, když:

a) ti někdo bere tvé věci

b) nedovoluje ti dělat to, co chceš

c) zavřel by tě na záchodě

d) máš oslavu narozenin

e) někdo ti řekne, že tě čeká to, co máš rád/a

2. Představ si, že za 2. světové války nacisté zavírali lidi, kteří nic neudělali. Nakonec ale nacisté válku prohráli, byli vyhnáni a potrestáni. Lidé to oslavovali. Nakresli, napiš nebo předved' (hudbou, scénkou), jak bys to oslavil/a.

3. Ozdob kartičku 17. listopad – svátek SVOBODY tak, jak nejlépe to umíš. Kartičku pak umístěte na třídní nástěnku k dalším fotografiím připomínajícím státní svátek 17. listopadu.

Tvůj obrázek:

Státní svátky

Jméno a příjmení:

Třída:

B.

1. Přečti si následující text a potom dopiš nedokončenou větu vedle fotografie.

Před začátkem 2. světové války nacisté v Německu pod vedením Adolfa Hitlera vyzbrojili velkou armádu. Tato armáda obsadila Čechy a Moravu. Nacisté zavírali lidi do vězení a vyvražďovali Židy a Romy a ty, kdo je neposlechli. Lidé nemohli svobodně říkat, co si myslí. Stateční lidé v listopadu 1939 proti tomu demonstrovali. Nacisté do nich začali střílet, některé zavřeli, některé zabili. Dalším trestem bylo, že zavřeli vysoké školy a znemožnili tak studentům studovat. Stalo se to 17. listopadu 1939.

Když v roce 1939 nacisté obsadili Čechy a Moravu, lidé...

2. 17. listopadu si připomínáme Den boje za svobodu a demokracii. Chceme tím vyjádřit, že už si nepřejeme žít v nesvobodě. Dopln větu:

Jsem rád/a, že žiju ve svobodné společnosti, protože...

3. Podtrhni následující věty:

- červeně, pokud jde o nesvobodu (nemělo by se to dít)

- modře, pokud je to v pořádku

Potrestán vězením je ten, kdo hrubě porušil zákon (například tak, že někoho okradl, vážně mu ublížil nebo ho zabil).

Potrestán vězením je ten, kdo nesouhlasí s tím, co dělá vláda, a říká o tom ostatním.

Ze školy může být vyloučen ten, kdo se zúčastní demonstrace.

Ze školy může být vyloučen ten, kdo neplní své povinnosti.

Státní svátky

Jméno a příjmení:

Třída:

C.			
1. 17. listopad je státním svátkem České republiky, protože se přihodily dvě důležité historické události. Přiřaď údaje z nabídky v posledním sloupci tabulky k letopočtům (udělej šipku od dané odpovědi k správnému políčku v tabulce):			
	1939	1989	nabídka
Vedly demonstrace k obnově svobody a demokracie?			A) Ano B) Ne
Kde se hlavně demonstrovalo?			A) V Praze, na Václavském náměstí B) V Praze, na Národní třídě
Proti komu lidé demonstrovali?			A) Proti českým komunistům B) Proti německým nacistům
Co bylo přímým podnětem k demonstraci?			A) Připomenutí výročí uzavření vysokých škol B) Zabití lidí na předchozí demonstraci, nesouhlas s okupací
Jaká byla reakce představitelů moci na demonstrace?			A) Bití občanů obušky B) Popravy a uvěznění studentů
Co se po demonstraci stalo?			A) Na dlouhou dobu lidé ztratili svobodu B) Vrátila se svoboda a demokracie

2. Doplň následující věty:

V listopadu 1939 lidé pociťovali...

Nechtěli, aby...

Chtěli, aby...

V listopadu 1989 lidé demonstrovali, protože...

Demonstrace v listopadu 1989 nakonec vedly k...

Od té doby si připomínáme 17. listopad jako důležitý den, protože...

Slavíme, že...

Já osobně...

Státní svátky

Jméno a příjmení:

Třída:

D.

1. 17. listopad je státním svátkem České republiky, protože se přihodily dvě důležité historické události. Doplň údaje do tabulky.

	1939	1989
Vedly demonstrace k obnově svobody a demokracie?		
Proti komu lidé demonstrovali?		
Jaká byla reakce představitelů moci na demonstrace?		
Co se po demonstraci stalo?		

2. Doplň následující věty:

V listopadu 1939 mnozí lidé pociťovali...

V listopadu 1989 mnozí lidé demonstrovali, protože...

Mnohým lidem se na období komunismu (socialismu) nelíbilo...

Některým lidem se na období komunismu líbilo...

Od té doby si připomínáme 17. listopad jako důležitý den, protože...

Listopad 1939 a listopad 1989 mají společné to, že...

Já osobně...

Pokus

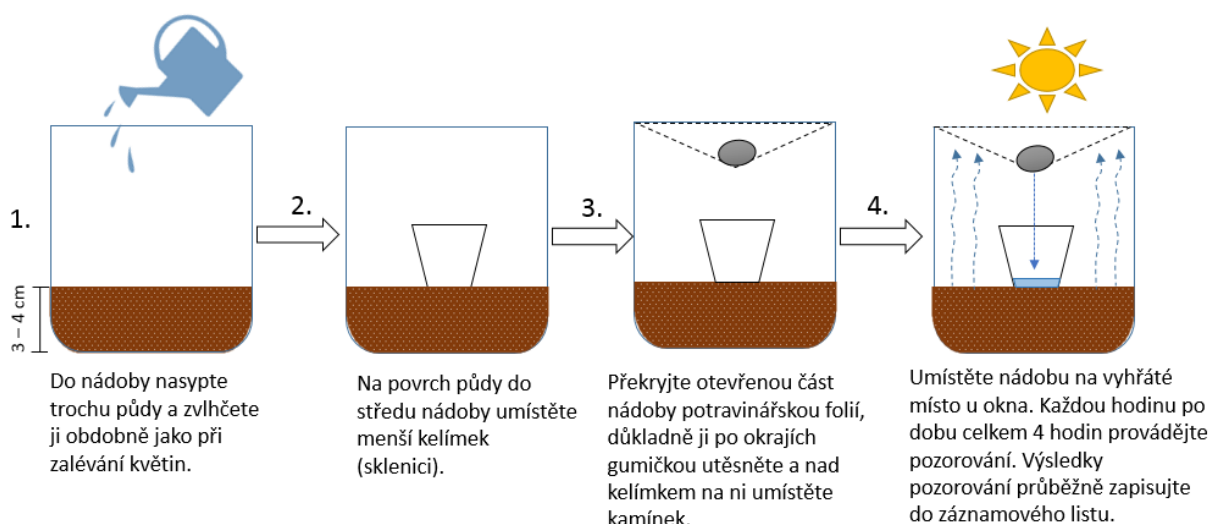
Jméno a příjmení:

Třída:

A.

Petr přinesl do školy článek upozorňující na úspěch mladých českých badatelů. Těm se podařilo vytvořit jedinečné zařízení, které napodobuje koloběh vody v přírodě.

Zkuste si i vy napodobit koloběh vody v přírodě na základě graficky znázorněného postupu.

Záznamový list pozorování průběhu pokusu:

po 60 minutách:

nádoba: _____

kelímek: _____

po 120 minutách:

nádoba: _____

kelímek: _____

po 180 minutách:

nádoba: _____

kelímek: _____

po 240 minutách:

nádoba: _____

kelímek: _____

Pracovní list:

Co se v průběhu pokusu dělo ve sklenici?

„Napršela“ v nádobě nějaká voda v průběhu pokusu?

ANO – NE

V případě, že ano, odkud se voda vzala?

Nastaly při pokusu procesy podobné těm, které se uplatňují v reálném koloběhu vody v přírodě?

ANO – NE

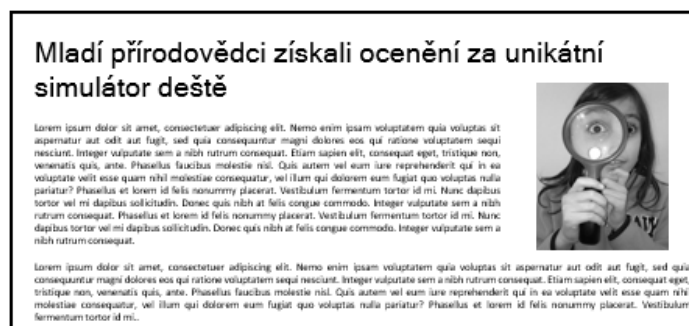
Pokus

Jméno a příjmení:

Třída:

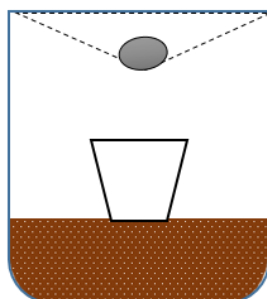
B.

Petr přinesl do školy článek upozorňující na úspěch mladých českých badatelů, kteří za svůj simulátor deště obdrželi ocenění na mezinárodní soutěži mladých přírodovědců.

Paní učitelku napadlo, že by si Petr společně se spolužáky mohl podobný pokus vyzkoušet. V třídní knihovničce pak společně objevili knihu „Experimenty mladých vědátorů“, kde našli pokus s názvem „Proměny vody“. Zkuste si i vy, stejně jako Petr se spolužáky, tento pokus zrealizovat. Využijte přitom uvedeného postupu.

1. Nasypte si trochu půdy do plastové nádoby (např. misky) a zalijte ji vodou tak, aby půda byla vlhká obdobně, jako je tomu při zalévání rostlin v květináčích.
2. Vlhkou půdu umístěte na dno průhledné plastové nebo skleněné nádoby (např. uříznuté dno PET láhve, zavařovací sklenice). Půda by v nádobě měla sahát do výšky 3–4 centimetrů.
3. Doprostřed nádoby, na povrch půdy umístěte malý kelímek (sklenici).
4. Posléze uzavřete otevřenou část nádoby potravinářskou fólií tak, aby fólie nebyla zcela napnutá, a důkladně po okrajích utěsněte (např. gumičkou).
5. Na potravinářskou fólii, přesně nad kelímek umístěte kamínek, kterým fólii zatěžíte.
6. Umístěte nádobu s půdou na nějaké teplé místo (např. na osluněné okno, na zapnutý radiátor apod.).

Po dobu 4 hodin provádějte pozorování každou hodinu. Svá pozorování průběžně zapisujte do záznamového listu.

Záznamový list pozorování průběhu pokusu:

po 60 minutách:

po 120 minutách:

po 180 minutách:

po 240 minutách:

Pracovní list:

Co se v průběhu pokusu dělo ve sklenici?

Odkud se vzala voda, která se objevila v malém kalíšku (sklenici) uprostřed nádoby?

Uveďte konkrétní souvislost daného pokusu s koloběhem vody v přírodě.

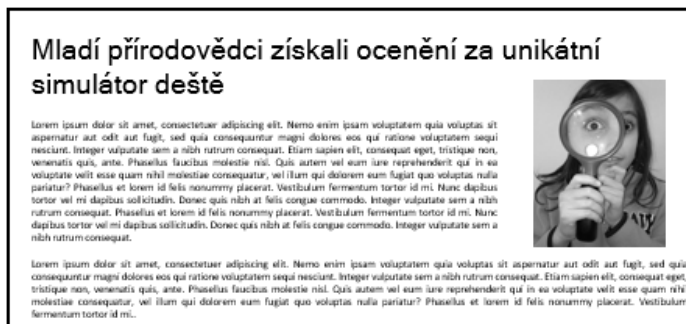
Pokus

Jméno a příjmení:

Třída:

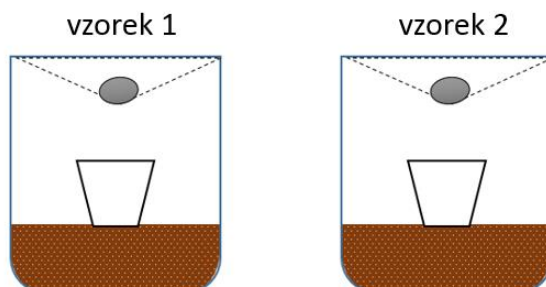
C.

Petr přinesl do školy článek upozorňující na úspěch mladých českých badatelů, kteří za svůj simulátor deště obdrželi ocenění na mezinárodní soutěži mladých přírodovědců.

Paní učitelku napadlo, že by si Petr společně se spolužáky mohl podobný pokus vyzkoušet. V třídní knihovničce pak společně objevili knihu „Experimenty mladých vědátorů“, kde našli pokus s názvem „Proměny vody“. Zkuste si i vy, stejně jako Petr se spolužáky, tento pokus zrealizovat. Využijte přitom uvedeného postupu. Na základě pozorování průběhu pokusu odpovězte na níže uvedené otázky.

1. Nasypte si půdu do plastové nádoby (např. misky) a zalijte ji vodou tak, aby půda byla vlhká obdobně, jako je tomu při zalévání rostlin v květináčích.
2. Vlhkou půdu umístěte na dno průhledné plastové nebo skleněné nádoby (např. uříznuté dno PET láhve, zavařovací sklenice). Půda by v nádobě měla sahát do výšky 3 centimetrů.
3. Doprostřed nádoby, na povrch půdy umístěte malý kelímek (sklenici).
4. Posléze uzavřete otevřenou část nádoby potravinářskou fólií tak, aby fólie nebyla zcela napnutá, a důkladně po okrajích utěsněte (např. gumičkou).
5. Na potravinářskou fólii, přesně nad kelímek umístěte kamínek, kterým fólii zatěžíte.
6. Stejný postup opakujte při přípravě druhé nádoby.
7. Připravené nádoby s vlhkou půdou označte číslem vzorku – vzorek 1, vzorek 2.
8. Nádoby ve třídě umístěte na místa s výrazně odlišnými teplotními podmínkami (na sluncem vyhřáté okno, do chladné chodby apod.).

Na začátku pokusu si vytvořte domněnku o tom, ve které z nádob bude více „pršet“. Každou hodinu po dobu celkem 4 hodin provádějte pozorování obou vzorků, výsledky pozorování průběžně zaznamenávejte do záznamového listu.

Záznamový list pozorování průběhu pokusu:

po 60 minutách:

po 120 minutách:

po 180 minutách:

po 240 minutách:

Pracovní list:

Potvrdila se vaše domněnka ze začátku pokusu?

ANO – NE

Ve kterém vzorku více „pršelo“ a proč?

Čím ještě byste mohli ovlivnit množství „napršené“ vody v jednotlivých vzorcích?

Vysvětlete, kde se vzala voda v kelímku (sklenici) umístěném uprostřed nádoby, na povrchu půdy.

Objasněte, jaká existuje souvislost mezi provedeným pokusem a skutečným koloběhem vody v přírodě.

Pokus

Jméno a příjmení:

Třída:

D.

Petr přinesl do školy článek upozorňující na úspěch mladých českých badatelů, kteří za svůj simulátor deště obdrželi ocenění na mezinárodní soutěži mladých přírodovědců.

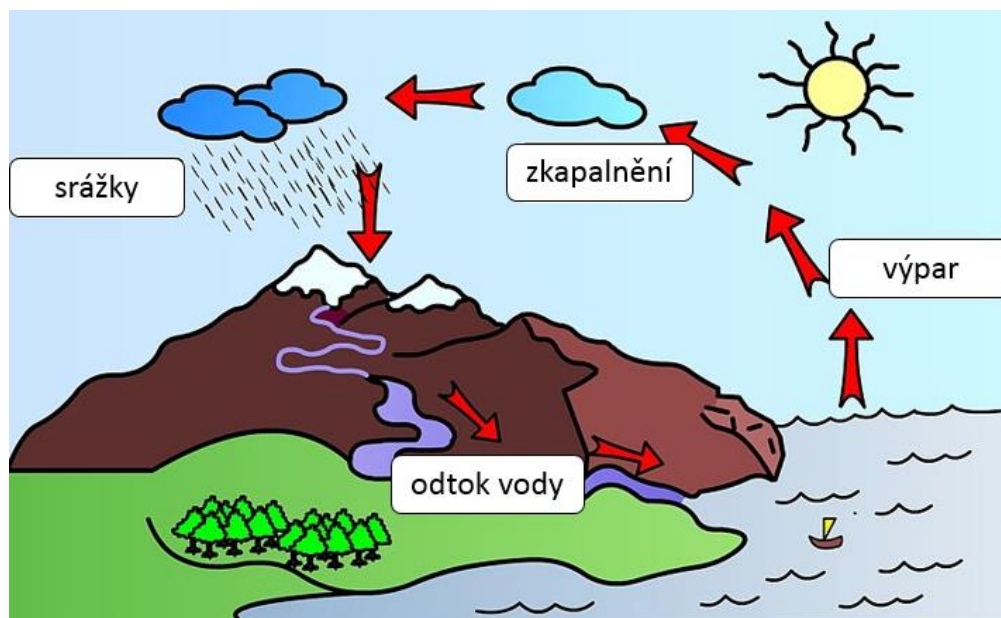
Mladí přírodovědci získali ocenění za unikátní simulátor deště

lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Nemo enim ipsam voluptatem quia voluptas sit aspernatur aut odit aut fugit, sed quia consequuntur magni dolores eos qui ratione voluptatem sequi nesciunt. Integer vulputate sem a nibh rutrum consequat. Etiam sapien elit, consequat eget, tristique non, venenatis quis, ante. Phasellus faucibus molestie nisl. Quis autem vel eum iure reprehenderit qui in ea voluptate velit esse quam nihil molestiae consequatur, vel illum qui dolorem eum fugiat quo voluptas nulla pariatur? Phasellus et lorem id felis nonummy placerat. Vestibulum fermentum tortor id mi. Nunc dapibus tortor vel mi dapibus sollicitudin. Donec quis nisl at felis congue commodo. Integer vulputate sem a nibh rutrum consequat. Phasellus et lorem id felis nonummy placerat. Vestibulum fermentum tortor id mi. Nunc dapibus tortor vel mi dapibus sollicitudin. Donec quis nisl at felis congue commodo. Integer vulputate sem a nibh rutrum consequat.

lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Nemo enim ipsam voluptatem quia voluptas sit aspernatur aut odit aut fugit, sed quia consequuntur magni dolores eos qui ratione voluptatem sequi nesciunt. Integer vulputate sem a nibh rutrum consequat. Etiam sapien elit, consequat eget, tristique non, venenatis quis, ante. Phasellus faucibus molestie nisl. Quis autem vel eum iure reprehenderit qui in ea voluptate velit esse quam nihil molestiae consequatur, vel illum qui dolorem eum fugiat quo voluptas nulla pariatur? Phasellus et lorem id felis nonummy placerat. Vestibulum fermentum tortor id mi. Nunc dapibus tortor vel mi dapibus sollicitudin. Donec quis nisl at felis congue commodo. Integer vulputate sem a nibh rutrum consequat.

Paní učitelku napadlo, že by si Petr společně se spolužáky mohl podobný pokus vyzkoušet. Z vlastní zkušenosti ví, že žáci jsou mimořádně zvědaví a samostatně si dokážou poradit v různých situacích. Rozhodla se tedy, že žákům ukáže pouze schéma vodního koloběhu v přírodě a nechá žáky navrhnout, realizovat a vyhodnotit postup, kterým mohou napodobit procesy, které se při vzniku deště uplatňují. Pro žáky to bylo velkou výzvou a hned se v malých pracovních týmech pustili do řešení problémového úkolu.

Zkuste si i vy, stejně jako Petr se spolužáky, navrhnout a zrealizovat postup, kterým můžete za použití dostupných pomůcek a materiálů napodobit procesy uplatňující se při vzniku skutečného deště. Vyvodte závěry o úspěšnosti vámi vytvořeného dešťového simulátoru.

Pracovní list:

Které pomůcky a materiály jste si pro realizaci pokusu zvolili?

Z jakých kroků se skládá vámi navržený postup realizace pokusu?

Jaké procesy vodního koloběhu se mi podařilo napodobit?

Jaké procesy vodního koloběhu se mi napodobit nepodařilo a proč?

Prezentujte svým spolužákům, jak jste k realizaci pokusu přistoupili a k jakým výsledkům jste v jeho průběhu dospěli.

Cukry

Jméno a příjmení:

Třída:

A.

1. Přečti si pozorně následující text:

Kde se vzala chuť na sladké?

Sladká chuť signalizovala našim předkům, že je daná potravina zdrojem rychle využitelné energie, která byla nezbytná například při pochodech, při práci, v boji či na útěku před nebezpečím. Proto je sladká chuť na samotné špičce jazyka, abychom okamžitě zjistili, zda nám tato potravina dodá rychle energii.

Problém je, že s pohodlnějším životem, který nám nabízí moderní civilizace, už tolik cukru konzumovat nepotřebujeme, zato se nám denně nabízí na každém kroku, a je tak těžké sladkému pokušení odolat.

(Zdroj: http://ona.idnes.cz/kde-se-vzala-chut-na-sladke-mame-ji-v-genech-fik-/dieta.aspx?c=A110906_105656_dieta_job,zkráceno)

2. Podtrhni barevně v textu slova, která jsou odpovědí na následující otázky:

a) Co lidskému tělu dodá sladká potravina (potravina obsahující cukr)?

Odpověď podtrhni zelenou pastelkou.

b) Na které části jazyka rozpoznáváme sladkou chuť toho, co jíme?

Odpověď podtrhni červenou pastelkou.

3. Pozorně si přečti následující seznam. Vyber a zakroužkuj 1 nápoj a 3 sladkosti, které by sis vzal s sebou na celodenní pěší výlet do hor. Zvol takové, které tělu dodají dostatek energie na delší dobu.

Nápoje:

- Coca-Cola
- nepřislazená ovocná šťáva
- malinová limonáda

Potraviny:

- šlehačkový dort
- kvalitní čokoláda s vyšším obsahem kakaa
- cukrová vata
- oříšky
- lízátko
- větrník
- müsli tyčinka bez polevy

4. Doplň větu:

Cukr dodává našemu tělu

Cukry

Jméno a příjmení:

Třída:

B.

1. Přečti si pozorně následující text:

Kde se vzala chuť na sladké?

Ještě dávno předtím, než byl vyroben první bonbón, hledali naši předkové v přírodě cokoli sladkého, co jim dodá potřebnou energii a ochrání je před nemocemi a hladem v těžkých dobách. A právě cukry a tuky jsou odjakživa tím nejlepším způsobem, jak udržet lidské tělo ve formě.

Sladká chuť signalizovala našim předkům, že je daná potravina zdrojem rychle využitelné energie, která byla nezbytná například při pochodech, při práci, v boji či na útěku před nebezpečím. Proto je sladká chuť na samotné špičce jazyka, abychom okamžitě zjistili, zda nám tato potravina dodá rychle energii.

Problém je, že s pohodlnějším životem, který nám nabízí moderní civilizace, už tolik cukru konzumovat nepotřebujeme, zato se nám denně nabízí na každém kroku, a je tak těžké sladkému pokušení odolat.

Nepřítelem našeho těla není cukr a naše touha po něm, ale spíš pohodlnost, nevyvážený životní styl a neukázněnost v jídle a pití. Každý jsme zodpovědný sám za sebe a je jen na nás, jestli si zvolíme cestu lenošení, nebo aktivní život, do kterého patří vše, co máme rádi. Včetně tolik proklínaného cukru.

(Zdroj: http://ona.idnes.cz/kde-se-vzala-chut-na-sladke-mame-ji-v-genech-fik-/dieta.aspx?c=A110906_105656_dieta_job_zkráceno)

2. Podtrhni v textu 3 věty, které dle tvého názoru obsahují zásadní informace o cukrech.

3. S pomocí textu a svých předchozích znalostí odpověz na níže uvedené otázky:

- a) Proč jsou cukry i tuky v přiměřeném množství pro naše zdraví nezbytné?
- b) Jaké zdravotní problémy hrozí lidem, kteří konzumují cukry v nadměrném množství?

Odpověď:

a)

b)

4. Uveď 3 příklady sladkostí, které obsahují zbytečně velké množství cukru. Vymysli, jakými třemi potravinami by bylo možné je nahradit, aby to bylo pro naše zdraví prospěšnější.

Cukry

Jméno a příjmení:

Třída:

C.

1. Přečti si pozorně následující text:

Kde se vzala chuť na sladké?

Ještě dávno předtím, než byl vyroben první bonbón, hledali naši předkové v přírodě cokoliv sladkého, co jim dodá potřebnou energii a ochrání je před nemocemi a hladem v těžkých dobách. A právě cukry a tuky jsou odjakživa tím nejlepším způsobem, jak udržet lidské tělo ve formě.

Sladká chuť signalizovala našim předkům, že je daná potravina zdrojem rychle využitelné energie, která byla nezbytná například při pochodech, při práci, v boji či na útěku před nebezpečím. Proto je sladká chuť na samotné špičce jazyka, abychom okamžitě zjistili, zda nám tato potravina dodá rychle energii.

Problém je, že s pohodlnějším životem, který nám nabízí moderní civilizace, už tolik cukru konzumovat nepotřebujeme, zato se nám denně nabízí na každém kroku, a je tak těžké sladkému pokušení odolat.

„Asi málokdo dokáže zcela odbourat chuť na sladké a ubránit se konzumaci sladkých potravin. Musel by vlastně potlačovat své přirozené chuťové preference. Cukry potřebujeme, avšak rozhodně ne v množství, které by ohrožovalo náš organismus,“ varuje nutriční specialista. „Konzumujte tedy potraviny a nápoje obsahující cukr v rozumném množství tak, abyste netloustli, a především se hýbejte.“

Nepřítelem našeho těla není cukr a naše touha po něm, ale spíš pohodlnost, nevyvážený životní styl a neukázněnost v jídle a pití. Každý jsme zodpovědný sám za sebe a je jen na nás, jestli si zvolíme cestu lenošení, nebo aktivní život, do kterého patří vše, co máme rádi. Včetně tolik proklínaného cukru.

(Zdroj: http://ona.idnes.cz/kde-se-vzala-chut-na-sladke-mame-ji-v-genech-fik-dieta.aspx?c=A110906_105656_dieta_job, upraveno)

2. Na základě informací zmíněných v textu nebo svých znalostí odpověz na níže uvedené otázky:

a) Proč jsou cukry i tuky v přiměřeném množství pro naše zdraví nezbytné?

b) Potřebujeme dnes do svého jídelníčku zařazovat více, nebo méně cukru než naši předkové? Proč?

c) Jaké zdravotní problémy hrozí lidem, kteří konzumují cukry v nadměrném množství?

3. Cukry se dělí na dvě skupiny:

- Jednoduché cukry, které se velmi rychle vstřebávají a dávají tělu okamžitou energii, ale brzy nastupuje hlad a únava. Tento typ cukrů obsahují např. sladkosti, slazené nápoje a džusy, pečivo z bílé mouky, med.
- Složené cukry, které se vstřebávají pomalu a dodávají tělu energii pozvolna a dlouhodobě. Díky pomalému vstřebávání a obsahu vlákniny navozují pocit sytosti. Jejich zásobárnou jsou např. celozrnné pečivo, luštěniny, brambory, rýže natural, ořechy.

Uveď ke každé skupině cukrů příklad situace ze svého života, kdy je využití účinku daného typu cukru na lidský organismus vhodné. Jakou konkrétní potravinu bys v této situaci zařadil do svého jídelníčku?

Cukry

Jméno a příjmení:

Třída:

D.

1. Přečti si pozorně následující text:

Kde se vzala chuť na sladké?

Ještě dávno předtím, než byl vyroben první bonbón, hledali naši předkové v přírodě cokoliv sladkého, co jim dodá potřebnou energii a ochrání je před nemocemi a hladem v těžkých dobách. A právě cukry a tuky jsou odjakživa tím nejlepším způsobem, jak udržet lidské tělo ve formě.

Sladká chuť signalizovala našim předkům, že je daná potravina zdrojem rychle využitelné energie, která byla nezbytná například při pochodech, při práci, v boji či na útěku před nebezpečím. Proto je sladká chuť na samotné špičce jazyka, abychom okamžitě zjistili, zda nám tato potravina dodá rychle energii.

Problém je, že s pohodlnějším životem, který nám nabízí moderní civilizace, už tolik cukru konzumovat nepotřebujeme, zato se nám denně nabízí na každém kroku, a je tak těžké sladkému pokušení odolat.

„Asi málokdo dokáže zcela odbourat chuť na sladké a ubránit se konzumaci sladkých potravin. Musel by vlastně potlačovat své přirozené chuťové preference. Cukry potřebujeme, avšak rozhodně ne v množství, které by ohrožovalo náš organismus,“ varuje nutriční specialista. „Konzumujte tedy potraviny a nápoje obsahující cukr v rozumném množství tak, abyste netloustli, a především se hýbejte.“

Nepřítelem našeho těla není cukr a naše touha po něm, ale spíš pohodlnost, nevyvážený životní styl a neukázněnost v jídle a pití. Každý jsme zodpovědný sám za sebe a je jen na nás, jestli si zvolíme cestu lenošení, nebo aktivní život, do kterého patří vše, co máme rádi. Včetně tolik proklínaného cukru.

(Zdroj: http://ona.idnes.cz/kde-se-vzala-chut-na-sladke-mame-ji-v-genech-fik-dieta.aspx?c=A110906_105656_dieta_job, upraveno)

2. Na základě informací zmíněných v textu a svých znalostí odpověz na níže uvedenou otázku:

Souhlasíš s tvrzením, že do svého jídelníčku potřebujeme dnes zařazovat méně cukrů než naši předkové? Proč si to myslíš? Svou odpověď zdůvodni.

3. Se slazením a cukrem je spjatý i jeden unikátní český vynález z 1. poloviny 19. století. S pomocí internetu zjisti, o jaký vynález se jedná a co mu předcházelo. Výsledky shrň ve Zprávě z pátrání. Nezapomeň uvést zdroje, ze kterých jsi čerpal.

Zpráva z pátrání:

Bouřka

Jméno a příjmení:

Třída:

A.

1. Kde je člověk při bouři v největším bezpečí? Zakroužkuj dvě nejbezpečnější místa.

pod deštníkem

v autě se zavřenými dveřmi a okny

pod osamělým vysokým stromem

na kole

v domě s hromosvodem

**2. Představ si následující situaci: Hraješ si s kamarádem v blízkosti vaší školy a strhne se bouřka.
Kam se poběžíte schovat a proč?**

Bouřka

Jméno a příjmení:

Třída:

B.

1. Přečti si následující text:

Petra zastihla bouřka. Mezi hromem a bleskem napočítal méně než 5 sekund. Bouřka je tedy vzdálená méně než 2 km a může se velmi rychle přiblížit. Je u rybníka, kde to vypadá jako na obrázku. Kam by se měl přemístit (a setrvat zde v dřepu nebo na špičkách), aby bylo jeho zasažení bleskem co nejméně pravděpodobné? Udělej na fotografii křížek nebo napiš odpověď do volného řádku. Zdůvodni, proč jsi toto místo vybral.

Kde by měl Petr bouřku přechkat? _____

Proč:

2. Přečti si následující text:

Anežku zastihla bouřka na jiném místě než Petra. Kde by měla bouřku přečkat ona? Udělej na fotografii křížek nebo dopiš svou odpověď na volný řádek. Zdůvodni, proč si to myslíš.

Kde by měla Anežka bouřku přečkat? _____

Proč:

Bouřka

Jméno a příjmení:

Třída:

C.

Popiš, co by měli lidé dělat, když se blíží bouřka (mezi hromem a bleskem lze napočítat méně než 5 sekund) a oni se ocitají v níže uvedených situacích. U každé fotografie uveď alespoň jedno doporučení a zdůvodni, proč jej dáváš.

Doporučení a tvé zdůvodnění:

Lidé přijeli vlakem a vydali se na nedaleký hrad. Blíží se bouřka (mezi bleskem a hromem napočítali méně než 5 sekund). Jsou zhruba v půli cesty mezi hradem a nádražím.

Lidé přijeli autem do obchodního centra na nákupy. Blíží se bouřka (mezi bleskem a hromem napočítali méně než 5 sekund). Parkují venku.

Lidé jsou na pěším výletě a chystají se přenocovat venku ve stanu. Blíží se bouřka (mezi bleskem a hromem napočítali méně než 5 sekund). Jsou ve volné přírodě. Do nejbližší vesnice je to asi 6 km.

Paní jde pěšky z práce domů. Blíží se bouřka (mezi bleskem a hromem napočítala méně než 5 sekund). Je v centru města.

Bouřka

Jméno a příjmení:

Třída:

D.

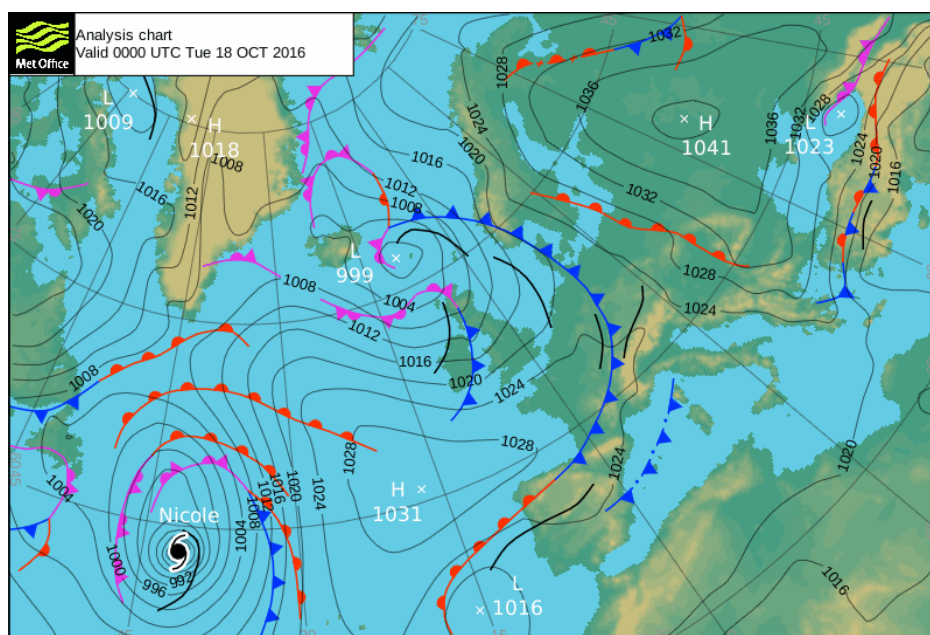
Vyber si z těchto dvou úkolů jeden a ten splň:

Varianta A: Vytvoř leták, připrav si prezentaci nebo si vyber jiný vhodný způsob, kterým budeš spolužákům prezentovat zásady správného chování při bouřce v různých situacích a rizika spojená s nevhodným chováním. Při své práci můžeš využít fotografie z volně dostupných zdrojů (fotografie publikované pod otevřenými licencemi), které najdeš v příloze pracovního listu. Zjisti, co to volně dostupné zdroje jsou a jaké mají výhody.

Volně dostupné zdroje jsou:

Výhody volně dostupných zdrojů:

Varianta B: Zjisti a vysvětli, co daná mapa (říká se jí synoptická mapa) znázorňuje a k čemu slouží. Vypiš všechny zdroje, které jsi ke splnění zadání potřeboval/a.

Synoptická mapa znázorňuje:

Slouží k:

Zdroje:

Příloha k pracovnímu listu Bouřka D:

